

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA RIJEČ

BROJ 772

2. VELJAČE 2018. CIJENA 50 DINARA

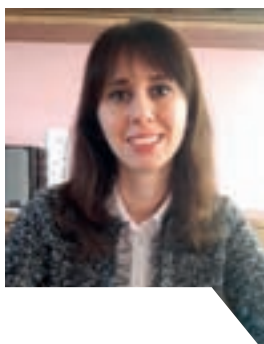
8

Sjednica HNV-a u Subotici
**Usvojeni programi
rada i financijski
planovi**

10

Obljetnica – 15 godina od prvog
broja Hrvatske riječi
**Desetljeće i pol
s tjednikom u ruci**

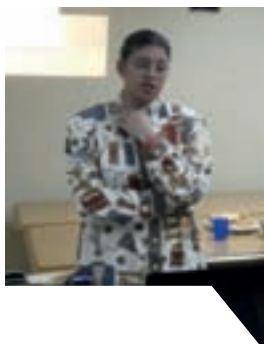
12

Ana Hodak,
diplomirana teologinja
**Bez podrške
ne možemo opstati**

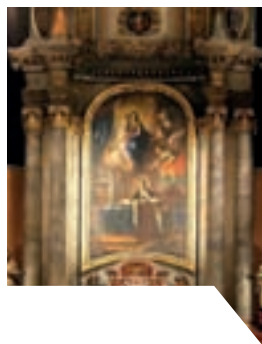
20

Veliko prelo 2018.
**Biti zajedno,
biti za jedno**

24

Kolokvij o tradicijskoj baštini
srijemskih Hrvata održan u Sotu
**Pisanim tragom
sačuvati od zaborava**

34

Sv. Pavao zaštitnik Bačke i
Subotičke biskupije
**Pola stoljeća
Subotičke biskupije**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,

24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Jasna Vojnić (predsjednica), Ladislav Suknović

(zamjenik predsjednice), Martin Bačić,

Antun Borovac, Josip Dumendžić,

Petar Pifat, Josip Stantić, Thomas Šujić

RAVNATELJ

Ivan Ušumović

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Davor Bašić Palković

(novinar, urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)

Ivana Petrekanić Sič

(novinarka i korektorica)

Željka Vukov

(novinarka, urednica Hrcka)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Davor Bašić Palković

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Doo Magyar Szó Kft Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Smeće

Stara je činjenica: radio dobro ili radio loše, sve si u životu sam zaradio. Sjećam se ekipe iz osnovne škole, svi smo se smijali, zbijali šale kada bi se spomenula riječ – pjesnik. Jesmo se smijali, jer smo znali samo za patetične stihove, nekakve ganutljive pjesmuljke koji su nam trebali izazivati dirljiva osjećanja, a to nije prolazilo kod nas. Lektira je skrivala od nas vrhunske pjesnike koji bi nam ukazivali na umjetnost i saznanje, otkrivali duhovnost, ono egzistencijalno, a ne egzaktno.

Onda smo malo odrasli i bili »pušteni niz vodu / suvišni / ovome svetu kome treba sve više«, kako je to rečeno u stihovima benda *Hevi hipi bejbi*, pa smo stigli i do vremena kada je hamletovsko pitanje postalo jeftina dosjetka, neprepoznatljiva aluzija, irelevantno pitanje. »Biti il' ne biti« – kakvo je to sad pa pitanje? Smisao hamletovskog pitanja se pohabao, potrošen je. A kako to? Pa tako, što opće suprotnosti: konzervativno ili revolucionarno, radikalno ili reformističko, utopističko ili realističko više nisu matrice naših dilema. Ta dinamika je zaustavljena u vidu opsjene tobožnje delirične kvazi-slobode koju kontrolira sveproždiruća praznina i represija računčičke racionalnosti onoga što zovemo – danas. Došli smo u situaciju našeg Štefa iz starog vica, kada ga prijatelj pita: »Štef, kako cure, jel' furaš nešto?«. Pa Štef odgovori: »Ma daj, pa to moji dečki rade za mene«.

E, pa škole su odavno ostale iza nas, pa su se neki počeli baviti i novinarstvom, kao poslom jel', i tu stižemo do onoga – radio dobro ili loše. Mnogi ozbiljni ljudi se danas ozbiljno smiju hrpetini onih koji misle da se bave novinarskom profesijom, baš kao što smo se i mi kao djeca smijali tobožnjim pjesnicima. Takvi se bave »novinarstvom« u raznim toaletoidima i na lokalnim teve programima, pa sve do novina koje su nekada značile brand (žig) kvalitetnog u novinarstvu. A zašto se oni njima smiju? Zato što je stvar s brandom počela jednostavno, kauboji su žigosali svoje krave da bi se razlikovale od ostalih u preriji, ali branding u novinarstvu, diferencijacija u kvaliteti, skoro da više i ne postoji u novinarstvu dragih nam svih bivših republika i pokrajina bivše Juge. Nije taj smijeh zbog crvenila na novinarskim obrazima ili zbog njihovog obaranja pogleda, nego zbog usporedbe s najčuvenijim drvenim lutkom, kojem se nos povećava svaki put kad slaže. Znam naravno priču, postoji ta uvrnuta stvar – mnogi se plaše da ne izgube neki osnovni minimum plaće koji im je bio zagarantiran, a sada i taj minimum može prestati da postoji. Ali, kako nam je ovaj svijet lijepo dan od dragoga nam Boga, postoji tu i jedna odvrnuta stvar u svezi novinarskog posla – dovoljna mi je brzina treptaja oka da to kažem: možeš mi platiti, ali me ne možeš platiti. A što da radim, nismo mi tu sad »lajf stajl« magazin.

Dobro sad, znam da se Pinocchio popravio, pa je poslije bio dobar dječarac, valjda će tako biti i s većinom novinara. Nadam se da će imati u vidu i nedavno preminulog novinara **Predraga Lucića**, koji je bio suprotnost kukavicama koje koriste zgodne prilike i podobnost za uspjeh u zlatou stom profilerskom društvu sumnjivog obrazovanja. I zavidim mu. Prije komemoracije u zagrebačkom Novinarskom domu na plakate je netko dopisao: »Za dom spremni« i »Smeće«. Time su mu odali najveću počast upravo oni o kojima je često duhovito i satirično pisao. Pozdrav do sljedećeg uvodnika, pokušat ću nastaviti ovako, kako mi je to i napisala **Katarina Čeliković** u posveti njene knjige *Avanture za male i velike*: »Zvonko, to što jesi – stvarno i jest tvoje....« Važi za sve koji su ovo pročitali.

Z. S.

Aleksandar Vučić sredinom veljače u Zagrebu?

Nadići prijepore i događaje koji nas drže taocima prošlosti

Hrvatska predsjednica **Kolinda Grabar-Kitarović** pozvala je srbijanskog kolegu **Aleksandra Vučića** u posjet Hrvatskoj sredinom veljače, priopćeno je u utorak s Pantovčaka. U priopćenju se naglašava kako je sazrelo vrijeme za Vučićev posjet Hrvatskoj, prenose hrvatski mediji.

»U dobroj vjeri kako obostrano postoji želja nadići prijepore i događaje koji nas drže taocima prošlosti te osigurati napredak našim narodima i državama, pozvala sam predsjednika Aleksandra Vučića u službeni posjet Republici Hrvatskoj sredinom veljače«, poručila je Grabar-Kitarović i naglasila kako time želi otvoriti novu stranicu u odnosima dviju država. Grabar-Kitarović je u posebnoj izjavi podsjetila da njezine »ustavne obveze uključuju promicanje i zaštitu hrvatskih državnih i nacionalnih interesa«.

»U tome je jedan od ključnih interesa razvijati što bolje odnose sa svim susjednim državama. Stoga predano zagovarim i vodim politiku iskrenog dijaloga i rješavanja otvorenih pitanja u pozitivnom ozračju. U odnosima sa susjednim zemljama iz bivše državne tvorevine ponajviše je otvorenih pitanja, graničnih i drugih povezanih upravo s raspadom i sukcesijom bivše države, ali i onih koja izviru iz povijesti«, kaže predsjednica u izjavi.

Stoljeće prijepora i sukoba

Hrvatska predsjednica naglašava da su tim pitanjima osobito opterećeni odnosi Hrvatske sa Srbijom.

»Ove se godine navršava sto godina od završetka Prvoga svjetskoga rata, od kada nažalost započinje stoljeće naših međusobnih prijepora i sukoba. Naši pogledi na mnoge povijesne teme, osobito one što ih je nametnulo 20. stoljeće, ne samo što nisu slični nego su katkad oprečni. Uvjerena sam da Hrvati i Srbi, dva stara europska naroda, s više od tisuću godina povijesti na razne načine prepletenih sudbina, mogu i žele naći put koji će nas napokon voditi u bolju budućnost«, navela je Grabar-Kitarović.

Predsjednica naglašava kako treba pokazati da je jedno stoljeće bilo dovoljno za shvatiti pouke i naći snagu okrenuti stranicu novih i boljih odnosa.

»To želim i uvjerena sam da moj hrvatski narod i svi hrvatski državljani to žele«, rekla je Grabar-Kitarović i dodala je da »put koji tome vodi jest put razgovora, dogovora i konkretne suradnje u rješavanju problema i otvaranju novih razvojnih vidika kroz zajedničku europsku budućnost«.

Zaštita nacionalnih manjina

»Prije svega, moramo razriješiti sudbine svih nestalih u Domovinskom ratu. To je ne samo ispit humanosti, nego i temelj pravoga mira, od kojega polazimo u unaprjeđenju naših odnosa. Svaka majka ima pravo naći svoje dijete, svoje bližnje. Na nama državicima odgovornost je i obveza učiniti sve kako bismo im to omogućili«, kazala je Grabar-Kitarović.

»Naša trajna zadaća jest zaštita i unaprjeđivanje položaja nacionalnih manjina, kako hrvatske u Republici Srbiji tako i srpske u Republici Hrvatskoj. Važno je i granično pitanje. Držim kako to možemo riješiti međusobnim razgovorom, a ukoliko u tome ne uspijemo, onda pred međunarodnim pravosudnim tijelima i na temelju međunarodnog prava«, rekla je Grabar-Kitarović i dodala kako bi se političari trebali ugledati na primjeru gospodarstvenika koji iz godine u godinu međusobno dobro surađuju i ulažu sve više.

»To pokazuje koliko su naše države upućene jedna na drugu. Uvjerena sam da ogromnu većinu naših državljana prvenstveno zanima bolji život i nova radna mjesta. Zato hrvatskim i srbijanskim gospodarstvenicima treba još snažnije otvoriti prostor za ulaganja i suradnju«, ocijenila je hrvatska predsjednica.

Ukoliko do sastanka dođe, bit će to prvi sastanak na vrhu od 2013. godine, kada je tadašnji predsjednik Hrvatske **Ivo Josipović** posjetio Beograd na poziv bivšeg predsjednika **Tomislava Nikolića**. Do uzvratnog posjeta, međutim, nikada nije došlo. Inače, Grabar-Kitarović i Vučić sreli su se u međuvremenu više puta, posljednji put u Beogradu, kada je hrvatska predsjednica došla na svečanost povodom Vučićevog preuzimanja dužnosti šefa države.

H. R.

Sjednica Međuvladina mješovitog odbora za provedbu Sporazuma o zaštiti manjina održana u Beogradu i Monoštoru

Pomaka ima, ključno pitanje neriješeno

U listopadu 2004. godine potpisan je međudržavni Sporazum o zaštiti hrvatske manjine u Srbiji i srpske manjine u Hrvatskoj. Provedbu ovoga sporazuma prati Međuvladin mješoviti odbor (MMO) čija je dugo očekivana sedma sjednica, budući da je od šeste prošlo više od tri godine, održana ovoga tjedna u Srbiji. Sjednica je održana u dvije sesije u dva mjesta – Beogradu i Monoštoru.

Međuvladin odbor, kojega čine predstavnici resornih državnih tijela te dviju manjina iz Srbije i Hrvatske, podnosi preporuke vladama u svezi s provedbom Sporazuma. Preporuke s ove sjednice će tek biti formulirane. Ipak, u izjavama nakon sjednice moglo se čuti da je za Hrvate u Srbiji i dalje ključno pitanje zastupljenosti u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti, kao i pitanje ravnomjerne zastupljenosti u tijelima državne uprave. Nadalje, na sjednici je najavljena potpora inicijativi za osnutak hrvatskog obrazovno-odgojnog centra, a taj bi projekt trebao biti realiziran uz potporu svih razina vlasti u Srbiji. Također, najavljeno je i osiguravanje udžbenika za predškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, kao i osiguravanje mogućnosti za povećanje broja hrvatskih odjela.

Istaknuta je i važnost jačanja prekogranične suradnje i korištenja za tu svrhu namijenjenih EU fondova što bi se moglo iskori-

Bačić: Neostvarena obveza

Srbija za sada nije voljna riješiti pitanje zastupljenosti hrvatske manjine u predstavničkim i izvršnim tijelima sukladno Sporazumu i preporuci MMO-a, ocjenjuje predsjednik HNV-a **Slaven Bačić**, dodajući da je to pitanje ključno za Hrvate u Srbiji i da od toga neće odustati ni oni niti njihova matična država.

»Kako bi ovo pitanje bilo riješeno dovoljno je promijeniti izborni zakon. Kao što je ukinut izborni prag za stranke nacionalnih manjina promjenom izbornog zakona, jednog članka, tako se i ovo pitanje može regulirati. Na pripremnom sastanku razgovarali smo o formulaciji te preporuke, u smislu da srpska strana pojača napore kroz izmjenu izbornog zakonodavstva da bi se osigurala zastupljenost hrvatske manjine. Međutim, u tom pripremnom materijalu kojega smo dobili opet smo dobili 'staru opciju' – da je ostvarena obveza iz ugovora na taj način što je ukinut prag za manjine«, pojašnio je Bačić u izjavi za HRT.

titi i za unaprjeđenje života pripadnika manjina u dvije države. Također, dogovoreno je i da će se članovi MMO-a susretati češće i izvan sjednica Odbora kako bi se otvorena pitanja dviju manjina brže rješavala. Uz preporuke za daljnja djelovanja, jedna od poruka sa sjednice MMO-a jest da ovakvi i slični susreti na visokoj razini pridonose ne samo boljem razumijevanju problema manjina, već i relaksaciji ukupnih odnosa na relaciji Beograd – Zagreb.

Sporni garantirani mandati

Kao ključni problem za Hrvate u Srbiji, i na ovoj sjednici istaknuto je neriješeno pitanje zastupljenosti u predstavničkim i izvršnim tijelima (garantirani mandati) na lokalnoj razini te u predstavničkim tijelima na državnoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini, sukladno članku 9. bilateralnog Sporazuma i preporuci s prošle sjednice MMO-a.

Ivan Bošnjak i Zvonko Milas

Supredsjedatelj MMO-a i državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske **Zvonko Milas** je izjavio kako je za Hrvatsku ključno da hrvatska manjina u Srbiji ima jednaka prava kao i srpska manjina u Hrvatskoj, a to podrazumijeva i da Hrvati imaju svoje predstavnike na svim razinama vlasti. On je kazao kako je pitanje političke zastupljenosti jasno definirano i u Međudržavnom sporazumu i da za to »postoji rješenje«. »Mi očekujemo da to rješenje uskoro dobije i svoju realizaciju i da Hrvati u Srbiji, kako i predstavnici nacionalne manjine Srba u Hrvatskoj, budu zastupljeni na svim razinama vlasti. Neću reći da je to lako rješivo, ali očekujem da dođemo do rješenja koje hrvatska zajednica traži i koje je po Međudržavnom sporazumu i pripada«, rekao je Milas.

S druge strane, supredsjedatelj MMO-a i državni tajnik u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak** je izjavio kako hrvatska manjina u Srbiji ima svoje predstavnike na sve tri razine vlasti. Po njegovim riječima, u Srbiji postoji pravni

okvir za izbor predstavnika manjinskih stranaka i njihovo aktivno sudjelovanje u političkom životu, ali da se on razlikuje od hrvatskog izbornog modela. Ipak, kako je dodao, Srbija će se truditi da kroz dijalog u MMO-u, ali i aktivnosti oko Akcijskog plana za Poglavlje 23 pregovora s EU, dođe do eventualnih izmjena postojećeg zakonodavstva i rješavanja pitanja izravnog predstavljanja hrvatske zajednice u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti u Srbiji.

Tomislav Žigmanov

U duhu dogovora

Sjednici su nazočili i članovi MMO-a iz zajednice Hrvata u Srbiji, a koje imenuje Hrvatsko nacionalno vijeće. To su: predsjednik HNV-a **Slaven Bačić**, narodni zastupnik u Skupštini Srbije i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** i savjetnica predsjednika HNV-a za razvojne projekte hrvatske zajednice **Jasna Vojnić**.

U izjavi za HR Tomislav Žigmanov kaže kako je sjednica protekla u duhu dijaloga i dogovora.

»Mislim da možemo biti zadovoljni ne samo onime što smo doznawali i argumentirali, već i time što smo imali solidnoga partnera u predstavnicima srbijanskih vlasti koji su u duhu dogovora prihvaćali naša stajališta koja se odnose na probleme s kojima se pripadnici hrvatske manjine suočavaju. Osim što smo doznawali ono što je ostalo nerealizirano, iskazali smo i pohvalu glede pitanja koja su riješena kao što su pitanje udžbenika za osnovne škole, osiguravanje sredstava za kupnju prostora i adaptaciju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata ili osiguravanja sredstava za projekt spomen doma bana **Jelačića** u Petrovaradinu«, kaže Žigmanov.

Žigmanov ističe kako su pitanja ravnomjerne zastupljenosti u tijelima državne uprave te izravne zastupljenosti u izvršnoj i za-

Nezadovoljstvo gestom pokrajinske Vlade

Prije početka dijela sjednice u Monoštoru, predsjednik HNV-a Slaven Bačić je izrazio nezadovoljstvo gestom Pokrajinske vlade iz koje je u ponedjeljak najavljeno da će podržati inicijativu Bunjevačkog nacionalnog vijeća za proglašenje ništavnosti akta iz 1945. godine kojim se pripadnicima bunjevačke nacionalne manjine zabranjuje sloboda izjašnjavanja kao Bunjevaca. Kako je dodao, nezadovoljstvo je prisutno i zbog toga jer su u Pokrajinskoj vladi na ranijem sastanku s predstavnicima Hrvata i hrvatske diplomacije obećali da se neće miješati u identitetske sporove između Bunjevaca koji se osjećaju Hrvatima i onih koji se tako ne drže.

Jasna Vojnić i Slaven Bačić

Pozdravljajući sudionike sjednice MMO-a, ministar državne uprave i lokalne samouprave **Branko Ružić** naglasio je kako Srbija ostaje snažno opredijeljena za razvijanje dobrih odnosa sa svim susjedima.

Supredsjedatelj MMO-a **Zvonko Milas** je ocijenio kako je važno da dvije strane nakon više od tri godine »ponovno razgovaraju« o otvorenim pitanjima u rješavanju prava manjinskih zajednica.

»Očekujem da ćemo učiniti korake koji će relaksirati odnos dviju država u cilju bolje suradnje i na dobrobit manjina koje žive u Srbiji i Hrvatskoj«, kazao je Milas.

U povodu održavanja sjednice MMO-a, predsjednica Vlade Srbije **Ana Brnabić** je istaknula kako je uvijek dobro kada se odvija dijalog, te da je potrebno svaki dan raditi na relaksiranju odnosa između dviju zemalja.

D. B. P. / Z. V.

Dio sjednice u Monoštoru

konodavnoj vlasti, o kojima je bilo riječi, ključna za sudjelovanje predstavnika manjina u procesima donošenja odluka.

»Predstavnici srpske zajednice u Hrvatskoj su rekli da je pitanje političke zastupljenosti u Hrvatskoj na sukladan način riješeno i da se provodi u cijelosti. Naime, od ukupno 203 garantirana mjesta na lokalnoj, regionalnoj i republičkoj razini oni su iskoristili pravo u 202 slučaja«, ističe on.

Glede zaštite prava Hrvata u Srbiji, na sjednici je, kako dodaje, bilo riječi i o potrebi da se nastave naponi kako bi se trajno i na odgovarajući način riješilo pitanje prostorija za rad Novinsko izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* iz Subotice, kao i da se učine koraci po pitanju osnutka odgojno-obrazovnog centra na hrvatskom jeziku. U tom kontekstu, predstavnici hrvatske zajednice u Srbiji predali su predstavnicima Ministarstva prosvjete i kopredsjedavajućima s obje strana nacrt elaborata školskog centra.

Relaksiranje odnosa

Objе strane pozdravile su održavanje ove sjednice Međuvladinog mješovitog odbora uz nadu da će se sastanci ubuduće održavati svake godine. Prava i položaj nacionalnih manjina dio su ukupnih srpsko-hrvatskih odnosa koji su u posljednje vrijeme narušeni.

Potpota Hrvatima u Monoštoru

Druga sesija sjednice MMO-a održana je u Monoštoru, kao jednom od mjesta u kojima Hrvati žive u značajnijem broju. Nakon sjednice koja je održana u mjesnom Domu kulture, članovi Odbora su obišli školu 22. oktobar te hrvatski odjel koji je u toj školi od jeseni počeo s radom. Učenici odjela priredili su tom prigodom kraći program.

Domaćini u Monoštoru bili su gradonačelnica Sombora **Duška Golubović** i dopredsjednica HNV-a **Snežana Periškić**. Golubović je istaknula kako nacionalne manjine pridonose bogatstvu različitosti Grada Sombora, u kojem Hrvati čine 8 posto stanovništva. Gradonačelnica je ovom prigodom obećala rješavanje pitanja vodoopskrbe u Monoštoru te popravku mosta *Šmaguc*. Periškić je istaknula da je nacionalni i kulturni identitet Hrvata u Monoštoru očuvan, te da je, u kontekstu zaštite manjinskih prava, potrebno Hrvatima osigurati ravnomjernu zastupljenost u lokalnim tijelima kao i u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti na lokalnu.

Sjednica HNV-a u Subotici

Usvojeni programi rada i financijski planovi

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić rekao je kako je plan rada ZKVH-a za 2018. godinu nadogradnja onoga što ova institucija uspješno radi gotovo cijelo desetljeće i u čemu je prepoznatljiva ne samo u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, nego i u Hrvatskoj i Mađarskoj * Ravnatelj NIU Hrvatska riječ Ivan Ušumović istaknuo je važnost osiguravanja vlastitih prostorija za rad ove ustanove i iznio činjenicu da se u Subotici proda više brojeva tjednika, nego skupa u svim drugim mjestima * I ove godine HNV će putem natječaja hrvatskim udrugama dodijeliti

1.200.000 dinara, rekao je predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Darko Sarić Lukendić

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, 70. redovita, održana je u ponedjeljak, 29. siječnja, u sjedištu Vijeća u Subotici. Većinom glasova vijećnici su na sjednici usvojili prijedlog odluke o davanju mišljenja na program rada, odnosno financijski plan Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2018. godinu, prijedlog odluke o davanju suglasnosti na odluku o povećanju kapitala ZKVH-a, prijedlog odluke o davanju suglasnosti na plan rada i poslovanja NIU Hrvatska riječ za 2018. godinu te prijedlog odluke o donošenju financijskog plana Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2018. godinu. Točka o usvajanju plana javnih nabava HNV-a za 2018. godinu skinuta je s dnevnog reda, a dodana je i usvojena točka o davanju pozitivnog mišljenja za plan upisa u prvi razred Gimnazije Svetozar Marković za školsku 2018./19.

ZKVH

Obrazlažući program rada, ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** je rekao kako program rada prati do sada usvojene sadržajne okvire onoga po čemu je Zavod postao prepoznatljiv te kako vjeruje da će biti uspješno i ostvaren.

Plan, kao i prethodne godine, predviđa rad u šest programskih područja a to su: znanstveno-istraživački program; kodifikacija i organiziranje arhivske građe u Zavodu, digitalizacija knjiga i pe-

riodičnih publikacija, izrada bibliografija i njihovo objavljivanje; nastavak institucionalizacije, organizacijsko koordiniranje i povezivanje akademske likovne i glazbene umjetnosti kao i književne scene te produkcija izložaba, koncerata i nastavak izlaženja časopisa za književnost i umjetnost – programi prezentacije hrvatske kulture; produkcija novih i koordinacija postojećih kulturnih događaja Hrvata, te njihova veća vidljivost – programske aktivnosti Zavoda; suradnja s drugim institucijama u Vojvodini/Srbiji i u Hrvatskoj, te rad na profiliranju i osnaživanju ljudskih resursa.

Na sjednici je dano pozitivno mišljenje i na financijski plan ZKVH-a za 2017. Na razini prihoda, u ovoj su godini planirana sredstva od ukupno 14,4 milijuna dinara od čega 10 milijuna čine sredstva iz proračuna, a 4 milijuna iz vlastitih prihoda (natječaji, projekti suradnje, prodaja izdanja Zavoda, prenesena sredstva...).

Na program rada, odnosno financijski plan ZKVH-a vijećnici oporbene strane imali su nekoliko primjedbi – **Mata Matarić** je između ostaloga upitao zašto ZKVH obilježava 100 godina od završetka Prvog svjetskog rata, **Tomislava Stantića** je zanima-

lo na koji način se mogu ojačati kadrovi ovoga tijela, **Vladimir Kranjčević** je upitao jesu li široj javnosti dostupni rezultati znanstvenih istraživanja i zašto se u istraživanja ne uključe studenti iz Srbije, dok je vijećnica **Josipa Ivanković** između ostaloga prigovorila da sredstva u planu koja su izdvojena na osnaživanje ljudskih resursa nisu dovoljna.

Predsjednik HNV-a **Slaven Bačić** rekao je kako je plan rada ZKVH-a za 2018. godinu nadogradnja onoga što ova institucija uspješno radi gotovo cijelo desetljeće i u čemu je prepoznatljiva ne samo u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, nego i u Hrvatskoj i Mađarskoj. Bačić je za ZKVH rekao kako je to najvidljivija hrvatska institucija u hrvatskoj zajednici, ali i da se ističe u odnosu i na druge manjinske zavode Vojvodine.

Hrvatska riječ i HNV

Ravnatelj NIU *Hrvatska riječ* **Ivan Ušumović** predstavio je plan rada i poslovanja ustanove. On je za godinu koja je pred nama od izuzetne važnosti istaknuo osiguravanje vlastitih prostorija za rad, s obzirom na to da ustanova radi u unajmljenim i neodgovarajućim prostorijama. Kako je Ušumović rekao, u rješavanju ovoga problema sudjelovat će, osim same ustanove i HNV-a, Pokrajina te Hrvatska. Za prvi kvartal 2018. godine *Hrvatskoj riječi* odobreno je angažiranje dodatnih suradnika/honoraraca, dok će broj uposlenika ostati 16. Planom je predviđeno i poboljšanje opreme za rad u vidu kupovine novih softvera i paketa koji se koriste za prijelom teksta.

U raspravi oko plana rada i poslovanja *Hrvatske riječi* najviše je bilo riječi o uređivačkoj koncepciji tjednika, odnosno o rečenici iz toga dokumenta: »Budući da je Subotica politički i kulturni centar Hrvata u Vojvodini, te da je najviše čitatelja upravo iz Subotice potrebno je više pažnje posvetiti događajima u ovom gradu«. Vijećnik **Željko Šeremešić** smatra da u tjedniku ima puno sadržaja s područja Subotice, dok nedostaje iz Monoštora, a mišljenje s njime dijeli i vijećnik **Mirko Paulić** kojemu fali sadržaja iz Srijema. Ušumović je, ne mijesajući se u uredničku politiku, samo istaknuo da se u Subotici prodaju više novina nego skupa u svim drugim mjestima.

Što se tiče financijskog plana HNV-a za 2018. godinu predsjednik Izvršnog odbora **Darko Sarić Lukendić** rekao je kako su prihodi veći za 60 milijuna dinara u odnosu na prošlu godinu zbog dobivenih sredstava koncem prošle godine za kupnju rodne kuće **Josipa bana Jelačića**. I ove godine HNV će putem natječaja hrvatskim udrugama dodijeliti 1.200.000 dinara što je za vijećnika Matarića veoma malo. On je to obrazložio činjenicom da se novac dijeli na više od 40 udruga te da ih treba bolje financijski podržati jer su, kako je rekao »na izdisaju«. Bačić je podsjetio da udruge dobivaju sredstva i preko ZKVH-a, a Sarić Lukendić je napomenuo da će ove godine dobiti simbolično više, ali ipak više sredstava nego prošle godine – ukupno preko natječaja HNV-a i ZKVH-a preko 2 milijuna dinara.

Na sjednici je prisustvovalo 22 od 29 vijećnika.

J. D. B.

Natječaji ministarstva za kulturu

Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije raspisalo je šest natječaja za potporu projektima u području kulture u 2018. godini. Među ostalim, raspisan je i Natječaj za financiranje ili sufinanciranje projekata iz oblasti suvremenog stvaralaštva u Srbiji u 2018. godini, a koji se odnosi i na kulturnu djelatnost nacionalnih manjina.

Prioritet na ovom natječaju, kako se navodi, imat će projekti koji pridonose jačanju kapaciteta subjekata u kulturi (unaprjeđenje i modernizacija rada, doprinos profesionalizaciji manjinske kulture, suradnja sa stručnim ustanovama i pojedincima, poticanje stručnih i znanstvenih istraživanja u kulturi); projekti koji omogućavaju dostupnost kulturnih sadržaja (namijenjeni širem krugu korisnika, a ne samo pripadnicima manjina ili samo pripadnicima većinskog naroda, npr. prevođenje publikacije, titlovanje filma, sinkronizacija kazališne predstave) te projekti suradnje, umrežavanja, koprodukcije, gostovanja u zemlji i regiji (zemljama maticama) – profesionalno stvaralaštvo kao reprezentativno i za manjine i za većinsko stanovništvo i kao mogućnost za suradnju i prezentiranje kulturne scene Srbije.

Najmanji iznos koji će se financirati ili sufinancirati po projektu je 120.000 dinara. Natječaj je otvoren do 23. veljače.

Jedan od raspisanih je i Natječaj za financiranje ili sufinanciranje projekata iz oblasti kulturnog naslijeđa u Srbiji koji je otvoren do 1. ožujka.

Više informacija o natječajima kao i obrasce za prijavu možete naći na internetskoj stranici Ministarstva – www.kultura.gov.rs.

Pokrajinski natječaji za kulturu i informiranje

Pokrajinsko tajništvo za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama raspisalo je 31. siječnja ukupno deset natječaja za dodjelu sredstava iz proračuna AP Vojvodine u 2018. godini, a koji se odnose na područja kulture, javnog informiranja i vjerskih zajednica. Među ostalim, raspisani su i natječaji koji se odnose na djelatnost nacionalnih manjina u ovim područjima.

Dokumentacija vezana za natječaje može se naći na službenoj internetskoj stranici Tajništva (www.kultura.vojvodina.gov.rs) i u *Službenom listu* AP Vojvodine ili se preuzeti osobno u Tajništvu, Bulevar Mihajla Pupina 16, Novi Sad.

Ravnatelj NIU *Hrvatska riječ* Ivan Ušumović

u ruci

Prije 15 godina, 31. siječnja 2003., izašao je prvi broj obnovljenog informativno-političkog tjednika na hrvatskom jeziku *Hrvatska riječ*. Tada su se Hrvati u Vojvodini pridružili drugim manjinskim zajednicama koje imaju tjednike na svome, materinjem jeziku. Petnaesta obljetnica od izlaska prvoga broja ovoga tjednika proslavljena je u petak, 26. siječnja, na Otvorenom sveučilištu u Subotici, gdje se i nalazi redakcija ovoga lista. Tjednik se svakoga petka nalazi na kioscima diljem Vojvodine, a do sada, s današnjim brojem, izašlo je 772 broja *Hrvatske riječi*.

Uloga manjinskih medija

U povodu ove obljetnice priređena je izložba odabranih naslovnica tjednika, koje predstavljaju samo djelić onoga što je objavljeno u proteklih 15 godina. Novinsko-izdavačka ustanova *Hrvatska riječ* prva je profesionalna institucija Hrvata u Srbiji, a osnivač tjednika je bila Skupština AP Vojvodine, koja je svoja osnivačka prava 2004. godine prenijela na Hrvatsko nacionalno vijeće, dok je financiranje tjednika ostalo iz pokrajinskog proračuna. U sklopu tjednika izlaze i dva podlistka, *Hrcko* i *Kužiš* koji su namijenjeni djeci, odnosno mladima, a od 2005. godine pokrenuta je i nakladnička djelatnost u okviru koje je objavljeno 64 naslova, a ukupno 74 izdanja. Od 2008. godine postoji i internet-ska stranica *Hrvatske riječi*, na kojoj su, među ostalim, dostupne i PDF verzije spomenutih podlistaka.

Koncepcija tjednika *Hrvatska riječ*, iako se mijenjala u proteklih 15 godina, prepoznatljiva je po tome što prati događanja hrvatske zajednice u Srbiji, a osim toga u tjedniku su prisutne i teme iz politike, društva, kulture, tradicije, obrazovanja i drugih svakidašnjih tema koje obilježavaju živote naših čitatelja. Tije-

kom godina i dizajn tjednika se mijenjao ka modernijem i boljem, a na proslavi je objavljena i nova, redizajnirana internetska stranica tjednika www.hrvatskarijec.rs.

U novinsko-izdavačkoj ustanovi *Hrvatska riječ* ima 16 zaposlenih i veliki broj vanjskih suradnika i dopisnika, a tiraža tjednika je 1.500 primjeraka.

U svome obraćanju prisutnima ravnatelj Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* **Ivan Ušumović** iznio je povijesne podatke, te govorio o djelatnostima ove ustanove.

»Zašto je za našu zajednicu važna *Hrvatska riječ*? Važna je zbog misije koju neovisni manjinski mediji imaju, a to je očuvanje našeg kulturnog identiteta, informiranje pripadnika hrvatske nacionalne zajednice, analiza političkih prilika, neumorno izvještavanje o svim djelovanjima u hrvatskoj zajednici. *Hrvatska riječ* je tu da vrši određenu analizu vremena u kojem živimo i radimo kako bi naše nadolazeće generacije imale uzore kojima će se ravnati da bi postali i sami dio onoga što je veće od svih nas, a to je očuvanje našeg korpusa koji je vjekovima na ovim prostorima plodne ravnice«, kazao je Ušumović i dodao: »Usprkos predviđanjima pojedinih medijskih stručnjaka kako će tiskani mediji u narednih 10 godina otići u zaborav, mogu slobodno reći da

su pogriješili u svojim procjenama. Na globalnom nivou primijećen je porast prodaje tiskanih medija upravo zbog pretjerano velike količine neprovjerenih informacija koje pružaju razne internetske stranice iz kojih ne stoje imena odgovornih novinara, urednika ili osoba koje garantiraju istinitost informacija. Čitatelji su shvatili da u tiskanim medijima iz svakog teksta stoji čitav niz osoba koje služi kao filter, daju vjerodostojnost i samim tim sprječavaju zlouporabu najznačajnije valute današnjice, a to je informacija. Stoga se nadam kako će taj globalni trend polako zahvatiti i našu sredinu, te će čitatelji s raznih mobilnih aplikacija prijeći nazad na tisak», kazao je Ušumović.

Trajno riješavanja prostora

Zahvaljujući Pokrajinskoj vladi, koja se brine o informiranju na manjinskim jezicima, te izdvaja značajna sredstva *Hrvatska riječ* opstaje i uspješno funkcioniра. U ime Pokrajine na skupu se obratio **Đorđe Vukmirović**, pomoćnik pokrajinskog tajnika za javno informiranje, medije i analitiku, koji je rekao:

»Naše tajništvo za podršku javnog informiranja u Vojvodini je izdvojilo nešto više od 340 milijuna dinara, od toga 284 milijuna ili 83,2 posto usmjereno je na podršku glasilima na jezicima nacionalnih manjina. Naša želja i naš cilj, koji nije samo opredjeljenje ovoga trenutka nego i opredjeljenje vremena koje dolazi, jest da se ta glasila razvijaju. *Hrvatska riječ* ne zaslužuje čestitke i podršku samo zbog jubileja nego to zaslužuje i time što je u spektru ne samo manjinskih listova, nego lista koji u mnogo čemu prednjači i u mnogo čemu u profesionalnom smislu može biti primjer svima u angažiranosti, u spektru tema i načinu na

koji ih obrađuje. *Hrvatska riječ* je ozbiljan list koji svakome od nas može donijeti i informaciju, ali i komadić radosti i zato zaslužuje svaku podršku», kazao je Vukmirović i istaknuo: »Raduje me ono što je na putu, da se trajno riješi prostor u kojem ćete funkcionirati. Razgovori na ovu temu su već vođeni s pokrajinskom Vladom i sigurno će biti nastavljeni.«

U ime osnivača predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** zahvalio je Pokrajini i podsjetio nazočne na ljude čija je uloga bila ključna u osnivanju ponovne *Hrvatske riječi*, a to su **Kalman Kuntić, Đorđe Subotić i Tomislav Žigmanov**.

»Ono što je ključno u *Hrvatskoj riječi*, osim napora uposlenih, te čitatelja *Hrvatske riječi*, jest podrška AP Vojvodine, odnosno Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje. Ključno je financiranje, jer mi možemo vršiti osnivačka prava, ali ako nema dotacija onda neće biti ni *Hrvatske riječi*. Posebno nam je drago što je i nakon promjene vlasti u Pokrajini zadržan postojeći model financiranja, jer samo na taj način manjinski mediji mogu opstati», rekao je Bačić te se zahvalio Pokrajini na potpori i po pitanju rješavanja prostora za rad *Hrvatske riječi*.

Potpora matične domovine

»U ovome tjedniku itekako dobro možemo vidjeti kako je u svjetlu raznoraznih događanja, pozitivnih i negativnih između dviju država, upravo *Hrvatska riječ* ona kapilara, koja zaobiđe ponekad one ružne stvari i ponovno spaja ono što je dobro i tako iz broja u broj, iz godine u godinu», kazao je generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** i dodao: »Petnaest godina u životu čovjeka nije nekakva velika brojka, ali u svakom slučaju to je rođendan i na rođendan se trebamo svi veseliti. Osobno se veselim s uposlenicima ovoga lista, jer ova najava oko vašeg temeljnog problema, a to je prostor, koji će se riješiti, se nalazi i u razmišljanju hrvatske države. Ovih dana se o tome razgovaralo u Zagrebu i s predsjednikom Vlade i siguran sam da će to biti riješeno do sljedeće obljetnice.«

U ime Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, okupljenima se obratio **Ivan Zeba** koji je rekao kako je ustanovljenjem hrvatskih institucija u Srbiji, poput Hrvatskog nacionalnog vijeća, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i *Hrvatske riječi* otvoren novi put za Hrvate u Srbiji, te da je uvjeren kako će one i nadalje skupa s hrvatskim udrugama predstavljati temelj za očuvanje hrvatskog identiteta i kulturne baštine Hrvata, a da će u tome imati, kao i do sada, pomoć i potporu iz matične domovine.

Prisutnima se obratila i glavna i odgovorna urednica *Hrvatske riječi* **Jasminka Dulić** koja je podsjetila okupljene kako se u tjedniku u proteklih desetljeće i pol nalaze svi važniji politički, kulturni i društveni događaji koji su vezani za Hrvate u Srbiji.

»Ne samo da smo ispratili svaki događaj koji se tiče Hrvata u Srbiji, nego smo nastojali i sami ispričati neispričane priče i dati glas onima čiji se glas u javnosti ne čuje. A takvih priča još ima mnogo. Treba ih ispričati», kazala je Jasminka Dulić.

Tijekom ovoga skupa ulomke iz objavljenih knjiga, prve i posljednje, govorili su **Petar i Ivan Huska**, a proslavi su nazočili predstavnici hrvatske diplomacije u Srbiji, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, AP Vojvodine te hrvatskih institucija, ustanova i udruga u Srbiji.

Ž. Vukov

Ana Hodak,
diplomirana teologinja

BEZ PODRŠKE ne možemo opstati

U Srijemu nas je sve manje. Mladi odlaze, to je problem cijele države, a u manjim zajednicama kao što je naša, to je snažnije izraženo* Moji učenici su još uvijek motivirani i rado pohađaju nastavu, ali ne mogu garantirati da će tako ostati

» **M**eni kao srednjoškolci uvijek je nedostajalo živosti i događanja u župi, a na prijemnom mi je falilo i znanja iz vjeronauka i povijesti svog naroda. Željela sam to promijeniti.« Ovim riječima diplomirana teologinja iz Šida i nastavnica hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u područnom odjeljenju OŠ *Sremski front* u Sotu **Ana Hodak** opisuje svoju odluku da se prilikom upisa na studije opredijeli za filozofski - teološki smijer na Teološkom fakultetu u Zagrebu.

Ana se nakon završetka studija vratila u svoj rodni Šid sa željom da svoje iskustvo i znanje primijeni na svoju zajednicu. Osim redovitih aktivnosti u školi, gdje predaje vjeronauk osam godina, a hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture petu školsku godinu, ona je aktivna i u HKD-u *Šid* i urednica je biskupijskog časopisa *Nada*. S Anom smo razgovarali o njenim dosadašnjim iskustvima u svojim aktivnostima, ali i o problemima s kojima se suočava u svom radu.

HR Završili ste studije u Zagrebu. Nakon završetka fakulteta odlučili ste da se vratite u Šid. Što je utjecalo na Vašu odluku i kakva su Vam tada bila očekivanja?

Na završnim godinama studija imamo više praktičnih predmeta i onih vezanih za pastoralno djelovanje. Već sam tada odlučila vratiti se, te to znanje i iskustvo donijeti i primijeniti na svoju zajednicu. Meni kao srednjoškolci uvijek je nedostajalo živosti i događanja u župi, a na prijemnom mi je falilo i znanja iz vjeronauka i povijesti svog naroda. Željela sam to promijeniti. Imala sam velika očekivanja i veliki entuzijazam, kao i svatko na kraju studija. No, čovjek brzo shvati da njegov entuzijazam nije dovoljan, ako nema podršku okoline i suradnike.

HR Diplomiranih teologa je malo u Srijemu. Što je utjecalo da se odlučite za tu profesiju?

Kada sam upisivala fakultet, u Srijemu nije bilo diplomiranih teologa laika. Ne bih mogla točno reći što je utjecalo. Kada sam se trebala odlučiti za buduću profesiju imala sam dvojbe, ali onda, u posljednjem trenutku sam prelomila u korist teologije. Veliku podršku su mi pružili tadašnji župnik preč. **Berislav Petrović** i župnik u Sotu preč. **Petar Šokčević** koji su mi pribavili literaturu za pripremu prijemnog ispita i molili za mene da u svojoj odluci ustrajem. Zahvalna sam im za to.

HR Unatoč svim problemima, na prvom mjestu malom broju dece, u Sotu se prije nekoliko godina počela odvijati

nastava na hrvatskom jeziku. Kakav je bio početak i kako biste okarakterizirali razdoblje od tada do danas? Jesu li se uvjeti promijenili na bolje?

Svaki početak je težak. Sama ta procedura uvođenja nije jednostavna, a i trebalo je motivirati roditelje i djecu da se upišu. Hrvatsko nacionalno vijeće i rukovodstvo Hrvatskog kulturnog društva *Šid* zaista su uradili puno toga da Hrvati iz Sota ostvare svoje nacionalno pravo i započnu izučavanje hrvatskog jezika. Međutim, od početka do danas nema nikakvih poboljšanja. Zapravo, svake godine nam se smanjuje broj učenika, jer je sve manje naše djece u selu. A kada je sve manje učenika, onda se javljaju brojni drugi problemi vezani za organiziranje nastave, usklađivanje rasporeda i sl. Ništa se drugo ne mijenja; kako smo se snašli na početku, tako sve teče do danas. Mnogo je toga prepušteno mom osobnom zalaganju, a nemam nikakve parametre prema kojima bih znala radim li dobro ili ne.

HR Imali smo priliku uvjeriti se da djeca mlađeg uzrasta u Sotu vrlo rado dolaze na nastavu, a i ocjena suradnje s njihovim roditeljima je na zadovoljavajućem nivou. Koje biste probleme, osim evidentnog smanjenja broja djece, izdvojili kao najveće u vođenju nastave?

Za oba predmeta koja predajem veliki je problem nedostatak odgovarajućih udžbenika, nastavnih materijala, priručnika i seminara za nastavnike, nerazrađen plan i program. Zbog svega toga, naravno, trpi kvaliteta nastave. Puno toga je, kao što sam već spomenula, prepušteno kreativnosti i domišljatosti nastavnika, a to nije dobro. Zbog takve situacije i nastavnici i učenici mogu izgubiti motivaciju. Moji učenici su još uvijek motivirani i rado pohađaju nastavu, ali ne mogu biti sigurna da će tako i ostati.

HR Kakav je Vaš trenutni radni status i jeste li kao profesorica zadovoljni? Što bi moglo Vaš status profesora promijeniti na bolje?

Moj status kao nastavnika nikako nije dobar, prvenstveno zbog naglog smanjenja broja djece. Ja ću kroz nekoliko godina ostati bez posla u školi ako se od strane institucija ne pokuša doprijeti do pripadnika našeg naroda koji trenutno sa svojom zajednicom nemaju mnogo kontakta. To vrijedi prvenstveno za Šid. S druge strane, osjećam kako profesionalno stagniram, jer mi se ne pruža prilika za stručno usavršavanje niti iz jednog predmeta. Nije dovoljno ono što sama radim na tom području.

HR Rekla bih da je problem nedovoljnog fonda sati ili nemogućnost obrazovanja grupa većeg broja djece za nastavu na hrvatskom jeziku problem većine profesora u Vojvodini (u onim mjestima gdje je hrvatska zajednica u manjini). Postoji li po Vama rješenje?

Teško je naći rješenje za taj problem. U Srijemu nas je sve manje. Mladi odlaze, to je problem cijele države, a u manjim zajednicama, kao što je naša, to je snažnije izraženo. Jednostavno, nemamo s kim raditi. Jedino što se može učiniti jest više motivirati učenike da se upisuju na nastavu na hrvatskom jeziku, kako bi

što veći postotak naše djece upisao svoj materinski jezik u školi. Svugdje ima onih koji se ne upisuju iz različitih razloga. Ali, to ne mogu učiniti sami nastavnici, potrebno je veće zalaganje institucija.

HR Je li, po Vašem mišljenju, dovoljna pomoć hrvatskih institucija obrazovanju na hrvatskom jeziku u Srijemu?

Smatram da se premalo pažnje posvećuje Srijemu. Mi smo jedna specifična sredina. Prije svega, rane i strahovi koje smo pretrpjeli u posljednjim ratnim zbivanjima još postoje, iako je prošlo puno vremena. To priječi ljude da se javno deklariraju kao Hrvati, što čine ako njihova djeca upisuju hrvatski jezik. Potrebno im je ohrabrenje, potrebno je da osjete kako nisu sami, kako njihova matična država, kao i njihovi predstavnici u ovoj državi stoje uz njih. S druge strane, djecu i roditelje treba dodatno motivirati, ponuditi im još nešto osim same nastave. Prvenstveno nedostaje kontakata s matičnom državom. Ukoliko postoje, to je sve u osobnoj režiji, ali nedostaje kontakata i s našim predstavnicima ovdje. Otkako predajem hrvatski nas nitko nije službeno posjetio ni u jednoj prilici, podržao roditelje i učenike, kao da do Sota nema puta. Prva generacija učenika išla je na more u Novi Vinodolski i dobila paketiće za sv. Nikolu. Ovi mlađi do sada nisu imali prilike primiti niti jedan znak pažnje od HNV-a. To je zaista tužno kad znamo da ih uvijek ima manje od 10. Tako da, što se Sota tiče, podrška je nedovoljna. To jeste mala zajednica i baš zato je podrška potrebna, jer je u takvim okolnostima teže sačuvati svoj identitet.

HR Koliko je izvjesno da se hrvatski jezik uvede i u matičnoj školi *Sremski front* u Šidu za djecu starijeg uzrasta?

Svake godine se rade ankete, potrebna je grupa od deset učenika, ali iz Sota ni u jednoj generaciji nikada neće doći toliko djece. Moji učenici su zainteresirani, čak i poneki iz Šida, ali problem je što ja nemam kontakt s roditeljima i djecom kojima ne predajem, pa osobno ne mogu ništa učiniti. Ako na višoj razini nitko ništa ne uradi, u Šidu se hrvatski nikada neće uvesti.

HR Unatoč svim problemima rekla bih da su djeca u Sotu vrlo aktivna, kako u kulturnoj udruzi, recitatorskoj sekciji i drugim odjelima, koji rade u cilju njegovanja tradicije i kulture hrvatskoga naroda. Je li to po Vama zasluga njihovih roditelja, s obzirom na to da znamo da je Sot mjesto gdje postotno živi najveći broj Hrvata u šidskoj općini i gdje se hrvatska tradicija i običaji njeguju u najvećoj mjeri?

Angažiranost sotske djece isključivo je zasluga njihovih roditelja. To su djeca odgajana u duhu pripadnosti svom narodu i svojoj Crkvi. Njihovi su roditelji, ali i djedovi i bake, aktivni na svim područjima crkvenog djelovanja, kao i u djelatnostima hrvatske udruge, pa se to onda prenosi i na djecu. Oni zaista drže do svoje vjerske i nacionalne pripadnosti i do svojih običaja, te je s njima jako lijepo raditi. Motivacija kod djece je izuzetno važna. Da djeca nisu motivirana, ne bismo mogli ništa uraditi. A ovako, po meni, čuda stvaramo. Njih ima 20-ak, dakle sve što radimo to rade jedni te isti. Ali uvijek hoće i mnogo se trude.

Ana (desno) na snimanju emisije *Lijepom našom*

Ta motivacija dolazi iz kuće, iz tog duha u kojem su odgajani. A mislim i da sam ostvarila dobru komunikaciju s njima tako da se lijepo slažemo i lijepo radimo.

Osim angažiranja u školi, posvećeni ste radu u HKD-u Šid, urednica ste časopisa *Nada*, a i redovita ste autorica na stranicama tjednika *Hrvatska riječ*. Sve te aktivnosti usmjerene su na njegovanje hrvatske baštine, vjere i običaja. Kako uspijevate uskladiti sve te obveze?

Nije uvijek lako. Ponekad su potrebna velika odricanja i puno strpljivosti. Ali moje zanimanje je u jednu ruku i poziv. Pozvana sam i dužna dati sve od sebe za Crkvu u Srijemu i za hrvatski narod koji tu živi. Bez župnikove pomoći ništa od toga ne bi bilo. U svemu nas podržava i pomaže, i kad je u pitanju rad udruge i kad je riječ o ostvarivanju aktivnosti vezanih za Crkvu. On također potiče djecu na veći angažman u aktivnostima izvan nastave kojima čuvamo svoj vjerski i nacionalni identitet. Ja osobno bih voljela da mogu i mnogo više nego što sam do sada učinila. Zato sam se i vratila da dam svoj doprinos našem opstanku, koliko kao pojedinac mogu.

Suzana Darabašić

Ivan Karan,
predsjednik HKD-a Vladimir Nazor iz Stanišića

Šest godina radijske emisije

Prvo izdanje radijske emisije *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a Vladimir Nazor iz Stanišića emitirano je prije šest godina, 22. siječnja 2012. godine. Radijsku emisiju na hrvatskom jeziku koja se emitira na području Grada Sombora ranije je producirala NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice.

»Naše stajalište bilo je da je šteta prekinuti postojeću radijsku emisiju koja se emitirala na valovima Radio Sombora, koji je imao regionalnu frekvenciju s čujnošću u prečniku oko 40 kilometara i na taj način pokrivala područje u kojem živi 20.000 Hrvata. Na prijedlog **Save Tadića** naša udruga preuzela je produkciju emisije, a u tome smo imali i potporu HNV-a. Prva emisija u produkciji naše udruge emitirana je 22. siječnja 2012. godine. Iako smo prošli obuku, za pripremu te prve emisije trebalo nam je dva tjedna. Krenuli smo sa sat i pol, a kasnije je trajanje produženo na dva sata. Nakon što je Radio Sombor izgubio dozvolu za emitiranje i otišao u stečaj, emitiranje *Glasa Hrvata* nastavljeno je na privatnoj radijskoj postaji *Radio Fortuna*. Emisija jest kraća, traje jedan sat, ali je termin bolji od onoga na Radio Somboru. Sada se *Glas Hrvata* emitira subotom od 16 do 17 sati. Iako je *Radio Fortuna* privatna postaja, ne plaćamo emitiranje emisije, ali je dogovor da jedna osoba iz te radio postaje bude dio našeg projektnog tima. Naša želja je da s *Radio Fortunom* postignemo dogovor o promjeni termina kako bi se emisija emitirala radnim danom prije podne«, kaže **Ivan Karan**, predsjednik HKD-a Vladimir Nazor iz Stanišića.

Kako je emisija sadržinski koncipirana?

Glas Hrvata jest informativna emisija, ali donosi i priloge iz kulture, a osnovni koncept emisije napravljen je u dogovoru s dužnosnicima HNV-a koji su zaduženi za informiranje. Vijesti, Hrvati u Srbiji kroz povijest i brojke, najave događanja u hrvatskoj zajednici, prilog o znamenitim Hrvatima koji su rođeni ili žive u Srbiji i prilozi o jedinom informativno-političkom tjedniku u Srbiji *Hrvatskoj riječi*, to čini *Glas Hrvata* i što se tiče i sadržaja i koncepcije. Tu velike promjene nismo uvodili tijekom ovih šest godina.

Za pripremu ovakve emisije potrebna je materijalna potpora. Tko financira produkciju ove emisije?

Sudjelujemo na svim natječajima. Sredstva dobivamo, ne baš uvijek, na natječajima Ministarstva kulture i informiranja, redovitu dotaciju dobivamo od HNV-a, Veleposlanstva RH u Beogradu, Pokrajinskog tajništva za kulturu, informiranje i odnose s vjerskim zajednicama i Grada Sombora. Naše uredništvo zadovoljno je i odnosom Hrvatske i Srbije prema nama. Ne toliko visinom sredstava koliko činjenicom da sredstva uglavnom redovito dobivamo. Nadamo se da će ta sredstva biti i veća, a tu prije svega mislim na Grad Sombor. U 2017. godini, pa i u 2018., Grad Sombor je za informiranje izdvojio po 12 milijuna dinara i mi

Savo Tadić i Ivan Karan

se nadamo da će naša emisija pristojno biti dotirana. Ne mogu smatrati pristojnim to što smo mi za našu dvosatnu emisiju dobivali četiri puta manje sredstava od jedne druge manjinske zajednice za jednosatnu emisiju. Zato smo i tražili izmjene kriterija na natječajima Grada Sombora. Odnosilo se to na natječaje za kulturu i informiranje. Na žalost, nismo imali razumijevanja od lokalne samouprave niti potpore od drugih hrvatskih udruga u Somboru. Još uvijek mi nije jasno zašto druge udruge to nisu podržale, jer smo samo tražili da se i u Somboru primijene kriteriji koje ima Pokrajina i Republika. Samim tim to bi značilo da bi hrvatske udruge dobile više sredstava. Konačno, kod natječaja za kulturu Grada Sombora kriteriji su izmijenjeni. Čak i ako to nije zbog naše inicijative, drago mi je zbog toga. Volio bih da se to dogodi i kod natječaja za informiranje, jer od 12 milijuna dinara naša udruga prošle godine dobila je 50.000 dinara. Potcjenjivanje je to naše emisije, naše udruge i svih Hrvata u Somboru.

Uključeni ste u informiranje na hrvatskom jeziku, s obzirom na to da HKD Vladimir Nazor producira radijsku emisiju, ali i činjenicu da ste godinama bili ravnatelj NIU Hrvatska riječ. Kakva je Vaša ocjena: imaju li Hrvati u Srbiji mogućnost za informiranje na svom jeziku?

Moja ocjena je da je Hrvatima u Srbiju dostupno informiranje na hrvatskom. Mislim da je ovdje pitanje ima li dovoljno zainteresiranih da prate radijske i TV programe i tiskane medije na hrvatskom. Mislim da ih nema dovoljno i to je ono na čemu trebamo raditi. Jedno je pravo, a drugo je konzumiranje tog prava. Kao i svi manjinski mediji i naši su u procjepu – biti medij građanskog opredjeljenja ili govoriti samo o događanjima u manjinskoj zajednici. Mislim da i jedno i drugo treba biti zastupljeno. Naravno da najviše priloga treba biti o manjinskoj zajednici, ali isto tako treba pisati i govoriti i o drugim stvarima koje dotiču našu zajednicu.

Z.V.

Topli kutak za najmlađe

Preko puta Osnovne škole, u Ulici Veljka Vlahovića, na Kelebiju se nalazi stari školski objekt, prvi na tom području, sagrađen još krajem devetnaestog stoljeća. To je bila škola na srpskom jeziku, koju je 1894. godine počelo pohađati četrdesetak đaka. Pedesetih godina prošlog stoljeća tu je osim škole bilo i zabavište, a potom je narednih desetljeća kompletan objekt namijenjen za obdanište. Naime, 1979. godine obavljen je restauracija zgrade, upravo za potrebe dnevnog smještaja djece predškolskog uzrasta, a đaci su nastavili koristiti drugu školu koja se nalazila uz Put Edvarda Kardelja. Stotinu godina od svog postojanja, preciznije 1992. godine, vrata na objektu su ipak zatvorena – više se nije koristio. Bilo je pokušaja prenamjene ove zgrade, ali ne uspješnih, i vrijeme je počelo činiti svoje: sve je oronulo.

Ali, Kelebiju treba vrtić i u ovu namjenu uložio je Grad 2014. godine restaurirajući zgradu, čime je vraćena u funkciju obdaništa nakon više od dva desetljeća. Adaptaciji objekta prethodile su i radne akcije čišćenja dvorišta i zgrade, koje su u više navrata organizirali stanovnici Kelebije. Rezultat upornosti je suvremeni vrtić za tri uzrasne skupine djece predškolske dobi u potpuno obnovljenoj zgradi. Vrtić se zove *Jagodica*.

Vincekovo

Ponekad na *Duna TV* gledam emisije koje se proizvode u programima narodnih manjina koje žive na teritoriju Mađarske. Najčešće odgledam program na hrvatskom i na srpskom jeziku. RT Vojvodina također svakodnevno pravi kraće emisije, vijesti na jezicima manjina u trajanju od cca 15 minuta, ali one koje proizvodi TV iz susjedne države bitno se razlikuje od našeg vojvođanskog programa. U tim emisijama ima priloga koji su strogo vezani za događanja ili vijesti koje se tiču pripadnika hrvatskog naroda koji žive u toj zemlji – Šokaca, Bunjevaca, gradišćanskih Hrvata, Bošnjaka..., gdje sve njih smatraju pripadnicima istog naroda. Neki dan prošlog tjedna vidio sam jedan interesantni običaj Šokaca, koji žive u južnoj Mađarskoj, u županiji Baranja. Grupa stanovnika jednog malog naselja, zajedno sa svećenikom, otišla je u vinograd, orezali su nekoliko grana vinove loze i okačili su jedan kulen i buragiju na stup koji drži vinovu lozu, zatim su je polili vinom, a svećenik je uz molitvu sve to poskropio svetom vodom. Iz pratećeg teksta saznao sam da se to radi u skorašnje vrijeme, prije pet-šest godina obnovljenog običaja u tom kraju, Vincekova. Ovaj vinski ritual izvodi se 22. siječnja, na dan sv. Vinka zaragoškog, zaštitnika vinogradara, tkača i mornara. Onda sam se sjetio da su i moji prijatelji iz Subotice, članovi vinskog viteškog reda također prije nekoliko godina obnovili ovaj pomalo zaboravljeni običaj na isti dan. Danas ovaj dan nije samo svetkovina vinara, nego i ljubitelja vina, jer se danas kod nas, a i u susjednim zemljama organiziraju večernje proslave. Rekao sam sebi, kakav bih to bio ja čovjek, poznati ljubitelj dobre kapljice, da ne posvetim jedan feljton ovom događaju.

Pretkršćanski običaj

Etnolozi koji se bave narodnim običajima tvrde da ova svetkovina ima malo uporišta u religiji, odnosno u kršćanstvu. Bit će da je riječ o kakvom poganskom običaju poljodjelaca, jer je ovo razdoblje kada počinje novi ciklus radova, kada kreće i vegetacija. Mijenjanje prirode, godišnjih doba događaji su koji su uvijek bili smjernice za određena događanja za ljude koji su živjeli u prirodi i s prirodom. Tada još nije postojao GPS sustav i meteorološka prognoza. Ljudi su vrijeme prognozirali na drugačiji način. Čak postoje i narodne izreke, primjerice, jedna mađarska, koja se i rimuje, kaže: »hogyha fénylik Vince, megteelik a pince«, u slobodnom prijevodu znači: »ako svijetli Vinko (sija sunce) onda će podrumi biti puni!« Vince je mađarsko ime za Vinka, a oba svoje podrijetlo vuku iz latinskog imena Vincerius – pobjednik. Ako je vrijeme na Vincekovo tmurno, onda se nećemo mnogo veseliti. Jedan od načina prognoze roda je da se reznice loze, obično po tri-četiri komada, stavljaju u vodu, na toplom mje-

Prigodno »ukrašeni« vinograd

bio je običaj da se Vincekovo proslavi i kušanjem novog vina u »pratnji« s narezanim zimskim delicijama: kobasicom, kulenom, pušenom šunkom, slaninom itd. Ovaj običaj se prvo svetkovao u Francuskoj, odakle je preko Alzasa, južne Njemačke i Austrije stigao i do naših krajeva: na kontinentalni dio Hrvatske, u zapadnu i južnu Mađarsku, Bačku i Srijem.

Borba za vlastito vino

Danas je pijenje vina u kavanama/restoranima malo potisnuo običaj pijenja piva koje se u šali naziva i »tečnim kruhom«. Prije stotinjak godina vino se pilo i zbog »zdrastvenih razloga«, smatralo se da voda za piće nije zdrava i umjesto vode pilo se vino, a donosilo je i zaradu. Sjećam se kako se učiteljica iz Horgoša žalila da su đaci kao doručak donosili vino i kruh. Najvjerojatnije je tako bilo i u drugim sredinama, gdje se proizvodilo vino. Kada je nakon ratova s Turcima, Habsburška monarhija vršila kolonizaciju (XVIII. stoljeće) iz svih krajeva carstva inženjeri su projektirali i nova naselja i posjede njenih stanovnika: oranice, livade i zajednički pašnjak, kao i vinograd, gdje su postojali uvjeti za gajenje loze. Kada je Subotica postala slobodni kraljevski grad, obveza grada je bila i »kolonizacija« i sela Šandor (Aleksandrovo). Grad nije predvidio podizanje vingrada, jer su oko grada bili vinogradi. Stanovnici su tražili dozvolu i na svoju ruku su podigli vinograd, oko kojeg su desetke godina vodili spor s gradom, koji je namjeravao uništiti taj vinograd. Do uništavanja vinograda nije došlo, uništilo ga je nadolazeće novo vrijeme. Na žalost, najveći postotak gradskih vinograda doživio je istu sudbinu – postali su tereni za »divlju gradnju« i postali komunalno najneuređeniji stambeni dio grada.

Ako Bog da, vidimo se i nagodinu!

Bila sam na Velikom prelu. I bilo mi je jako lijepo. Toliko lijepo da ću ići i nagodinu.

A posljednji put bila sam 2003. (znači prije 15 godina). Netko će reći – sramota. Možda je u pravu. Al' sad sam shvatila zašto mi je bilo tako dobro i zašto želim to ponoviti. Zato što je bilo drukčije. Na koji način drukčije? Pa u odnosu na ono od prije desetljeće i pol, bilo je suvremenije, prilagođeno i mlađoj dobi. Prije svega, to se odnosi na izbor glazbe i na uređenje prostora, što u velikoj mjeri utječe na kompletan ugođaj. Možda je u pitanju samo to što je bilo po mom ukusu. A o ukusima ne vrijedi raspravljati.

Netko će kazati da neke stvari ne treba i nije dopušteno mijenjati. Donekle jeste u pravu. Al' samo donekle. Običaje ne treba mijenjati, treba ih se držati, poštovati ih, jer onaj tko to čini, poštuje i svoju tradiciju i svoj narod. Tako je jedan od brojnih običaja bačkih bunjevačkih Hrvata upravo Veliko prelo, kulturna manifestacija pokrenuta davne 1879. godine. Opstala je sve do danas i sljedeće godine bit će 140 godina otkako postoji. A da bi ona opstala i narednih 140 i mnogo više godina, njen je sadržaj potrebno mijenjati i prilagoditi novim, mlađim generacijama.

Zašto? Pa zato da bi i oni poželjeli otići na Veliko prelo i zadovoljeti ga toliko da ga jednom požele i organizirati. A vjerujem da će biti takvih i to zahvaljujući, prije svega, prošlogodišnjoj i ovogodišnjoj ekipi koja čini Organizacijski odbor Prelo, na čelu s **Denisom Lipozenčićem**.

Nije nimalo lako organizirati ovako nešto i nemoguće je da svatko bude zadovoljan i da bude po svačijem ukusu.

Netko neće biti zadovoljan glazbom, netko hranom, netko mjestom, odnosno pozicijom gdje sjedi, ali nije suština u tome već u tome, kako je i Lipozenčić rekao tijekom proslave ovogodišnjeg Velikog prela, da bude-mo zajedno za jedno. A to jedno je zajedništvo i putem njega, čuvanje naših običaja.

Ovu vrijednu ekipu treba podržati i sigurna sam da su otvoreni za sve sugestije. Kaže se – na mladima svijet ostaje. A ako su ti mladi uz to još i sposobni, imaju volje, želje i energije organizirati ovako veliki i važan događaj, treba ih podržati u tome i pomoći im.

Hvala vam na ovoj predivnoj večeri i, ako Bog da, vidimo se i nagodinu!

Ivana Petrekanić Sič

Mjesna zajednica Tavankut

Problema ima, ulaganja nema

**»Posla ovdje ima, samo nam treba osigurati ono što nemamo, a pripada nam!«
smatra predsjednik savjeta MZ Tavankut
Tome Vojnić Mijatov**

Mjesna zajednica Tavankut sastoji se od naseljenih mjesta Gornji i Donji Tavankut, ima preko 3000 stanovnika od kojih najveći udio čine Hrvati. Ove godine proračunom Grada nije predviđeno nikakvo ulaganje u MZ, a njezini predstavnici kažu da ima puno problema s kojima se mještani susreću.

»Tavankut je što se tiče privrednih aktivnosti i poljoprivrede sigurno zaslužio neko ulaganje jer tako bi nam se bar dio novca vratio koji mi dajemo u državnu i gradsku kasu plaćanjem raznih nameta. Velika sredstva se ovdje ulažu i na njih se također plaćaju

veliki porezi. Osim toga, ova MZ zapošljava i puno ljudi sa strane na poslovima u voćnjacima i plastenicima – mnogi zarađuju u Tavankutu, a nama se kvaliteta života iz godine u godinu smanjuje«, kaže predsjednik savjeta MZ Tavankut **Tome Vojnić Mijatov**.

Predsjednik Skupštine MZ Tavankut **Goran Mihaljević** kaže da prema usvojenom proračunu Grada Subotice za ovu godinu nema nikakvih ulaganja u ovu MZ, te da se nada kako će se to promijeniti na jednom od sljedećih financijskih rebalansa Grada.

Mihaljević smatra da su za MZ Tavankut prijeko potrebne jaslice i da već dvije godine traju pregovori s Predškolskom ustanovom *Naša radost* o tom pitanju. Kaže da se rješenju nada uskoro.

Vodovod i kanalizacija

Kako nam kaže Tome Vojnić Mijatov jedan od najvećih problema mještana ove MZ je što nemaju vodovod i kanalizaciju.

Prije sedam godina JKP *Vodovod i kanalizacija* završilo je projekt kojim je odlučeno da će se problem Tavankuta riješiti pripajanjem budućih distributivnih mreža Mirgeša, Donjeg i Gornjeg Tavankuta na gradsku mrežu. Predmet projekta je magistralni vod dužine 15 km koji sadrži i rezervoar, crpnu stanicu i opremu za dodatnu klorizaciju.

Za Vojnić Mijatova je to samo davno započeta priča, koja se još uvijek nije realizirala te Tavankučani i dalje piju vodu iz svojih bunara, a kanalizaciju nemaju.

»Nedavno nam je urađena analiza vode na nekoliko mjesta u centru Donjeg Tavankuta i tri puta zaredom je bila bakteriološki neispravna. Dogovorili smo se na Savjetu da ćemo inzistirati i na bakteriološkoj i kemijskoj analizi bunara na širem području Tavankuta jer pretpostavljamo da nam je voda koju pijemo neispravna«, kaže Vojnić Mijatov i to obrazlaže činjenicom da se voda koristi iz bunara koji su u većini kućanstava u neposrednoj blizini septičke jame.

Osim toga, on kaže da je sumnja u kvalitetu te bunarske vode opravdana i zbog velike količine kemijskih sredstava koju Tavankučani koriste prilikom obrade usjeva.

Kako Vojnić Mijatov navodi, odgovor na pitanje zašto projekt iz 2011. godine nije realiziran uvijek je da je to zbog visoke cijene radova.

»Stalno nam govore da je skupo. Jeste, al u nekim naseljima se radi zamjena vodovodne mreže već drugi ili treći put, a mi nemamo ni prvu!«

Predsjednik savjeta MZ Tavankut kaže da gotovo polovica ulica u najurbaniziranijem dijelu Gornjeg i Donjeg Tavankuta nije asfaltirana.

»Nepojmljivo je da se kod nas asfaltira svake treće, četvrte ili pete godine po jedna ulica«, kaže on i dodaje da je posljednja ulica na kojoj je nešto rađeno Teslina i to kao produkt inzistiranja čelnika hrvatske zajednice radi lakšeg prilaza etnosalašu *Balažević* kada je srbijanski predsjednik, tadašnji premijer bio u posjetu u Tavankutu (2016. godine).

Tavankučanima fali asfaltiranje i atarskih putova, a Vojnić Mijatov ovdje izdvaja put koji vodi iz Gornjeg Tavankuta do Mišićeva jer bi se njegovim asfaltiranjem, kako kaže, veći dio teretnog prometa izmjestio iz sela.

Osim asfaltiranih putova, Tavankutu nedostaju i biciklističke staze.

»Na dionici Mirgeš – Donji Tavankut i Donji Tavankut – Gornji Tavankut svakodnevno u ranim jutarnjim satima ili poslije podne veliki broj biciklista odlazi na posao i vraća se kući. Naše prometnice su uske, prometne i nije rijedak slučaj da dođe do prometnih nezgoda u kojima stradaju biciklisti«, kaže Vojnić Mijatov.

Osim ovih dionica, on navodi i onu koja vodi iz Donjeg Tavankuta k Čikeriji, prepoznatu kao atraktivnu turističku trasu, ali i dalje bez biciklističke staze.

Dom, tajnik, pošta

Na području ove MZ ima četiri doma kulture od kojih je samo jedan u funkciji. Najveći i najznačajniji je dom u Donjem Tavankutu koji se počeo renovirati prije nekoliko godina, ali još uvijek nije u uporabi. Ukoliko se sredstva za njegovu obnovu ne osiguraju nekim od rebalansa proračuna Grada, ove godine radovi na njemu neće biti nastavljeni.

Tome Vojnić Mijatov

»Prošle godine je završen kompletan projekt za ovaj dom kulture, ali od tad ništa nije urađeno, iako znamo da je obnova našega doma počela u isto vrijeme kad i na Hajdukovu. Ondje su nastavljeni radovi i u nekim drugim mjestima, na istočnoj strani grada je započeta izgradnja i nekih drugih domova kulture, a kod nas ništa«, kaže Vojnić Mijatov i dodaje da je dom u vlasništvu Grada te da MZ niti može, niti ima sredstava da ubrza renoviranje.

Unutar ovoga doma jedino je u uporabi knjižnica i prostorija koju Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Matija Gubec* koristi za garderobu.

Kako kaže, jedini dom koji je koliko-toliko u dobrom stanju je tzv. Sajc, dom koji se nalazi u blizini granice s Mađarskom:

»Sajc je uzeo u zakup jedan tavankutski voćar te ga održava i u njemu povremeno ima aktivnosti.«

Racionalizacijom uposlenih na neodređeno vrijeme u sustavu lokalne samouprave u 37 mjesnih zajednica ostalo je 11 tajnika koji su raspodijeljeni u više MZ, odnosno pojedini tajnici obavljaju posao za dvije ili više MZ. Ostali tajnici su od tog datuma tehnološki viškovi. Tako MZ Tavankut od tajnika koji je svaki dan bio na usluzi mještanima, od 22. siječnja ima tajnika tri dana u tjednu, dok je preostala dva dana u Mirgešu. Vojnić Mijatov kaže da je to veliki problem jer tajnik kod njih ima posla za svaki dan.

»Prošle godine tajnica je imala preko 800 predmeta zamjene zdravstvenih knjižica, više stotina pojedinaca dolazi za obnovu poljoprivrednog gospodarstva, plus svakodnevne prijave kada npr. grane urastu u žicu za struju, briga o socijalnim slučajevima...«

Od prošle godine pošta u susjednoj MZ Mala Bosna je zatvorena, a njihov posao obnaša poštara iz Tavankuta, što Vojnić Mijatov također smatra i kao smanjenje kvalitete uvjeta za život i mještana Tavankuta, jer im pošta zbog velikog opsega posla poštara često kasni.

MZ Tavankut ima zdravstvenu ambulantu koja radi svaki dan, i prije i poslije podne, a imaju i dežurstvo subotom. Ljekarnu također imaju, a ono što im nedostaje kada je zdravstvena skrb u pitanju, prema riječima Vojnić Mijatova, je stomatolog, laboratorij i pedijatar više od jednom tjedno, što je trenutna situacija.

Vojnić Mijatov kaže da iako se smanjuje broj stanovnika treba ulagati u sela, jer da bi mladi ostali na selu potrebno im je osigurati normalne uvjete za život.

»Posla ovdje ima, samo nam treba osigurati ono što nemamo, a pripada nam!« smatra on.

J. Dulić Bako

Veliko prelo 2018.

Biti zajedno, biti za jedno

Veliko prelo 2018., jedan od središnjih događaja Hrvata-Bunjevaca na ovim prostorima koji na jednom mjestu okupi veliki broj pripadnika naše zajednice, održano je u subotu, 27. siječnja, u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici, uz nazočnost oko 500 sudionika i gostiju iz zemlje i susjednih država. Uz bogat prigodan program, ples i igru, HKC *Bunjevačko kolo*, kao organizator, i Organizacijski odbor na čelu s **Denisom Lipozenčićem**, potvrdili su značaj ove manifestacije koja je opstala i koja se održava i nakon gotovo 140 godina.

Prelo kao znak i poruka

Nakon već uobičajenog izvođenja pjesme *Kolo igra, tamburica svira*, koju je otpjevala **Antonija Dulić** i *Momačkog kola* koje su odigrali članovi folklornog ansambla HKC *Bunjevačko kolo*, a sve to uz pratnju Tamburaškog ansambla *Ruže*, nazočnima se obratio predsjednik Organizacijskog odbora *Velikog prela 2018.* Denis Lipozenčić.

»Ove večeri nas je okupila jedna značajna, drevna manifestacija, koja je postala znak i poruka, a to je Prelo. Naši preci su, ne baš u lakim vremenima, osjetili da je vrlo važno biti zajedno, biti za jedno. Poruka, koja je nakon toliko godina postala jedna od identifikacijskih znakova Hrvata-Bunjevaca na ovim prostorima, poruka zajedništva, kulture življenja.«

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** ovom je prigodom istaknuo kako su, organiziranjem prvog *Velikog prela* prije 140 godina, naši preci očitovali svijest o važnosti zajedništva i okupljanja i to ne samo u vlastitim obitelji-

ma i mjestima, nego svijest o važnosti javnog okupljanja jednog naroda.

»Time su nam poslali poruku o zauzetosti, o potrebi da ono što je vlastito, ono što je naše, mi moramo artikulirati. Mi se moramo zalagati za opće dobro ovdašnjih Hrvata i mi sami zajedno moramo ostvarivati naše želje. To možemo, ako unutar našega prostora, unutar naše zajednice, budemo zagovarali one vrijednosti i ciljeve koji pridonose općem dobru. A opće dobro, kada je u pitanju hrvatski narod na ovom prostoru, vezano je za očuvanje i razvoj našeg identiteta.«

Ovogodišnje *Veliko prelo* otvorio je veleposlanik Hrvatske u Srbiji **Gordan Bakota**, koji je, među ostalim, izrazio zadovoljstvo zbog prisustva velikog broja mladih i što ovaj događaj prenosi tradiciju i kulturu na mlade i na buduće generacije.

»To je znak optimizma i to me jako veseli kao hrvatskog veleposlanika. Također me veseli kada vidim hrvatsko zajedništvo ovdje u Vojvodini i Srbiji. Želim naglasiti da će Republika Hrvatska, sa svim svojim tijelima, skrbiti da tradicija, kultura, politička zastupljenost Hrvata u Vojvodini i Subotici opstane i zajednički ćemo raditi da pomognemo svima vama da njegujete svoju tradiciju i da mladi ostanu ovdje na svojim vjekovnim prostorima.«

Najbolja preljaska pisma i najlipča prelja

Prelo ne bi bilo prelo da se na njemu ne proglasi najbolja *preljaska pisma* i ne izabere *najlipča prelja*.

Na natječaj za ovogodišnje *Veliko prelo* prispjelo je 13 namjenski pisanih pjesama za ovu prigodu, a za najbolju je proglaš-

na autorice **Nevene Mlinko** koja nosi naziv *Sa svojim*. Drugu nagradu odnijela je pjesma **Željke Zelić** *Čekanje*, a treću autora **Marjana Kiša** *Majkina želja*. O njihovom izboru odlučivao je žiri u sastavu: književnici Tomislav Žigmanov i **Milovan Miković** i predsjednica žirija profesorica **Katarina Čeliković**, koja je i uručila nagrade.

Katarina Čeliković i Nevena Mlinko

Ona je ujedno predstavila knjigu *Preljske pisme Velikoga prela*, prvu ovakvog tipa, koju je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata darovao svim gostima ovogodišnje manifestacije, kao uspomenu na sva ona prela koja su bila prepoznata upravo po najljepšoj preljskoj pjesmi. U njoj se nalazi 35 najljepših preljskih pjesama, a među njima i ona prva *Podvikuje bunjevačka vila* iz 1878. godine.

O izboru najljepše prelje, običaja novijeg datuma, odlučivala je publika, a ocjenjivali su se nošnja, ispletene kosa, držanje, šarm. Od njih 12 titulu najljepše ponijela je **Dragana Sudarević** iz Subotice koja je jedina nosila šling. Za njezinu prvu pratilju proglašena je **Katarina Harangozo** iz Mirgeša u novošivenoj nošnji, a za drugu **Marijana Dulić** iz Đurđina, koja je nosila novošivenu nošnju, otunku i svilu. Nagrade su im uručili predsjednik HKC-a *Bunjevačko kolo* **Lazar Cvijin**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** i posebni viši savjetnik gradonačelnika Grada Zagreba **Slavko Kojić**. Denis Lipozenčić uručio je najljepšoj prelji zlatni dukat *Franz Joseph*, dar Organizacijskog odbora *Velikog prela 2018*.

Slaven Bačić, Dragana Sudarević i Denis Lipozenčić

A *Prela* nije ono pravo ni bez tombole. Uz brojne utješne nagrade javno je izvučeno pet glavnih nagrada, a prva je sedam polupansiona za dvije osobe u hotelu s četiri zvjezdice u mjestu po izboru dobitnika, u Dubrovačkoj regiji. Ova je lijepa i vrijedna nagrada, kao i prošle godine, dar Hrvatske turističke zajednice iz Mađarske, a uručio ju je voditelj predstavništva ove zajednice **Marin Skenderović**.

Gosti *Velikog prela 2018*.

Uz brojne goste iz Hrvatske, predstavnike hrvatskih institucija i udruga, odgojno-obrazovnih institucija, svećenike, na ovogodišnjoj su proslavi prisustvovali i posebno su pozdravljeni: veleposlanik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu **Gordan Bakota** sa suradnicima, generalni konzul Generalnog konzulata RH u Subotici **Velimir Pleša** sa suprugom i suradnicima, glasnogovornik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH **Ivan Zeba**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** sa suradnicima, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i narodni zastupnik Tomislav Žigmanov sa suprugom i suradnicima, dopredsjednik Skupštine Grada Subotice **Veljko Vojnić**, član Gradskog vijeća **Srđan Samardžić**, predstavnik Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama **Zoran Mulić**.

Za lijep ugođaj i dobru zabavu na ovogodišnjem *Prelu* služni su TA *Ruže* iz Subotice i Tamburaški sastav *Harmonija* iz Zagreba, koji su zahvaljujući svom bogatom i raznovrsnom repertoaru i sposobnosti da naprave dobru atmosferu, na podij za ples i igru privukli veliki broj gostiju različitih generacija. Prisutne su u nekoliko navrata slatko nasmejali članovi dramskog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo*, vođenje programa povjereno je, sada većiskusnim voditeljima, **Suzani Lukač** i **Augustinu Žigmanovu**, a kako bi nazočni imali bolji uvid i prisjetili se kako je nekada izgledalo prelo, na bini je bila postavljena etno soba, tzv. živa slika, u čijem je namještanju sudjelovao **Grgo Piuković**.

Snimka *Velikog prela 2018*. moći će se pogledati sutra i preko sutra (3. i 4. veljače) na kanalu K23, u terminima od 15 do 17 i od 22 do 24 sata.

Ivana Petrekanić Sič

Prela, ona nekadašnja

Kad snig zavije

Prela se među somborskim Bunjevcima javno slavi više od osam desetljeća. U Hrvatskom domu. Održana je ta tradicija i do današnjih dana * Tradicija preljskog okupljanja po salašima danas je skoro nestala. Važnije je danas pogledati seriju, koja traje od pretprošle zime, malo guglati po netu

Krenula sezona preljskih okupljanja. Onih javnih, organiziranih, uz večeru, tombolu, glazbu. Gosti na prelu malo u divanu, malo uz mobitele, jer valja jednim selfijem ovjekovječiti i ovogodišnju preljsku svetkovinu. Tako je danas, a nekada su ta prela bila posve drugačija.

Prela na salašu

Zimsko dobra. Dani kratki. Taman da se za dana porade svi poslovi na salašu. A večeri i noći duge unedogled. Duge koliko je dug i pogled sa snijegom zavijanih salaša. Valja ih nekako prekratiti, a najbolje je u druženju i divanu. S čeljadima s okolnih salaša.

»Sićam se, bila sam još dite, naši prela na Nenadiću. Nije se na ta prela išlo daleko. Tu na okolne salaše. Radovali smo se i mi tom druženju, jel su na ta kućna prela stariji vodili i nas dicu. Išlo se kad se namiri stoka i poradi sve u kući«, prisjeća se svojih prvih prela **Klara Karas Šolaja**.

Preljsko okupljanje žene su provodile u divanu, jetr trebalo je pretresti sve novosti. U okolnim salašima, a i malo šire, jer bila su to vremena kada je svatko svakoga znao, i čiji je, i tko su mu djed i otac. Muški su se laćali malo ozbiljnijeg posla-divana o neizbježnoj politici. A kada se iscrpe sve vanjskopolitičke teme, pa malo i one domaće (koliko se moglo i smjelo u ona vremena), našao se tu i špil karata i šah.

»Mi dica radovali smo se tim druženjima, jel je svaka kuća za te divane spremila štogod da počasti goste. Kolačiće (fanke), kaki drugi kolač, kokice. A kako to obično bude, ono u tuđoj kući uvijek je najslađe. Posli, kad su u salaše došli prvi televizori, obavezno se pratio Dnevnik u polak osam. Posebnu čar imali su i ti naši povratci kući, jel su onda bile prave zime sa snigom, pa se dešavalo da prtimo kroz debo snig i stazu do salaša. Ako je kogod u to zimsko vrime imao rođendan, bila je to još jedna prilika za druženja i okupljanja, al ovog puta malo šira. Na tim rođendanima bilo nas je uvijek po dvadesetak. Iz Nenadića, Gradine, Sombora. Samo iz Nenadića moji vršnjaka bilo je desetak. Nismo mi onda, a bilo nam je 10-12 godina, imali drugi izlazaka, već smo čekali da nas stariji povedu na prela na okolne salaše i po koji zimski rođendan«, kaže Klara Karas.

Tradicija preljskog okupljanja po salašima danas je skoro nestala. Važnije je danas pogledati seriju, koja traje od pretprošle zime, malo guglati po netu. A reći će današnji salašari i »nema se vrime na ko kadgod«. Dok se porade svi poslovi po salašu i u kući, nema se ni volje za druženja. Ono što se treba kazati i čuti već su i kazali i čuli, telefonom.

Tjedan u Somboru

A CT ne radi (i dalje)

Prošlotjedni komentar završila sam pričom o CT skeneru koji u somborskoj bolnici (i dalje) ne radi. Tek s nekoliko rečenica, ali kopkala me je ta priča, tim prije jer su mi ljudi prilazili na ulici jadajući se kako baš netko iz njihove obitelji ili

netko od njihovih prijatelja čeka skener na koji očito (još skoro) neće stići. A za mjesec i pol dana od kada je skener u kvaru više od 350 pacijenata nije stiglo na snimanje, a nekima od tog CT-a ovisi i život. Riječju – porazno. U XXI. stoljeću.

Taj aparat, koji je za neke i pitanje života, u kvaru je od polovice prosinca. Javna nabava za popravku je oglašena, pa u bolnici očekuju da će za dvadesetak dana skener proraditi. To je ona optimističnija varijanta, ali uvijek se može dogoditi da se na tender ne javi nitko, da se netko od ponuđača žali, a dotle za neke vrijeme neumitno curi. Problem je proteklih tjedana donekle rješavan tako što su oni najhitniji slučajevi upućivani na skener u Suboticu. Ali kako ni jedno zlo nikada ne ide samo, (očekivano) pokvario se i subotički skener. Sada se pacijenti šalju u Vrbas, ali tek dva-tri sretnika na dan. Oni urgentni putuju dalje od Vrbasa, točnije do Kliničkog centra Novi Sad. I kada se zbroje Subotica, Vrbas i Novi Sad to je za ovih mjesec i pol dana oko 150 snimljenih pacijenata iz somborske bolnice. Ili u prijevodu, više od 350 pacijenata za tih mjesec i pol dana ostalo je bez dijagnostike. Najugroženiji su onkološki pacijenti koji radi nastavka terapije moraju u određeno vrijeme raditi CT skener. Ako nemaju sreće (ili povlastice) da upadnu u onih nekoliko pacijenata koji se voze na snimanje u druge centre, ne preostaje im ništa drugo do prijeko potrebno snimanje uraditi u privatnim ordinacijama (najbliža je u Novom Sadu, a cijena je zanemarljivih pedesetak tisuća dinara). Za utjehu (ako je to uopće utjeha) im je to što u bolnici dobivaju potvrdu da CT skener ne radi, pa troškove mogu refundirati.

Nekim budućim pacijentima za utjehu može biti to što se u somborskoj bolnici tijekom ljeta očekuje još jedan skener. Utješno jest. Ali porazno je što je u XXI. stoljeću to vijest. Zar se takva vrsta zdravstvene zaštite ne bi trebala podrazumijevati?

Z. V.

Prvo prelo koje se pamti

Prelo se među somborskim Bunjevcima javno slavi više od osam desetljeća. U Hrvatskom domu. Održana je ta tradicija i do današnjih dana. Nešto drugačija, ali ipak traje.

»Na svoje prvo prelo u Hrvatski dom otišla sam kao divojčurak od 16-17 godina. Bile su to 50-te godine prošlog vika. Naravno, nisu onda cure na prelo išle same već u pratnji roditelja. Mene je pratila mama **Kata**. A za prelo je spremanje počimalo još prija podne. Znalo se: prvo se ide na frizuru. Po nas dvadesetak cura čekalo je red, pa je tribalo doć još prija podne da bi se na vrime metnila frizura. Živili smo na salašu, al smo imali rođaku u varoši kod koje smo se spremali za prelo. A za prelo zna se: uvijek je tribalo bit štogod od novog ruva. Paorskog, jel ja sam se i ko cura nosila paorski. Davala se na početku priredba, a onda su se stocovi sklanjali sa strane i počimala je igranka. Jedno vrime bila je moda u Hrvatskom domu da se u ponoć prisvlačilo ruvo, pa smo onda opet išli kod tete u Suvajsku ulicu na prisvlačenje«, priča **Eva Paštrović**.

Jedne godine je, kaže, baš za prelo toliko napadalo snijega da poslije prela nisu mogle pješice kući na salaš, već su prezali konje i po njih su došli njihovi s Bezdanskog puta. Nisu nekadašnja prela bila kao današnja, s bogatom večerom, jer suština tog prela i nije bila večera već igranka. Da se vidi i bude viđen.

»Moje prvo prelo u Hrvatskom domu bilo je kad mi je bilo nepuni 17 godina. Bio je običaj da se na prelo dolazilo s mamom i baćom. Bila samo toliko srićna zbog tog mog prvog prela, a još kad me je baćo podigo da igram, srce mi je tilo iskočit. Kasnije su došle studije i ti moji divojački odlasci na prelo su se proridili. Posljednji godina redovito dolazim, vraća me to u nike davne godine i radujem se što na ovaki način možem sačuvat štogod što je poteko iz moje obitelji«, kaže Klara Karas.

I nije ona jedina iz one starije generacije *Nazorovih* članova koja sadašnja prela vežu za obitelj, roditeljski salaš. Nekadašnji život. Život koji je možda bio i teži od ovog današnjeg, ali ipak mirniji i ljepši.

Z. V.

Kolokvij o tradicijskoj baštini srijemskih Hrvata održan u Sotu

Pisanim tragom sačuvati od zaborava

»Veo^{ma} je važno da ono što vi znate, što čuvate i nje-
gujete i što živite ostane zapisano, kako se ne bi
zaboravilo. Postoji nažalost opravdana bojazan da
bi se moglo dogoditi za desetak godina da neće biti djece i
mladih koja će šarati jaja ili koji će orezivati vinograde na Vin-
kovo. A hoćemo li znati zašto je to tako i od koga smo sve to
baštinili, ovisi o nama. Zato je vrlo važno da svi ti običaji ostanu
zapisani, kako ne bismo zaboravili svoje korijene i ono čemu i
kome pripadamo. U pripremi je jedna velika monografija, gdje
će sve što su studentice ovdje istraživale biti stručno zapisano,
kako bismo jednog dana mogli drugima pokazati u pisanim
izvorima da mi Hrvati jesmo tu stoljećima.«

Ovim riječima nas je menadžerica kulturnih aktivnosti
ZKVH-a **Katarina Čeliković** uvela u znanstveni kolokvij održan
24. siječnja u župnoj kući u Sotu, a na temu *Tradicijska baština
srijemskih Hrvata: proslava sv. Vinka, uskršnji običaji i zanati*. Na
kolokvij su predstavljeni rezultati terenskog etnološkog istra-
živanja koji su se bavili spomenutom tematikom. Istraživanje
su u 2017. godini provele studentice Odsjeka za etnologiju i
kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Istra-
živanje je realizirano u suradnji spomenutog Odsjeka i Zavoda
za kulturu vojvođanskih Hrvata pod mentorskim vodstvom
prof. dr. sc. **Milane Černelić**. Istraživanjem su bili obuhvaćeni
Srijemska Mitrovica, Sot, Slankamen, Golubinci, Petrovaradin
i Ruma.

Običaji vinogradara

Predavačice na kolokvij^u bile su studentice diplomskog studija
etnologije i kulturne antropologije, te muzeologije i upravljanja
baštinom **Marija Rojko** i **Rea Drvar** i studentica diplomskog
studija povijesti umjetnosti, etnologije i kulturne antropologi-

je **Maja Flajsig** koja se bavila običajima vezanim za blagdan sv.
Vinka.

»Istraživali smo običaje srijemskih Hrvata proljetos i sada u si-
ječnju, kako bismo obavili drugi dio svog terenskog rada i kako
bismo prisustvoval^e obilježavanju blagdana sv. Vinka. Ono što
je novina i što ranije nisam znala to je da se ovdje na dan kada
se ide u vinograd, reže jedna grančica loze koja se stavlja u vodu.
Oduševilo me je i to da je unatoč činjenici da je vinograda u Sri-
jemu sve manje, ti običaji i dalje žive. Vinogradari, ili oni ljudi čiji
su se prijeci bavili vinogradarstvom, i dalje se na taj dan oku-
pljaju u vinogradu i proslavljaju ga na poseban način. Mislim da
nije toliko bitno ni vinogradarstvo kao takvo, nego druženje i
socijalizacija u samoj zajednici«, navodi Maja Flajsig.

Korizmene zabave

Marija Rojko iz Čakovca istraživala je uskršnje običaje srijem-
skih Hrvata.

»Saznala sam mnogo novih običaja kojih nisam bila svjesna
da uopće postoje. Htjela bih naglasiti zabave koje se organizira-
ju u vrijeme korizme u Golubincima i paljenje vatre, kao i brojne
nove igre. Također, saznala sam mnogo i o običajima čuvanja

Isusovog groba u Srijemskoj Mitrovici koji je bio vrlo zanimljiv za saznati, kao i običaj 'polijevanja' u Petrovaradinu. Razgovori s kazivačima bili su vrlo otvoreni i rado su sa mnom podijelili svoja iskustva», navodi Marija.

Zanati u nestajanju

Stare zanate među Hrvatima u Srijemu istraživala je Rea Drvar.

»Zanati na ovom podneblju su uglavnom nestali. Odlučila sam se istraživati kolinje ili 'zabijaču', jer je u pitanju običaj koji se zadržao, a zanatlija koji se time bavi je mesar čija profesija i dalje živi. Smatram da je to istraživanje jako bitno za neku vrstu okupljanja ljudi i obitelji i stvaranja kolektivnog osjećaja unutar društva, koji se nažalost polako gubi. Sam dan kolinja izgubio je dosta na značaju. Danas ljudi malo imaju vremena za to, a i oni koji to rade, nastoje to uraditi za jedan dan, dok su nekad kolinja trajala i po četiri dana. Danas se kolje i manji broj svinja, a mladi izbjegavaju taj posao zato što je 'prljav'. Sve se svelo na nekoliko sati posla. Ljudi uglavnom kupuju polutke iz mesnice, donose doma, režu ih i stavljaju na sušenje tako da se taj kolektivni dio, bitan za interakciju ljudi, potpuno izgubio«, kaže Rea.

Veliki projekt

Etnološko istraživanje vojvođanskih Hrvata počelo je prije pet godina. Nakon bunjevačkih Hrvata u Subotici i Somboru, na red su došli šokački Hrvati u Podunavlju a potom i Hrvati u Srijemu.

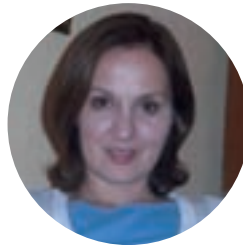
»Plod ovakvih istraživanja se najčešće predstavlja na ovakvim kolokvijima, a potom ti radovi budu objavljeni i u monografiji. Tako već ove godine počinjemo pripremati materijal o srijemskim Hrvatima. Zanimljivo je da mjesta u Srijemu imaju veoma mali broj Hrvata i da je sve manje običaja koji su živi. U ovim istraživanjima vidimo neku vrstu ploda koji ćemo iskoristiti za jednu neformalnu listu za popis nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji koju ZKVH provodi još od 2012. godine. U ovo veliko istraživanje pokušat ćemo uključiti i sve što smo saznali u Srijemu, kako bi se i UNESCO upoznao s onim tradicijama i živim običajima koji žive srijemski Hrvati. Morat ćemo utrošiti još truda i vremena i još više istraživanja i u drugim mjestima u Srijemu, kako bismo pokrili sav taj teren«, istaknula je Katarina Čeliković iz ZKVH-a.

S. Darabašić

Tjedan u Srijemu

Ostale su samo priče

U ovom broju našeg tjednika izvještavamo sa znanstvenog kolokvija koji je prošloga tjedna održan u Sotu, a čija je tema bila »Tradicijska baština srijemskih Hrvata«. Zanimljiva izlaganja tri studentice iz Zagreba, koje su u dva navrata boravile u Srijemu, imali su priliku čuti župljani Sota i Šida, a neki od njih su im bili i kazivači tijekom njihovog boravka. Bila je to prigoda i da se doda nešto što možda nije zapisano, eventualno ispravi ono što je pogrešno zabilježeno i da se čuju razlike u običajima srijemskih Hrvata. A običaji su u principu svugdje isti, s nekim manjim razlikama koje danas njeguju Hrvati u Srijemu, trudeći se da ih prenesu na svoju djecu. No, ono što je poražavajuće svakako je činjenica da je zanata i zanatlija sve manje. Gotovo da ih nema. Kovači, brijači, ćurčije, kolari, grnčari... nazivi su zanata kojima se već dugo ne bave ljudi na ovim prostorima. Danas su ostale samo priče starijih župljana o njima i vremenima kada se isključivo živjelo od toga, kao i sjeta na neka ljepša i bolja vremena. A Sot je mjesto s nepresušnim izvorima gdje ćete uvijek naći zanimljivu priču i susretljive ljude uvijek spremne za razgovor. Na sreću, one će, zahvaljujući drugima, ostate zapisane u zborniku, kako je istaknuto na kolokviju, da se ne zaboravi da su u Srijemu nekada živjeli Hrvati koji su s velikom ljubavlju njegovali svoju tradiciju, kulturu, običaje i stare zanate. Jer, kako je istaknuto, postoji opravdana bojazan da za desetak godina neće biti mladih koji će ih njegovati u tolikoj mjeri kao što je to sada. Unatoč tome, u Srijemu se danas još uvijek njeguju običaji, i to uglavnom u onim mjestima gdje živi najveći postotak Hrvata. Ono što ohrabruje jest da se nije izgubio kolektivni osjećaj. Okupljanjima u udrugama, u okviru brojnih sekcija, potom na kolinjima u selima, na raznim svečanostima naše zajednice, srijemski Hrvati svjedoče da su još uvijek tu i da će unatoč svim poteškoćama dati sve od sebe da se ne izgube vrijednosti čuvane desetljećima. U kojoj mjeri će ih mlađi naraštaji preuzeti i nastaviti njegovati, možda na prvom mjestu ovisi o nama samima, našim željama, volji i nastojanjima da ona potpuno ne izbljeda.

S. D.

Prije 50 godina Bačka apostolska administratura uzdignuta je na rang biskupije (III.)

Doprinos Crkve u Bačkoj općoj Crkvi

vlč. dr. Marinko Stantić

vlč. dr. Ivica Ivanković Radak

Subotička biskupija dio je opće Crkve. Povezanost partikularne i opće Crkve je organska i suštinska. Bez obzira na tešku svakodnevicu biskupijske zajednice i njezine probleme, njezin doprinos zajednici globalne Crkve na Zemlji je također svakodnevna, kako duhovan, tako i onaj koji se ogleda kroz službe i djelovanje pojedinih osoba. Iako crkveni službenici i redovništvo čine manji dio članova Crkve, oni koji žive u Bačkoj, ili su potekli, djelovali u Bačkoj, te oni koji su u njoj školovani, odnosno proveli vrijeme pripreme za redovničke zavjete, nisu malobrojni. U ovom pregledu bit će spomenute samo neke osobe koje su na taj način bile, odnosno još uvijek su vezane sa Subotičkom biskupijom od dana njezinog utemeljenja, s tim da nije navedeno tituliranje.

Pratitelji crkvene stvarnosti zamijetiti će da sve više zemalja u neposrednom ili malo daljem okruženju Srbije u svojem kleru, aktivnom ili umirovljenom, ima kardinale. To su: Hrvatska, BiH, Mađarska, Rumunjska, Albanija i Slovenija. Iz naše zemlje ih još nema. No, u Klasičnoj biskupijskoj gimnaziji *Paulinum* u ovom razdoblju školovanje su završila petorica (nad)biskupa: barski **Rrok Gjonlle-shaj**, zrenjaninski **Ladislav Német**, skopski i egzrharh za katolike bizantskog obreda u Makedoniji **Kiro Stojanov**, apostolski administrator prizrenski **Dodë Gjergji** i pokojni biskup albanske biskupije **Sapë Lucjan Avgustini**.

Iz župe Selenča podrijetlom je nekadašnji provincijal slovačke provincije salezijanaca **Štefan Turansky**. Pokojni karmelićanin, crkveni povjesničar i profesor **Ante Stantić**, bio je provincijal, i to u četiri mandata, a rođen je na Đurđinu. Rođeni Monoštorci **Ivan Keravin** i **Ladislav Marković** također su bili provincijali Hrvatske karmelske provincije u posljednjih pola stoljeća. Član ove provincije **Mato Miloš**, podrijetlom iz Sonte, u nekoliko mandata bio je

prior karmelske zajednice u Somboru, a od Ante Stantića on je preuzeo službu vicepostulatora postupka za beatifikaciju **Gerarda Tome Stantića**. Mladi karmelićanin podrijetlom iz Sombora **Zlatko Pletikosić** sada je splitski prior, a s. **Ljiljana Prelić**, rođena Sončanka, priorica je samostana sestara karmelićanki u Đakovačkoj Breznici.

Isusovac hrvatske provincije **Mihály Szentmártoni**, podrijetlom iz Novog Sada, profesor je psihologije na Papinskom sveučilištu *Gregoriana*, pisac i duhovnik Hrvatskog zavoda Svetog Jeronima u Rimu. Njegov redovnički subrat **Ivan Vinkov**, rođen u Bregu, trenutačno na službi u Opatiji, cijenjeni je egzorcist. Isusovac mađarske provincije **Árpád Horváth**, podrijetlom iz Subotice, urednik je poznatog mađarskog katoličkog mjesečnika sa stoljetnom tradicijom *A Szív* (Srce).

Bački katolici i franjevci skupa su već više od tri stoljeća. U posljednjih pola stoljeća sva tri samostana Reda manje braće duhovni su rasadnik franjevaštva prvog i trećeg reda. **Károly Harmáth**, podrijetlom iz Oroma, crkveni povjesničar, plodan pisac, nakladnik i profesor, novosadski gvardijan, utemeljitelj je franjevačke fondacije *Poverello* koja se brine za siromašnu djecu putem svojih kuća *Lurko* na tri mjesta u Bačkoj. **Zdenko Gruber**, rođeni Novosađanin, mladi je gvardijan subotičkoga samostana, dok je **Zoltán Dukai**, rođen u Martonošu, bio gvardijanom franjevačkog samostana na osječkoj Tvrdi.

Red otaca premontrejaca manje je poznat u našim krajevima, no **Ervin Gellért Kovács**, podrijetlom iz Novog Sada, odlučio se da se iz biskupijskoga klera, kojem je pripadao, priključi ovom redu i sada je cijenjeni propovjednik u samostanu u Gödöllőu, nedaleko od Budimpešte.

Bačka ima i svoju autohtonu redovničku ustanovu, Družbu Bačkih sestara Naše Gospe, čije su sve poglavarice rođene u našim krajevima. No, oni su dali i mnogobrojne sestre u nekoliko ženskih redovničkih udruga, a među njima su bile više puta i članice uprave nekoliko družbi. Mnogima, pak, ostaje nepoznato da iz Bačke potječu i dvije sestre Misionarke Ljubavi, družbe koju je osnovala Sv. Majka Terezija iz Kalkute: s. **Maria Kolbe (Gabriella) Szög**, i s. **Mihaela (Jelena) Ergelašev**, obje podrijetlom iz Novog Sada.

Nekoliko naših svećenika profesori su na katoličkim učilištima u Mađarskoj i Hrvatskoj. Subotičanin **Zoltán Rokáy** profesor je na Katoličkom sveučilištu *Pázmány Péter* u Budimpešti. Čonoplanski župnik **Endre Horváth**, rođen u Molu, predaje biblijske znanosti na

svećenika Zrenjaninske biskupije. Također, nekoliko je magistra teologije među bačkim svećentvom. Osim njih, **Aleksandar Kovačević**, podrijetlom iz Vrbasa, kancelar je i generalni vikar Beogradske nadbiskupije, dok je **Jovan Vejin**, po vokaciji crkveni pravnik, podrijetlom iz Bačke Palanke, bio donedavni sudski vikar ove nadbiskupije, biskupski vikar za posvećeni život i beogradski katedralni župnik. Među civilima, pročelnica Katehetskog ureda biskupije je magistra teologije **Jelena Zečević**, a uskoro se nadamo, čekajući vijest iz Rima, i prvoj dami – doktorici bioetike iz Bačke!

Naša Crkva sasvim jasno može biti ponosna na službenike koji su iz nje potekli ili u njoj djeluju, a samo neki su pobrojani ov-

mons. dr. Andrija Anišić

umirovljeni dr. Andrija Kopilović

visokom teološkom učilištu u Segedinu, dok na istom fakultetu patrologiju predaje **Oszkár Cizmár**, župnik subotičkih župa Svetog Križa i Svetog Petra, rođen u Telečki, a župnik iz Adorjana **Károly Orcsik** na navedenom učilištu predaje crkvenu povijest. Bačkotopolski kapelan, podrijetlom iz Subotice, **Ivica Ivanković Radak** cijenjeni je predavač crkvenoga prava na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Još jedan doktor crkvenog prava, a po podrijetlu Subotičanin, **Goran Jovičić**, djelovao je donedavno u Nadbiskupiji Los Angeles, u SAD-u, kao kapelan za manjinske zajednice te zatvorski kapelan, bivajući i angažiran u crkvenom sudu te crkvene pokrajine.

U župama Sjeverne Amerike, američkim, ali i hrvatskim i mađarskim, djeluje nekoliko bačkih svećenika. **Andrej Šipek**, podrijetlom iz Selenče, župnik je u Windsoru, u Kanadi, dok je **Béla Pesznyák**, rodnom iz Ade, župnikom u Vancouveru, a Subotičanin **Pál Rásztovác** u Hamburgu. **Ivan Skenderović**, rođen u Subotici, službuje u Aldenu, u američkoj državi New York. Ađanin **Illés Csúzdí**, te Bajmačanin **Attila Bognár** župničku službu obavljaju u Mađarskoj. Plavanac **Stjepan Bošnjak** djeluje u Porečko-pulskoj biskupiji, a **Gergely Beer**, rodnom iz Kule, vikar je za vjernike Mađare u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji i baranjski dekan.

Još nekoliko svećenika koji djeluju u Subotičkoj biskupiji stekli su titule doktora teoloških znanosti i bili aktivni u posljednjih pola stoljeća, ili su to i danas: župnik subotičke župe Sv. Roka **Andrija Anišić**, glavni ispovjednik stolne bazilike **Tivadar Fehér**, bačkogradištanski župnik **László Horváth**, župnik u Aleksandrovu **Marinko Stantić**, kanjiški župnik **Géza Zapletán**, župnik u Budisavi **Tibor Szöllösi** i umirovljeni župnik u Aleksandrovu **Andrija Kopilović**, a pridodajemo im i isusovca **Jánosa Sótija**, rođenog u Adorjanu,

dje. Današnja Subotička biskupija, s oko 250.000 katolika, 106 svećenika, 12 bogoslova i 13 stalnih đakona, s 9 redovnika i 52 redovnice, te sa 116 župa, najveća je u našoj zemlji. Ima kandidata za oltar, katehete koje predaju školski vjeronauk, otvorene i u velikoj mjeri realizirane vlastite medijske mogućnosti u mnogim klasičnim i nekoliko novih medija. Za nekoliko mjeseci imat će i sjedište biskupske konferencije. Uvid u statistiku koja prikazuje brze promjene stanja ove Crkve neće dati razlog za optimizam, no čvrsto pouzdanje u Boga koji kroz bure vremena vodi bačku Crkvu, sasvim sigurno hoće. Na Petrovo, 29. lipnja i na spomendan Prvomučenika Svete Rimske Crkve, 30. lipnja ove godine, cijela zajednice vjernika Subotičke biskupije zahvalit će Mu se u stolnoj bazilici na tome.

(U ovim prikazima korišteni su podaci objavljeni u biskupijskim ili Shematizmima Katoličke Crkve objavljenim na razini Crkve u nekadašnjoj Jugoslaviji, u godišnjaku *Subotička Danica*, mjesečniku *Zvonik*, te u brojnim izvorima na internetu i putem osobnih kontakata).

Marko Tucakov

ISPRIKA

U prošlom (771.) broju *Hrvatske riječi* od 26. siječnja 2018., na stranici 26, umjesto fotografije biskupa **Lajče Budanovića**, greškom je objavljena fotografija svećenika **Blaška Rajića**. Zbog toga se ispričavamo čitateljima.

Marinbal u Lemešu

LEMEŠ – HBKUD *Lemeš* organizira *Marinbal* u Lemešu koji će biti održan sutra (subota, 3. veljače) od 19 sati i 30 minuta u Domu kulture. Goste će zabavljati tamburaški sastav *Još ovu noć* iz Sombora. Osim dobre zabave, organizatori najavljuju tradicionalni lemeški juneći paprikaš i fanke u ponoć. Cijena ulaznice je 1.400 dinara, a za školarce i studente 700 dinara. Karte se mogu rezervirati na telefone: 061-184-050 i 063-717-20-43.

Z. V.

Vatrogasni bal u Baču

BAČ – Vatrogasni bal Dobrovoljnog vatrogasnog društva *Bač* bit će održan u subotu, 3. veljače, u dvorani Društva. Kotizacija je 1000 dinara, a početak bala je u 19 sati.

Gupčev bal u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD *Matija Gubec* organizira jubilarni X. *Gupčev bal*, koji će biti održan 10. veljače u sportskoj dvorani Osnovne škole *Matija Gubec* u Donjem Tavankutu. Za zabavu pobrinut će se tamburaški ansambl *Biseri* iz Subotice. Početak bala je u 19 sati.

Šokačko prelo u Beregu

BEREG – HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* organizira *Šokačko prelo* u Beregu. Prelo će biti održano 10. veljače. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastav *Čokanj* i **Marija Pavković Snaša**. Cijena ulaznice, u koju su uračunati večera (kisela čorba, prasetina, salata i, naravno, bereška gibanica) i piće u neograničenim količinama, je 1.200 dinara.

Šokačka večer u Vajskoj

VAJSKA – HGU *Antun Sorgg* iz Vajske organizira *Šokačku večer* koja će biti održana 10. veljače u restoranu *Bački dvor* na jezeru Provala, s početkom u 19 sati. Na večeri će svirati tamburaški sastav *Dike* iz Vinkovaca. Najavljena je i tombola.

Žedničko prelo

ŽEDNIK – Mjesna rimokatolička župa svetog Marka evanđelista organizira 10. jubilarno *Žedničko prelo*. Prelo će biti održano u subotu, 10. veljače, u *Sali kod Zvonka*, s početkom u 19 sati. Cijena ulaznice za odrasle je 1.000 dinara, a za djecu od 4 do 10 godina 500 dinara. Djeca ispod 4 godine ne plaćaju ulaznicu. Karte se mogu nabaviti u trgovini *Dijana*.

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – HKPD *Tomislav* iz Golubinaca priređuje manifestaciju *Mačkare – premundureni dani 2018*. U okviru manifestacije će u subotu, 10. veljače, biti održan maskenbal u sportskoj

dvorani *Golubinci* s početkom u 19 sati, a u nedjelju, 11. veljače, karneval na ulicama Golubinaca, od 14 sati.

Bunjevačko prelo u Zagrebu

ZAGREB – Hrvatska mladež Bačke i Srijema u Zagrebu organizira Zagrebačko bunjevačko prelo koje će biti održano u subotu, 10. veljače, s početkom u 19 sati u restoranu *Zlatna medalja*. Goste će zabavljati tamburaški orkestar *Banda odabrana*.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* organizira u subotu, 10. veljače, 84. Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru. Goste očekuje prigodni kulturno-umjetnički program, večera, tombola, a za glazbu će biti zadužen Tamburaški sastav *Ravnica* iz Subotice. Početak je u 19.30 sati. Dodatne informacije i rezervacije možete dobiti u Uredu udruge ili na telefon 025-416-019.

Đurđinsko prelo

ĐURĐIN – U organizaciji HKPD-a *Đurđin* u nedjelju, 11. veljače, u dvorani župe sv. Josipa Radnika bit će održano *Đurđinsko prelo*. Tom prigodom svoj rad predstaviti će članovi Društva, a nastupit će i gosti iz HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta. Nakon prigodnog programa, predviđeno je druženje uz fanke. Početak je u 16 sati, a ulaz je besplatan.

Prelo sićanja u Subotici

SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* i KD *Ivan Antunović* iz Subotice organiziraju osmo po redu *Prelo sićanja* koje će biti održano u nedjelju, 11. veljače u svečanoj dvorani HKC-a. Okupljanje sudionika je u središtu grada kod spomenika Presvetog Trojstva u 17 sati. Slijedi sudjelovanje na misi u Franjevačkoj crkvi u 17.30 sati. Nakon mise, sudionici odlaze na prelo koje počinje u 19.30 sati. Jedini uvjet nazočnosti na ovom prelu jest da ste odjeveni u svečanu bunjevačku nošnju.

Maskenbal u Slankamenu

NOVI SLANKAMEN – *Maskenbal 2018*. u Novom Slankamenu bit će održan 11. veljače u prostorijama HKPD-a *Stjepan Radić* s početkom u 18 sati.

Godišnja skupština KUDH-a *Bodrog* iz Monoštora

Još jedna uspješna godina

Protekla 2017. bila je za KUDH *Bodrog* još jedna uspješna godina, čulo se na godišnjoj skupštini te udruge. Tijekom prošle godine njihove pjevačke skupine – *Kraljice Bodroga* i *Bodroški bečari*, mlađa i srednja folklorna skupina kao i nekoliko aktivnih pojedinaca imali su više zapaženih nastupa u Srbiji i Hrvatskoj. Zagrebačka *Smotra folklor*a, *Vinkovačke jeseni*, sudjelovanje u programu u povodu obilježavanja 15 godina obrazovanja na hrvatskom jeziku, neke su od značajnih manifestacija na kojima je sudjelovala i hrvatska udruga iz Monoštora.

»Za 51. Međunarodnu smotru folklor a u Zagrebu pripremili smo običaj igranka i tada su prvi put kao prateći instrument kod izvođenja nekog običaja upotrijebljene gajde koje su tradicionalni glazbeni instrument Monoštora. *Kraljice Bodroga* sudjelovale su na Međunarodnom susretu naroda i kulture u Sikirevcima. Tom prilikom *Bodrog* je uključen u jedan veliki projekt Ministarstva kulture i sporta RH. Tiskan je zbornik koji sadrži tradicionalne pjesme posvećene Gospi Fatimskoj koje se pjevaju u Monoštoru, Sikirevcima, okolini Đakova«, kazala je podnoseći izvješće o radu dopredsjednica KUDH-a *Bodrog* **Anita Đipanov Marijanović**.

»Dječja skupina uključena je u projekt *Igračka u srcu* koji realizira Hrvatska matica iseljenika, a cilj projekta je da se djeci koja žive u iseljeništvu kroz dječje igre i igračke približi dio kulture i tradicije njihovih predaka«, kazala je **Sonja Periškić** koja u *Bodrogu* vodi dječju skupinu.

Biljana Đipanov, Željko Šeremešić i Anita Đipanov Marijanović

Ona je istaknula i potrebu bolje suradnje udruge i škole, a jedan od načina je da na školskim priredbama najmlađi članovi *Bodroga* pokažu ono što su naučili na probama u udruzi.

Udruga ima sedam svojih manifestacija. To su *Pokladni bal*, Veliki godišnji koncert, *Alasi i bečari*, Festival marijanskih pučkih pisama, *U susret Zavitnom danu*, *Divanim šokački* i Veliki Božićni koncert.

»Sve naše skupine sudjelovale su od općinskih do pokrajinskih natjecanja, gostovali su u Hrvatskoj i Srbiji. Matematičkim jezikom rečeno u 2017. godini imali smo više od 2.300 sati samo proba. Dodamo li tu nastupe i gostovanja, matematička računica je jasna: naši članovi su u prošloj godini bili aktivni 24 dana. A svi mi u udruzi smo volonteri«, kazao je predsjednik udruge **Željko Šeremešić**.

Z.V.

Subotica poziva Vas na

KNJIŽEVNO PRELO

u Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“
u petak, 9. 2. 2018. s početkom u 19 sati

gdje ćete na preljskom stolu imati knjigu i riječ, ali i

predstavu „SKRIVENO U OKU“,
scensku igru prema motivima knjige *Skriveno u oku* Helene Sablić Tomić
u izvedbi studenata 2. godine preddiplomskog studija glume i lutkarstva
Umjetničke akademije u Osijeku,
pod mentorstvom izv. prof. art. Roberta Raponje,
izv. prof. art. Tatjane Bertok Zupković i Katice Šubarić, ass.

U programu sudjeluju pjesnici, recitatori, glumci, tamburaši...

Na prelu se jede i pije, al' pravo bez duševne hrane nije!

Krunoslav Đaković, predsjednik HKC-a Srijem – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice

Monografija i obnova nošnje

Hrvatski kulturni centar *Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice prošle je godine obilježio značajan jubilej, 20. obljetnicu od obnove rada udruge. Manifestaciju, koja je održana u tom povodu izdvajaju kao jednu od najznačajnijih kada je u pitanju 2007. godina. Također, kao značajno ističu i priznanje Hrvatskog nacionalnog vijeća za doprinos kulturi *Dr. Josip Andrić* koju su tim povodom dobili.

»Prošla godina nam je bila vrlo plodna, posebno za folklorni odjel koji je imao oko 15 nastupa u Hrvatskoj i u Srbiji, što se nije dogodilo dugi niz godina. Imali smo veliki koncert u povodu naše 20. obljetnice. Tako da prošlu godinu mogu okarakterizirati kao veoma plodnonosnu«, kaže predsjednik ove udruge **Krunoslav Đaković**.

Koji su Vam planovi za 2018. godinu?

Ove godine želimo završiti ono što smo započeli prošle godine a to je izdavanje monografije u povodu 20 godina rada Društva. Veći dio toga je već pripremljen, a trenutno se priprema njeno tiskanje, koje nismo stigli iz tehničkih razloga odraditi u prošloj godini. Također, želimo nastaviti s radom svih sekcija, a što se tiče folklornog odjela u planu nam je da uradimo novu koreografiju i da obnovimo nošnju i obuču, koja nam je prijeko potrebna za određene koreografije.

Koliko aktivnih članova ima udruga?

HKC *Srijem* trenutno ima oko 200 registriranih članova. Simpatizera ima i više, dok aktivnih članova u folklornom odjelu ima oko 40. Imamo aktivne članove i u tamburaškoj, sportskoj, likovnoj sekciji i u književnom odjelu.

Koji su najveći problemi s kojima se udruga suočava u radu?

Problemi su uglavnom financije. Prošle godine smo malo bolje stajali kada su materijalna sredstva u pitanju, s obzirom na to da smo slavili jubilej, pa smo dobili nešto više sredstava i od samog Grada, Pokrajine i Veleposlanstva Hrvatske. Postoje i neki drugi problemi. Hrvatski dom nam nije službeno vraćen, a i troškovi njegovog održavanja su veliki. Kada bi nam on bio vraćen, stvari bi bile drugačije a imali

bismo i mogućnost da nešto poduzmemo na sanaciji samog objekta. Ovako, kada bismo i htjeli nešto poduzeti, potrebna nam je obimna dokumentacija kako bismo to učinili. To nam je najveći problem, ali sa zadovoljstvom mogu reći da sada nailazimo na razumijevanje kako Veleposlanstva Hrvatske tako i drugih hrvatskih institucija u Srbiji da se pravno pitanje Hrvatskog doma konačno riješi.

S. D.

Mladen Šimić, predsjednik HKU Antun Sorgg iz Vajske

Nedostatak mladih ljudi

HKU *Antun Sorgg* je najmlađa udruga u hrvatskoj zajednici u Srbiji, treća u Vajskoj. Osnovana je u srpnju 2017. godine, a ponijela je ime jednoga od svećenika koji su svedobno vodili župu u Vajskoj. »Kako smo tek početkom druge polovice 2017. godine osnovani, ne možemo se pohvaliti pretjeranim aktivnostima. Prema Statutu, udruga je osnovana s ciljem očuvanja tradicije, običaja i govora šokačkih Hrvata u Vojvodini. Udruga će se, među ostalim, baviti i istraživanjem života i djela **Antuna Sorgga**, a u radu ćemo se u velikoj mjeri oslanjati na crkvu. Jedan od prvih službenih projekata naše udruge u prošloj godini bila je svečana akademija uoči mise zahvalnice, održana u crkvi sv. Jurja u Vajskoj, u znak sjećanja na sve župnike koji su

ovdje službovali od osnutka župe do danas«, kaže predsjednik udruge **Mladen Šimić**.

Što planirate u 2018. godini?

Prva akcija nam je organizacija *Šokačke večeri* u restoranu *Bački Dvor* na jezeru Provala u Vajskoj, 10. veljače. Možemo reći i to da karata u prodaji za taj događaj više nema. Naredni kulturni događaj bila bi organizacija likovne kolonije u lipnju. Već 2. srpnja planiramo organizaciju proslave Zavjetnog dana Vajske. Pokušavamo doći do preciznih podataka, ali datum još nismo uspjeli utvrditi. Za ovu prigodu pokušali bismo okupiti raseljene Hrvate iz svih krajeva Bačke. Ovoga tjedna bili smo u Tuzli dogovoriti obilježavanje 330 godina od deseljavanja Hrvata Šokaca iz

Gradovrha u bačko Podunavlje. Pokušat ćemo organizirati i Uskrsni koncert, tijekom godine jednu književnu večer i zaključiti je Božićnim koncertom. To su naši planovi za sada, a hoće li nam još nešto iskrsnuti, pokazat će vrijeme. Sve u svemu, čitatelji *Hrvatske riječi* će o svakom našem projektu biti obaviješteni.

Koliko članova imate i koji su najveći problemi s kojima se susrećete u radu?

Prvi i najveći problem je svakako nedostatak mladih ljudi. Kao i veliku većinu vojvođanskih gradova i sela tako je i Vajsku pogodila kriza, pa je veliki dio mla-

dih zauvijek iselio, jednostavno rečeno, otišli su trbuhom za kruhom. Kako smo mi novoosnovana udruga, teško mi je točno odrediti koliko članova imamo. Taj broj varira, ima nas pedesetak, a znatno je više simpatizera. Drugi veliki problem je nedostatak financijskih sredstava, kako bismo mogli sve naše projekte provesti u djelo. Mi se ne predajemo, hrabro idemo naprijed i tražimo investitore izvan ovih područja, pa smo tako našli ljude koji žele da ova udruga uspije, a čak će nas i finacijski podupirati koliko to bude u njihovoj moći.

I. A.

Katica Naglić, tajnica Hrvatske čitaonice Fischer iz Surčina

Privući mlade u rad sekcija

Hrvatska čitaonica Fischer iz Surčina jedna je od mlađih hrvatskih udruga u Srbiji. Ove će godine napuniti dvije godine postojanja. Udruga ima stotinjak članova, rade u nekoliko sekcija, a tijekom prošle godine imali su više nastupa.

»Sudjelovali smo na manifestaciji *Srijemci Srijemu*, gdje smo po pozivu sudjelovali sa sve tri sekcije: muzikom, literarnom i kreativnom. To je bio naš prvi javni nastup, što ovom događaju daje poseban značaj. Sudjelovali smo i na *Sajmu nacionalnih manjina*, prilikom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. prosinca prošle godine. Ponosni smo na to sudjelovanje. Koncem listopada

održano je predstavljanje knjige našeg župnika **Marka Kljajića** koja je za nas veoma značajna jer se bavi Surčinom. Osim navedenih aktivnosti, proslavili smo i obljetnicu otvaranja naše čitaonice, održali smo uskršnju izložbu u Surčinu, Zemunu i Golubincima, kao i božićnu izložbu kreativne sekcije u Surčinu, koja je oplemenila Advent«, kaže tajnica udruge **Katica Naglić**.

Koji su Vam planovi za ovu godinu?

Rad s mladima u okviru udruge bit će nam jedna od najvažnijih aktivnosti. Imamo mlade muzičare i pjesnike, koji su samo povremeno uključeni. U planu nam je i izdavanje trećeg izdanja knjige *Surčin kroz povijest*. Ova knjiga ima veliki značaj ne samo za Surčin već i za čitav Srijem. Naš župnik Marko Kljajić uveliko

priprema novu knjigu pod naslovom *Rodoslovlje hrvatskih prezimena u župi Surčin*. Izdavanje ove knjige planiramo do kraja godine. Također planiramo i izdavanje knjige pučkih pjesama i aforizama članova naše udruge. Proslavu obljetnice kreativne sekcije planiramo sutra, 3. veljače, a pripreme za nastup na *Mačkarama* u Golubincima su u završnoj fazi. Ove godine ponovno ćemo sudjelovati na manifestaciji *Srijemci Srijemu*, a drugu obljetnicu naše udruge proslavit ćemo u kolovožu. Želimo i da opremimo članove naše udruge s nacionalnim nošnjama za javne nastupe. Nošnje bismo pravili prema uzoru naših prabaka i pradjedova. Održavanje izložbi kreativne sekcije nastaviti će se

i ove godine, a u okviru njih planiramo održavanje kreativnih radionica. Također nam je u planu organiziranje literarnih večeri s čitanjem djela hrvatskih autora iz Srijema.

Koji su Vam najveći problemi s kojima se suočavate?

Najveći problem nam je privući mlade u rad sekcija udruge. U planu nam je nabava instrumenata za tamburaški orkestar, ali nema dovoljno interesenata koji bi učili svirati. Također, ono što nas muči je kako skrenuti pažnju javnosti u matičnoj državi na naše aktivnosti. Za sada pomalo objavljujemo članke vezane za rad naše udruge u *Vjesniku* Đakovačke nadbiskupije.

S. D.

Surčinski zbor gostovao u Duboševici

Uzvratni posjet prijateljima

Duboševica je selo u Baranji, općina Draž, u Osječko-baranjskoj županiji. Smješteno je na nekoliko kilometara od mađarske granice. Na popisu stanovništva 2011. godine imala je 554 stanovnika. Davnih 70-ih godina iz ovako malog mjesta u sjemenište su krenula trojica dječaka – **Marko Kljajić, Stipo Vинојčić i Stipo Srimac**. Sada je vlč. Stipo župnik u Kragujevcu a prečasni Marko je župnik u Surčinu i upravitelj župe Golubinci sa Starom Pazovom. Obojica su rado viđeni i česti gosti u svojoj Duboševici.

Nedavno, uoči blagdana sv. Vinka, Duboševica je organizirala proslavu ovog zaštitnika vinograda i vinogradara, a u goste su pozvali surčinski zbor RKT župe Presvetog Trojstva i ženski zbor iz Kozarca kod Podravskog Kloštra. Četiri **Vinka: Benić, Matanov, Bertin i Strilković** su bili slavljenici ovog dana (Duboševica inače ima 8 župljana s ovim imenom). Jedan od njih, Vinko Benić sa suprugom **Slavicom** bavi se vinogradarstvom i ispred svog vinograda u Škraki su sagradili kapelicu u koju je postavljen kip sv. Vinka.

Procesija s kipom

Slavlje je započelo u prekrasnoj crkvi posvećenoj Uznesenju Blažene Djevice Marije. Misu je predvodio domaći župnik **Zoran Vukoja** a koncelebrirali su Marko Kljajić i Stipo Vинојčić okruženi mnoštvom ministranata. Domaći zbor vođen orguljašem **Josipom Risom** i surčinski zbor pod vodstvom orguljašice **Renate Gašpar** su naizmjenično pjevali. Pod misom je blagoslovljen kip sv. Vinka namijenjen kapelici ispred vinograda.

Poslije mise domaćini su organizirali procesiju do vinograda »na čelu« s blagoslovljenim kipom sv. Vinka. Prijevoz je organiziran na traktorskim prikolicama. Sjedišta su bila od slame prekrivenom čebadima što je bio poseban ugođaj. Kip sv. Vinka je postavljen u novosagrađenu kapelicu uz pjesmu sv. Vinku i

prelijepu božićnu uspavanku *Djetešce mileno* koje je izvodio surčinski zbor.

Blagoslov vinograda

Potom je uslijedio blagoslov vinograda. Po običaju, kod prvog čokota je okačeno nekoliko pari kobasica, kulen i slanina. Stari običaj kaže da grožđe rodi dugačko kao kobasica i debelo kao kulen. Vlč. Stipo Vинојčić je blagoslovio vinograd, iza toga je Surčinac **Ivica Ljevar**, i sam vinogradar, pročitao svoju vinogradarsku pjesmu. Potom je muški zbor otpjevao splet podravskih pjesama.

Povratak do Doma kulture opet je sve sudionike razveselio. Sjedišta od slame su izazvala pregršt pošalica i smijeha. Domaćini su u Domu kulture pripremili pravu gozbu od čobanca, graha, domaćeg vina, salčića, štrudle i drugih kolača. Sudjelovalo je cijelo mjesto. U dvorani su bili izloženi suveniri s oznakom Duboševice koje su napravile vrijedne mještanke.

Zabava i druženje

Poslije ručka veselje je započelo nastupom ženskog zbora iz Kozarca uz vodstvo duboševačkog orguljaša Josipa Risa, koji je u njihovom mjestu vjeroučitelj. Pjevale su podravske popijevke ali i suvremene melodije. Iza njih je nastupao muški glazbeni sastav *Momci sa Orešca* iz Surčina pod vodstvom **Josipa Crljena**. Poseban ugođaj dao je mladi Surčinac **Darko Kendrić** svirajući grčke melodije na buzukiju. Uslijedila je zabava uz domaći glazbeni sastav, opet pod vodstvom Josipa Risa. Pop muzika podigla je i mlade i starije na noge.

Surčinci su u smiraj dana krenuli na dugi put do kuće zahvalni svom župniku i vlč. Stipu Vинојčiću na organiziranju ovog druženja koje je bilo uzvratno. Naime, zbor iz Duboševice je bio prolijetos na gostovanju u Surčinu.

Katica Naglić

Akcijsko slikarstvo Jacksona Pollocka

Tuba boje pritisnuta Apsolutnim

Apstraktni ekspresionizam je stilski smjer koji se javlja 1940-ih u New Yorku, a najvažniji slikar ovoga pravca je **Jackson Pollock** (1912. – 1956.). Njegove najpoznatije apstraktne kompozicije su nastale prskanjem ili kapanjem boje po položenom platnu, što je nazvano akcijskim slikarstvom (*action painting*). Rani slikarski radovi Pollocka inspirirani su muralima **Josea Orozcoa**, motivima maski, primitivne umjetnosti, naročito Indijanaca, kao i umjetničkim pravcem kubizmom. Radio je apstraktna ulja na platnu, ali Pollock je najpoznatiji po dinamičnim slikama njegovog akcijskog slikarstva, nastalim između 1947. i 1951. godine.

Američki apstraktni ekspresionizam je bio prvi umjetnički pravac koji je nastao na američkom tlu. To je modernistički pokret koji kombinira naučeno od **Matissea**, **Picassa**, **Miroa**, nadrealizma, kubizma, fovizma, kao i ranog modernizma. Karakteristike apstraktnog ekspresionizma, kao stilske smjera su jaki kontrasti boja, snažan kolorit, proizvoljni oblici, linije, teksture i forme, koje ne slijede prirodu, niti realnost. Tematika slika sadrži izražavanje emocija putem nepredmetnih formi, a za podlogu se koriste platna velikih dimenzija. Umjetnici ovog slikarskog smjera bili su uglavnom samoobrazovani, kao što su **Arshile Gorky**, **Willem De Kooning**, **Mark Rothko**, **Philip Guston**, **Clyford Still**, **Barnett Newman**, **Adolph Gottlieb**, **Robert Motherwell**, **Hans Hofmann** i naravno Pollock.

Promociji i razumijevanju američkog apstraktnog ekspresionizma posebno su doprinijeli kritičari **Harold Rosenberg** i **Clement Greenberg**, bliski krugu američkih lijevih intelektualaca okupljenih oko časopisa *Partisan Review*. Taj krug je smatrao da su kultura i umjetnost snažni pokretači ukupne ljudske emancipacije. Svjesni da se emancipacija ne može u američkim uvjetima ostvariti političkim prevratom, ovi kritičari su pokretačku energiju apstraktnog ekspresionizma sagledavali kao mogućnost ispunjenja slobodne umjetnikove individualne egzistencije, umjesto kolektivnog i socijalnog projekta. Smatrali su da tim umjetnicima pripada uloga avangarde u duhovnoj sferi, bez izgleda na šire društveno djelovanje.

Akcijsko slikarstvo Pollocka za mnoge predstavlja zagonetku, koju ćemo sada pokušati riješiti. Treba znati da se udaljavanje od tradicije ne može dogoditi izuzev u prisustvu tradicije. Hoću reći da velika umjetnička djela nisu moguća bez asimilacije velike umjetnosti prethodnih perioda. Tako i Pollock razvija svoje slikarstvo kao kasni kubist, skupljajući putokaze i od **Picassa** i **Braquea**, gradeći svoje slikarstvo još s fragmentima figurativnog, dok je brusio svoj slikarski rječnik

i izraz na putu do akcijskog slikarstva apstraktnih kompozicija.

U svezi tradicije, pjesnik **Thomas Stearns Eliot** je precizno napisao kako su tradicionalne forme »fragmenti kojima podupirem svoje ruine«. Dođe vam to nekako, kao i s našim osobnim životima, jer sam po sebi jedan dan našeg individualnog života je besmislen, a dobija smisao samo u svezi sa svim danima našeg života. Tako je i s umjetničkim stvaralaštvom. Pollock je poznavao umjetničku tradiciju, ali je dugotrajnim radom mijenjao unutrašnja značenja stare estetike – forme, oblika, predstave, kompozicije. Tražio je svoj put među njemu bliskim, inspirativnim fragmentima kulturne baštine.

A što izražava Pollockovo akcijsko slikarstvo i kako su nastale te slike? Što nam donosi taj Pollockov stilski razvoj, kada njegovi radovi postaju potpuno apstraktni? Umjesto postavljanja na štafelaj, Pollock je platna stavljao na pod i slikao prskajući boje. Pollock slika krećući se oko platna raširenog na tlu, o tome svjedoče brojne fotografije, kapa ili prska boje na njega natopljenim kistom ili nekim drugim predmetom, popunjava platno »vlastitom četkom«, platno za njega postaje arena, prostor akcije. Škrabotine?

Pollock je na platnima ostvarivao događaj, sažimajući svoju emocionalnu i misaonu energiju. Zadovoljan je čudima koja se događaju unutar platna, kada je tuba boje pritisnuta Apsolutom, onim vječnim i nepromjenjivim. I tada se čuda događaju unutar platna. Mistično je to odvijanje slikarstva u izrecivi događaj tijekom slikanja. Riječ je ovdje o ljudskom iskustvu prilikom slikanja, spoju izražene emocionalne i misaone energije. Pollockovo akcijsko slikarstvo je drama o samootkrivanju i traženju duhovne ravnoteže.

Kako to već biva, Pollocku je stiglo zakašnjelo priznanje, kao i drugim slikarima američkog apstraktnog ekspresionizma, jer su ih u vrijeme njihovog najaktivnijeg stvaralaštva razumijevali samo uski krugovi književnika, teoretičara, glazbenika. I što se dogodilo? Trijumf američkog apstraktnog ekspresionizma je zaokružila CIA. Ako se netko sad meni smije, samo polako. Dakle, nije nepoznata činjenica da je američka obavještajna služba financirala kulturu tijekom hladnog rata. U zapadnom Berlinu je 1950. osnovan Kongres za kulturne slobode, koji je financirala CIA. Kongres je promovirajući umjetničke pokrete, poput apstraktnog ekspresionizma, želio pokazati američku slobodu izražavanja u umjetnosti. Spomenuti Kongres je financirao tijekom pedesetih i izložbe američkog apstraktnog ekspresionizma, koje su obilazile Europu, što je donijelo lovorike ovom slikarskom smjeru koji više nije bio životvoran. Pop-art i happening su već kucali na vrata.

Zvonko Sarić

Sv. Pavao zaštitnik Bačke i Subotičke biskupije

Pola stoljeća Subotičke biskupije

Na blagdan obraćenja svetoga Pavla, 25. siječnja 1968. godine, papa **Pavao VI.** potpisao je dekret da Bačka apostolska administratura postaje Subotičkom biskupijom. Istoga dana, 50 godina poslije (2018.) u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske služena je svečana dvojezična biskupska misa koju je predvodio mons. **Ivan Pénzes**, subotički biskup uz koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije.

Po riječima mons. Pénzesa, ovaj dekret je u ožujku iste godine objavljen u službenom listu *Osservatore romano*, dok je 30. lipnja svečano proglašena biskupija Subotičkom biskupijom, a svečanosti je tada nazočio i kardinal **Franjo Šeper**, zagrebački nadbiskup. Za prvog biskupa Subotičke biskupije imenovan je biskup **Matija Zvekanović**, a dan prije ovoga slavlja sadašnji biskup mons. Pénzes je skupa s još trojicom đakona, zaređen za svećenika.

Govoriti veselu vijest

»U evanđelju stoji: 'Isus šalje svoje učenike da veselu vijest pronose svijetom'. Uvijek ću se diviti svećenicima ove biskupije zbog toga što su znali širiti veselu vijest i u vremenima koja nisu bila vesela«, riječi su mons. **Stjepana Beretića**, katedralnog župnika koji je u prigodnoj homiliji podsjetio vjernike da je Subotička biskupija između dva svjetska rata imala oko 200 svećenika, te nekoliko stotina časnih sestara, dodajući kako je nakon ovog rata biskupija ostala siromašnija za 200 tisuća katolika uglavnom njemačke nacionalnosti.

Spomenuo je i kako je 1968. godine Subotička biskupija imala preko 50 bogoslova koji su studirali u Đakovu, Zagrebu, Rijeci, Innsbrucku i Rimu.

»Naša biskupija je imala uvjerljive, prave svećenike. U teškim vremenima znali su govoriti veselu Isusovu vijest. Tako su znali govoriti da su se sjemeništa susjednih biskupija punila našim bogoslovima. To je govor vesele vijesti«, kazao je mons. Beretić

i zapitao se što se s nama danas događa, kada toliki vjernici napuštaju grad, biskupiju. »I sada treba znati govoriti veselu vijest, treba znati ovome malenom stadu nešto lijepo reći, a nema ništa ljepše od toga što Gospodin Isus govori, 'Približilo se kraljevstvo nebesko, obratite se i vjerujte evanđelju'. Siguran sam da će i naš biskup i naši svećenici nastaviti putem onih svećenika koji su gledali umiranje i patnju tolikih drugih svećenika, koji su gledali progon naših vjernika, a znali su govoriti veselu vijest. Neka dragi Bog blagoslovi Bačku, da uvijek imamo dobrih, uvjerljivih i radosnih svećenika«, kazao je mons. Beretić.

Pjevanje pod svetom misom predvodili su učenici Muzičke škole u Subotici, koja ove godine obilježava 150 godina postojanja i djelovanja, te su ova dva jubileja bila povod za susret. Zborom i orkestrom, koji su izveli *Schubertovu* misu u G-duru, ravnao je vlč. **Csaba Paskó**.

Svečanost koja će biti upriličena u povodu 50. obljetnice Biskupije bit će proslavljena 29. i 30. lipnja ove godine.

Ž. Vukov

Dana 27. siječnja 2018. godina preminula je voljena pramajka, majka, mama i sestra

Ida Tikvicki,
rođena Kujundžić
(1935. – 2018.)

Ovim putem se zahvaljujemo rodbini i prijateljima na izrazima sućuti i položenom cvijeću.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine!

Ožalošćeni: sinovi Ivica i Grgo, te kćerka Rozalija s obitelji-ma i brat Jakov s obitelji.

Proštenje i dan škole u *Paulinum*

Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište *Paulinum* u Subotici na blagdan svetoga Pavla, 25. siječnja, proslavila je dan škole i proštenje u sjemenišnoj kapelici koja je posvećena ovome svecu. Ovim povodom služena je svečana sveta misa koju su predvodili naslovni biskupi, skopski biskup mons. **Kiro Stojanov**, barski biskup mons. **Rrok Gjonesh**, te generalni vikar zrenjaninske biskupije mons. **János Fischer** uz koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije, a spomenuti biskupi su svojevremeno bili sjemeništarci u *Paulinum*. Sjemenište *Paulinum* je jedina katolička gimnazija s internatom koja postoji u Srbiji, a ove godine je obilježila 55 godina postojanja i djelovanja. Od osnivanja do danas, kroz *Paulinum* je prošlo oko 2.000 učenika, a do sada je dalo četiri biskupa, te brojne intelektualce u zemlji i inozemstvu.

.....

Obljetnica smrti

Sveta misa u povodu obljetnice smrti vlč. **Lazara Ivana Krmpotića** i **Marina Dulića** bit će služena u ponedjeljak, 5. veljače u crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici s početkom u 17 sati. Prije svete mise u 16.30 posjetit će se grob vlč. Lazara Ivana Krmpotića, a nakon mise će biti upriličen razgovor u vjeronaučnoj dvorani.

Pučka kasina 1878

.....

Devetnica Lurdske Gospe

Devetnica u čast Lurdske Gospe započinje danas (petak) i trajat će sve do blagdana, svetkovine Gospe Lurdske u nedjelju, 11. veljače. Sveta misa na hrvatskom jeziku započinje svakoga dana u 17.30 sati u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Bog nam pruža ruku

Svoj mesijanski identitet Isus je otkrivao čineći brojna čudesa. Naravno, ljude su najviše zanimala čuda kojima je ozdravljao i izgonio zle duhove. No, nije to činio samo kako bi pokazao da je Mesija nego i da bi pomogao čovjeku izmučenom bolešću ili opsjednućem. Isus je mnoge sljedbenike stekao upravo zato što je ozdravljao. Sveto pismo na puno mjesta svjedoči kako su oni koje je na čudesan način izliječio krenuli za njim i u njemu prepoznali iščekivanog Mesiju.

Cilj je u vječnosti

Mnogi se ljudi nađu u situaciji bolesti, te su potrebni ozdravljenja, poput onih o kojima govori evanđelje pete nedjelje kroz godinu. Mnogi se opet nalaze u stanju očaja, nezadovoljstva i besmisla, pritisnuti raznim nevoljama, poput Joba, čiju jadicovku čitamo u prvom čitanju: »Nije li borba život čovjekov na zemlji i dani mu kao dani nadničara?... Liježući pomišljam: 'Kad li ću ustati?'; a dižući se: 'Kad ću večer dočekati?'... Dani moji promakoše hitro bez ikakve nade.« (Job 7,1.4.6). Mnogi se danas osjećaju poput Joba. Suočeni s problemima, neuspjehom, prolaznošću, neostvarenim planovima, nerazumijevanjem Božje volje ljudi se pitaju »Zašto?«. Bogu upravljaju to pitanje, a čini im se kao da uvijek ostaju bez odgovora, te im teret života još teže pada. Međutim, Job, koji pati poput brojnih patnika na zemlji, s kojim se možemo poistovjetiti, nudi nam i odgovore na pretrpljenu patnju koju ne razumijemo. On naglašava da čovjekov ovozemaljski život nije cilj, nego hod prema cilju, borba, a ne trijumf, sijanje, a ne ubiranje plodova. No, za konačnu pobjedu, za konačne plodove nije zaslužan isključivo čovjek. Slikom vojnika i nadničara, iznad kojih stoji netko, Job nas podsjeća da postoji netko i tko je iznad čovjeka. On, govoreći o životu na zemlji, pretpostavlja da postoji i drugi život nakon ovog. Bog je onaj koji je iznad čovjeka, a nastavak ovog života je život s Bogom.

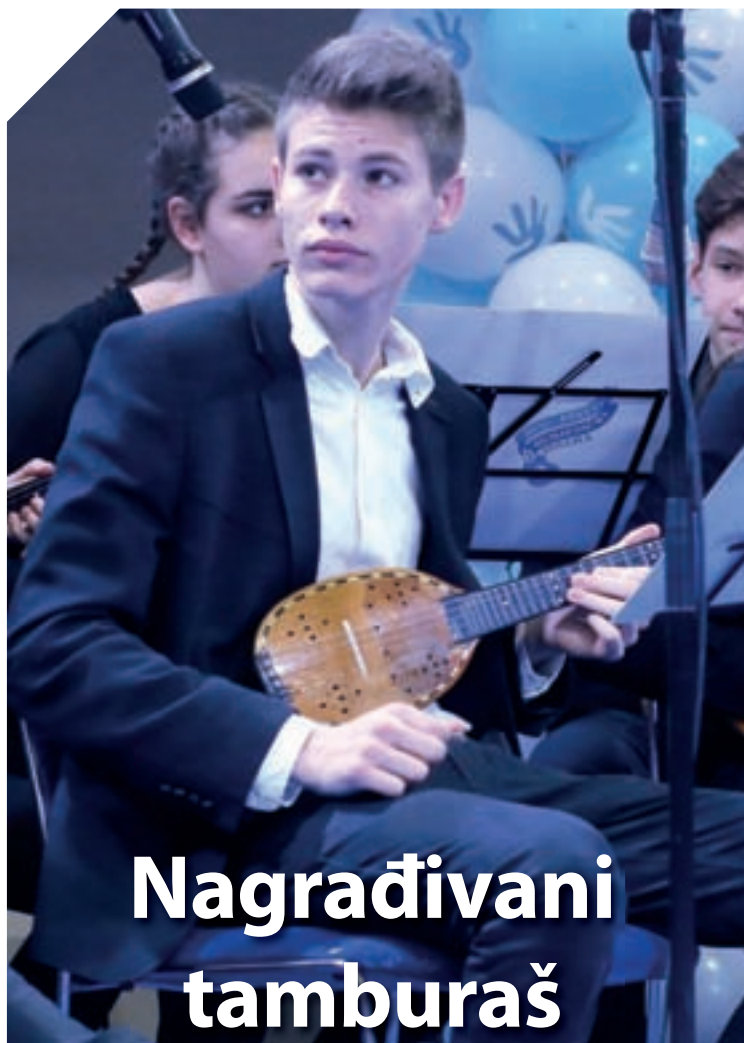
Sve što ovdje proživljavamo i radimo zalag je za nastavak života nakon ovog ovdje. Sve teškoće i nedaće koje nam izgledaju preteške, besmislene i nepravedne dobit će svoj konačni smisao u vječnosti. Bog ne kažnjava i ne nagrađuje dok smo na zemlji, jer tu nije naš konačni cilj. Ta nagrada ili kazna stići će nas na

cilju, u vječnosti, kada ovaj život i ova muka završi. Jobov krik iz nevolje nije slika konačne stvarnosti, nego molitva na koju će Bog odgovoriti šaljući Onoga koji liječi sve patnje i boli.

Odvojiti vrijeme za Boga i bližnjega

Nakon Jobovog žalovanja zbog tereta života, evanđelje govori o tome kako Isus pomaže onima koji su zahvaćeni najtežim nevoljama, a to je bolest. Dan u koji on liječi ljude u Kafarnaumu bila je subota, zato je najprije, prema vjerskim propisima, bio u sinagogi. Tako je dan Gospodnji iskoristio da se pobrine za duhovno, kao što mu vjera nalaže. No, to nije jedini smisao vjere i nije dovoljno djelovati samo na duhovnom polju. Zato Isus nakon sinagoge odlazi pomagati ljudima u potrebi. Najprije odlazi u kuću Šimuna Petra i ozdravlja njegovu punicu. Vrlo je znakovita Isusova gesta pružanja ruke bolesnoj ženi. On joj pruža ruku i podiže je. Taj postupak otkriva nam način Božjeg djelovanja u našim životima. On svakom čovjeku opterećenom nevoljama i patnjama pruža ruku da ga pridigne. To pridizanje nije samo trenutno izbavljenje, nego izbavljenje iz ništavila i smrti za vječni život. Dakle, Bog pruža ruku i pristupa čovjeku, ali je potrebno i da čovjek pristupi Bogu. Da bi dospio tamo gdje ga Bog zove i očekuje, u vječnost, mora uzdignuti svoj pogled sa zemlje i usmjeriti ga prema nebu. To čini molitvom. Isus je, kaže evanđelje, ustao rano »još za mraka« kako bi se pomolio. Molitva je čovjeku nužna, jer je ona naš odgovor Bogu. Za nju je potrebno odvojiti vrijeme, otkinuti ponekad od vremena koje smo ostavili za sebe. No, ne smijemo otkidati od vremena koje smo trebali posvetiti drugima, kao što ni Isus nije činio. Ustao je za mraka da bi preko dana imao dovoljno vremena nastaviti ozdravljati bolesnike i oslobađati opsjednute. Tako nas Isus uči da nam je jednako potrebna molitva koliko i pomaganje drugima, i jedno i drugo je naša suradnja s Bogom i prihvaćanje ruke koju nam je pružio. Mnogima od nas Bog se služi u današnje vrijeme kako bi pomogao onima koji su u potrebi. A ljudske potrebe su razne, nekada ni ne znamo koliko smo mnogo učinili za nekog, ako smo ga samo saslušali. Stoga u našem životu za molitvu i druge uvijek treba biti vremena.

Marko Grmić,
učenik Muzičke škole u Subotici

Nagrađivani tamburaš

Šesnaestogodišnji **Marko Grmić** iz Tavankuta učenik je drugog razreda srednje Muzičke škole u Subotici gdje svira tamburu u klasi **Vojislava Temunovića**. Osnovnu školu završio je na hrvatskom jeziku u školi **Matija Gubec** u Tavankutu.

Ljubav prema tamburi naslijedio je od svog dide, poznatog subotičkog tamburaša **Marka Benčika** te je već s osam godina počeo svirati u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu **Matija Gubec** u Tavankutu. Četiri godine član je Hrvatske glazbene udruge **Festival bunjevački pisama**, a po potrebi svira i u orkestru HKPD-a **Matija Gubec**. Osvajao je brojne nagrade u solističkom izvođenju, a neke i s orkestrom HGU **Festival bunjevački pisama**.

Prije više od godinu dana s prijateljima je formirao Ansambl **San** u kojemu svira tamburu. Do sada su već imali brojne nastupe, a kaže da im je jedna od značajnijih nagrada treće mjesto publike na prošlogodišnjem **Festivalu bunjevački pisama**. Nagrađena pjesma je **Nema pisme bez vina**, za koju je aranžman napisao Marko s prijateljem iz ansambla **Lukom Matatićem**.

U slobodno vrijeme Marko voli gledati nogomet, naročito kada igra njegov omiljeni klub **Arsenal** iz Londona. Također voli, kako kaže, »blejati« s prijateljima u njihovom najdražem subotičkom kafiću **Brokat**.

J. D. B.

Josipa Dekan, Sonta

Kreativnost NEMA GRANICA

Bivšu tekstilnu radnicu **Josipu Dekan**, sada formalno neuposlenu, u prijebožićnim danima se moglo vidjeti na sončanskoj tržnici i na prodajnim izložbama domaćih proizvoda u okolnim mjestima. Rad u bivšoj tekstilnoj tvrtki **Novitet**, kasnije, vezano uz promjene vlasnika, **Apo fashion**, **Mondex** i danas **Weltex**, potpuno ju je iscrpio, pa je između posla i zdravlja izabrala ovo drugo. Danas, u okviru obiteljskog malog gospodarstva, uživa u kreativnosti svojega dijela posla. Kućice od medenoga tijesta, išarane njezinom rukom i dušom, plijene mnoge poglede, a one emotivnije vraćaju u čarobni svijet Ivce i Marice.

Danas, kad je mnogima bilo kakav posao, s bilo kakvim primanjima, jedina opcija za preživljavanje, napustili ste kakvu-takvu, ali sigurnu zaradu i okrenuli se neizvjesnosti kućne radinosti. Zbog čega?

Nakon skoro dva desetljeća rada u ovom tekstilnom poduzeću, baš u vrijeme najvećih turbulencija vezanih za privatizaciju, za promjene vlasnika, za sve veće pritiske na radnika, u meni se nešto prelomilo. Tjelesni i mentalni napori, sve češći zdravstveni problemi koji ženama donose moje godine, uz rad bez radnog vremena i za uloženi trud odista mizernu plaću, natjerali su me na razmišljanje može li se dalje ovako i vrijedi li sve to mojega zdravlja. Sve češće mi se nametala opcija napuštanja sada već omraženoga posla i okretanja drugim izvorima primanja.

Kako je na to reagirao ostatak obitelji?

Vrlo pozitivno. U dogovoru sa suprugom **Sinišom**, kćerkom **Ivom** i sinom **Ivanom** prelomila sam i riješila se okrenuti nečem drugom, napraviti prekretnicu i organizirati život po vlastitim željama. Iva je završila studij poljoprivrede u Novom Sadu, udala se, doktorirala, a kako se ovdje nije uspjela uposliti u struci, ona i suprug su se iselili u Njemačku. Ivan je završio studij na istom fakultetu, a ni za njega, sa zvanjem dipl. ing. hidrogradnje, ovdje nema posla. Ostao je i uposlio se u Novom Sadu. Sada su to mladi ljudi s vlastitim primanjima, pa mi je ovaj korak omogućio i kućni proračun, oslobođen troškova njihovog studiranja.

Niste dugo mirovali, iz vaše kućne radinosti brzo su počeli izlaziti eksponati koji su se mnogima dopali. O kojim proizvodima je riječ?

Poglavito o slastičarskim. Kako se Siniša i ja već nekoliko godina bavimo pčelarstvom i proizvodimo svoj med, željela sam to maksimalno iskoristiti. Moj logički izbor bila je izrada medenjaka u svim mogućim oblicima. Najviše zanimanja i na tržnici i na prodajnim izložbama izazvale su ukrašene medene kućice. Recepti za umijesiti medeno tijesto nisu nikakva kulinarstva tajna, postupak traje petnaestak minuta. Dekoracija obično traje od sat vremena, pa do nekoliko sati, ovisi o kompliciranosti i zahtijeva određenu vještinu, preciznost i svakako, prirodno razvijenu maštovitost. Najdulja je procedura pripreme tijesta za ukrašavanje. Ovisno o veličini kućice i kompliciranosti dekoracije, izrada ovakvog slatkog proizvoda traje tri do sedam dana. Ovo nisu jedini proizvodi kućne radinosti naše obitelji. Tu su i Sinišini proizvodi, više vrsta meda i domaće rakije medovače, upakirani u tegle i boce koje je prije udaje i odlaska u Njemačku oslikala Iva. Kako nije gubila vrijeme dok je tražila uposlenje, koje u Srbiji definitivno nije našla, u ponudi imamo i puno njezinih uradaka u tehnici dekupaža.

Po Vašim procjenama, je li moguće da Vam kućna radinost, a osobito slastičarstvo, iz hobija preraste u siguran izvor prihoda?

Tijekom posljednjih godinu dana slastičarstvu sam posvetila puno vremena. U šali kažem da na ovaj način u obiteljskom proračunu pomalo poravnavam rupu nastalu neprihodovanjem moje ranije plaće. Posljednjih mjesec dana ne može nam biti sigurni financijski pokazatelj. Prijebožićno vrijeme je vrijeme darivanja, pa smo puno naših proizvoda poklonili rodbini, prijateljima i nekim ljudima koji su to bilo kojom gestom zaslužili. Znam i da ovo što radimo ne može već od početka biti idealno. Trebalo bi se sve uhodati, trebalo bi se probiti na tržištu, jer konkurencija u ovom poslu, ili hobiu, ovisno tko ga kako shvaća, jako je velika, a niti jedan uspjeh ne postiže se preko noći. Za svaki je potrebno uložiti puno rada, jer se potencijalnim kupcima možemo nametnuti samo maksimalnom kakvoćom i ljepotom naših proizvoda.

Ivan Andrašić

Obitelj

RECEPT NA TACNI

TORTA U ČAŠI

Da nam ne bi dosadili recepti i okusi koje mnogo volimo, moramo unositi neke novine u način pripreme, eksperimentirati s provjerenim sastojcima tako da i dalje to bude taj okus, a da opet nešto mijenjamo. Nezahvalan posao igre s kolotečinom. Jedna od tih igara u kojoj kuhar pobjeđuje je svakako i način serviranja. Tako se ovog tjedna igramo s mnogo puta provjerenim i potvrđenim receptom za cheesecake tortu. Adut koji imamo je provjerena receptura, a novina je da tortu stavljamo u čašu. I tko je uostalom rekao da torta mora biti na tacni. Ovoga puta na tacnu stavljamo samo recept.

Potrebno: Donji dio: 300 g mljevenog keksa/ 180g margarina / 8 žlica mlijeka

Fil: 1 kiselo vrhnje / 500 g mascarponea / 6 žlica šećera / 1 vanilin šećer / 1 vrećica želatina

Završni sloj: 450 g šumskog voća / 6 žlica šećera / 1 vanilin šećer / 1 vrećica želatina

Postupak: Iako je logično krenuti od donjeg dijela, preporučujem da s pripremom krenete od gornjeg jer mu je potrebno hlađenje. Dakle, smrznuto šumsko voće kuhati s običnim i vanilin šećerom, desetak minuta dok se masa totalno ne rastopi i sjedini. Ostaviti voćnu smjesu da se prohladi i tek prije stavljanja na fil u masu dodati želatin koji ste pripremili po uputima na vrećici tako što ćete sadržaj vrećice preliti s dvije žlice vode i ostaviti da malo nabubri, a zatim masu otopiti i dodati ohlađenoj voćnoj smjesi.

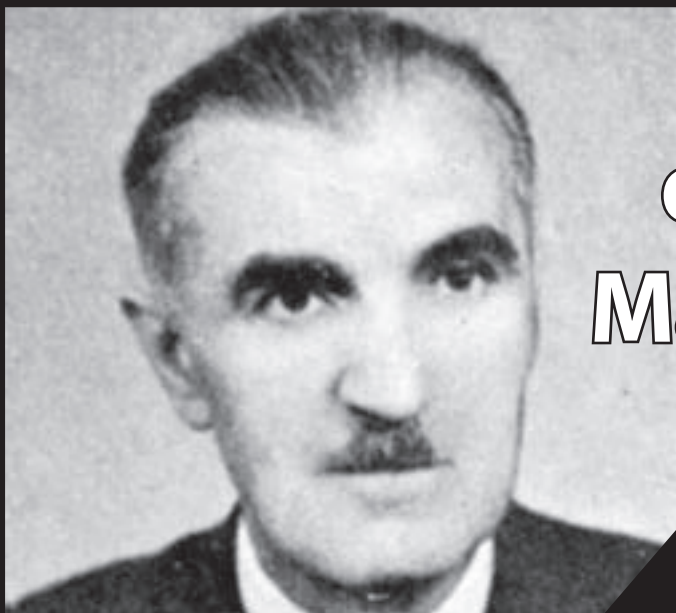
Donji dio je vrlo jednostavan za pripremu. Mljeveni keks, otopljeni margarin i mlijeko dobro sjediniti i rasporediti u čaše koje ste pripremili za serviranje.

Pripremanje fila ide jednako jednostavno kao i priprema donjeg dijela. U posudu uspete vrhnje, mascarpone, šećer i fino umiješate kuhaćom ili većom žlicom i na kraju dodate želatin koji ste pripremili na način kao i želatin za voćni dio. Kada sve dobro izmiješate, možete rasporediti u čaše koje ste punili donjim dijelom. Za kraj vam ostane rasporediti voćni dio i vaša torta u čaši je spremna. Odložite je u hladnjak i strpljivo čekate goste da stignu.

Napomena: Jedin problem može vam predstavljati količina potrebnih čaša, ali se nemojte opterećivati da čaše budu jednake. Rasporenost je u modi.

Gorana Koporan

Idemo li večeras u kazalište? (97)

Značaj izvedbi dramskog opusa Matije Poljakovića

U ovom radu već je više puta istaknuto, rijetke su scene, poput one hrvatskoga ansambla subotičkoga Narodnoga kazališta, na kojima je u relativno kratkom razdoblju (listopad 1950. – listopad 1969.) izvedeno petnaestak djela istoga spisatelja, za kojega se tada s pravom može reći: ondje stasala »kućnoga pisca«, kao što se zbilo tijekom životne i stvaralačke putanje **Matije Poljakovića** (1909. – 1973.).

Kako zapaža **Josip Buljovčić** [*Klasje*, 2004., 3.-4.] prve tri izvedbe kritika dočekuje s odobravanjem, a publika s oduševljenjem, a osobito *Č'a Boninu razgalu*. U Poljakovićevim se pučkim igrokazima, bilježi subotički dnevni list *Hrvatska riječ*, prikazuje »bunjevački seljački život na sceni«. U tom kontekstu i *Vašange* su prihvaćene i kao splet narodnih običaja plesova i pjesama, dok u komadu *Niko i ništa* dramsku radnju pokreću sukobljeni interesi zemljodjelaca, bolje reći; obogaćenih posjednika, gazda i sirotinje, bezemljaša, iliti komencijaša.

U povodu premijere *Vašanga* kritičar **S(lobodan) B(erberski)** [*Dnevnik*, 1953. VII.] uočava nešto ključno: Hrvatska drama u Subotici već dvije godine gradi zamjetno samosvojan odnos glede suvremene domaće drame, posebno potičući pisce, po čemu se ovaj teatar »sasvim odvađa od drugih«. A ono po čemu se ovo Poljakovićevo djelo razlikuje od mnogih drugih tzv. narodnih komada je »odsustvo lažne romantike i prilično uvjerljiva satira na račun gazdačkoga tvrdičluka«. Dočim kritičarka *Hrvatske riječi* **E(ster) A(ster) I(vković)** ocjenjuje da je redatelj uspio istaknuti »sve ono što je najbitnije«, pa su glumci »sasvim zadovoljili«, a posebnu pohvalu zaslužuje **Bela Tikvicki**, jer je prikupio, i izvedbi komada prilagodio, više omiljenih pučkih pjesama.

Kuća mira, drama iz suvremenog građanskog života oslikava po sudu kritičara *Hrvatske riječi* propadanje jedne klase, budući da se ona u novonastalim uvjetima ne snalazi, te zbog svojih pogrešnih shvaćanja ometa napredak društva. Kritičar *Politike* **A. M.** ocjenjuje da je ovo komad »kamernog stila, ozbiljnih dramskih i scenskih kvaliteta«. Hvali autora teksta što je stvorio kazališne likove koji su izmakli shematiziranom prikazu, pa tako

ljudi prošlosti »nisu samo zlobni i pokvareni: oni su i nesretni na svoj način«. Kritičar smatra kako ovo djelo »i po svojoj tematici i po načinu obrade spada u bolja ostvarenja naše poslijeratne dramske literature uopće, a ne samo vojvođanske, posebno bunjevačke«. U ovome se prepoznaje i zasluga kazališne uprave, jer je omogućila uspostavu novog i poticajnog odnosa prema domaćoj drami, ohrabrujući pravac razvoja i pisca Poljakovića. Osvrćući se na repertoar Hrvatske drame subotičkog kazališta **Petar Volk** [*Pisci nacionalnog teatra*, Beograd 1995], bilježi: »Značajnijeg uspeha imao je jedino Matija Poljaković delima iz bunjevačkog života sa jezičnim i folklornim koloritom, kao što su *Niko i ništa*, *Vašange* i *Kuća mira*«.

Sjeme gorkog iskustva u kruni narodne mudrosti

A kada na repertoar dospije pučki igrokaz *Buckanje sa smutipukom* kritičar **K-o (Kvazimodo)** ukazuje na piščevu sklonost transcendenciji nad nadzemaljskim i realnim svijetom, tražeći točku u kojoj se zameću i prepleću bajka i stvarnost, što ukazuje na Poljakovićeve hrabra i suvremena shvaćanja kada koncipira svoj komad, nižući duhovito bogatstvo pučkih izreka i dubinu duhovnosti njihove životne filozofije, nerijetko s nanosima bolno oštrog sarkazma. Tako iskazana narodna mudrost provlači se kroz cijeli komad, što ga nose **Klara Pejić**, **Geza Kopunović** i **Giza Katančić**.

Uslijedio je nužni predah, četverogodišnja stanka, a nakon nje Poljaković nastavlja nizati sve zapaženija dramska ostvarenja s komadima: *Par žutih cipela*, *Bolto u raj*, *Ludograd*, *Naše i vaše zgode i nezgode*. Ipak, u njegovu opusu posebno mjesto zauzima, do danas najviše hvaljena, a na mahove i ljutito napadana i osporavana satirična komedija – *Par žutih cipela*. Premda se po riječima samoga pisca, ona »nigdje nije zbila, ali se mogla zbiti svugdje«. Kada čovjeka po imenu Pepi, lika posve neupadljiva, ščepa magija sudbinske vrteške i preko noći postavi u turbulentno središte od toga časa sve je više – groteske. Ondje se on, vazda mali i beznačajan, nerijetko izvrnut podsmjehu i ruglu jačih, domogne simbola moći, što je opredmećena u paru žutih cipela, a ova ga preobrazba posve izmijeni. Uslijede burne, opake, pa i zlom obilježene promjene, kojima je izložen kako Pepi tako i njegovo okruženje, kada na površinu isplivaju, pjeneći se, umišljenost i podlaštvo, prijetvornost i sluganstvo, sred beskraja ljudske gluposti i kvarnosti. Ovo djelo je na scenu postavio, kao svoju diplomsku predstavu **Petar Šarčević**, a scenografiju i nacрте kostima uradila je **Ika Škomrlj**, gošća iz Zagreba.

Srida je bila poseban dan

Prigodom svakog posjeta Novom Sadu moram pronaći makar malo vremena, tek toliko da se popije kava, uz zrnice razgovora, sa starim prijateljem **Draganom Lekom**. A to zrnice se otegne, nekada se zna propustiti i vlak, pa sačekati naredni. Uvijek je pun priča o Novom Sadu, ali ovoga puta ne. Svoj voljeni grad zamijenio je nekim tuđim, u Njemačkoj, zove se Stuttgart. Sada je na kratkom odmoru. Sjeli smo u omiljenu kavanu u njegovom starom kraju, u kojoj kuhaju pravu domaću kavu. Ubrzo je iz džepa, onoga najbliže srcu, izvadio staru fotografiju.

Imotski

Kaže, na njoj je ovjekovječen jedan tren u rodnom mjestu njegovog oca, Imotskom. Iako je rođen, odrastao, zamomčio se, oženio i sa suprugom izrodio djecu u Novom Sadu, Imotski mu je najbliži srcu. »Poslije godinu dana boravka i rada u Njemačkoj, Imotski mi u srcu i sjećanjima sve više potiskuje rodni grad. U slobodnom vremenu sve češće prelistavam stare albume, a srce najjače zatreperi kad naiđem na stare fotografije, nastale prigodom mojih čestih boravaka kod none i dide u ovom gradiću i kod brojne rodbine u okolici«, priča Leko i poručuje još jednu kavu. Dakako, ne bez loze. Kaže da je ova fotografija nastala davnih godina, jedne srijede, a srijeda je oduvijek za Imočane bila poseban dan. »Cijeli tjedan Imočani, ali i žitelji svih okolnih sela, pripremali bi se za srijedu, pazarni dan u Imotskom, za njih središtu cijeloga svijeta. Mnoge priče, vezane za pazarni dan u Imotskom pripovijedao mi je i djed, čak i u mojoj srednjoškolskoj dobi. Toga dana ugostitelji u Imotskom pravili su veliki pazar, puno bi se popilo i pojelo. Tako se i danas među starijima prepričava kako je jedan općinski inspektor u svoj tjedni raspored redovito bilježio: srijeda – pazar, četvrtak – bolestan«, uz smijeh osvježava djedovo pripovijedanje Leko.

Ti običaji nisu zamrli ni u njegovim tinejdžerskim godinama, pa ih se i sam sjeća. »I meni je u srednjoškolskoj dobi srijeda bila osobito zanimljiva. Kako u tako malom gradu svak svakoga zna, ubrzo su i cure i dečki na mene počeli gledati s nekim strahopoštovanjem, jer su doznali da sam iz njima nezamislivo velikog grada Novog Sada. To je za njih bilo neko mistično mjesto, pa su me ubrzo prihvatili kao svojega, jer je moj djed bio dosta cijenjen u

cijeloj Imotskoj krajini. Srijedom bi se u Imotski slilo puno cura iz svih okolnih sela i zaselaka. Držeći se za ruke, šetale bi se kroz pazarsku vrevu, smijuljeći se, najčešće pognutih glava. Povremeno bi poneka prsnula i u glasan smijeh. Bili su to curetki jedrih grudi i crvenih obraza, opaljeni suncem i burom, dakle prirodne ljepote. Ukoliko je poneka i bila svjetlije puti, ili kako Imočani kažu biljugava, kupila bi malo crvenog krep papira, opljunula u njega i narumenila obraze. Gdje su cure, tu su i momci. Oni bi se uhvatili pod ruke, nakrivili kapu i očas bi krenula ganga«, priča Leko.

Pazarni dan

Na pazarni dan posla su imali i fotografi, a bilo ih je dvojica. »Zaboravio sam im imena, sjećam se samo da su tada rijetki imali ručne satove i to je bio siguran znak prestiža. To je koristio jedan od tih fotografa, pa kako je i on imao sat, fotografirao je momke s njim na ruci. Namjesti te, ruku malo podigneš, lakat ti nategne rukav od košulje, pa se kao slučajno vidi sat. Poslije bi momci pokazivali te fotografije djevojkama, a ukoliko bi ih neka pitala koliko je sati, rekli bi da ne znaju, jer su sat ostavili kod kuće, kako ga negdje ne bi zagubili, ili im ga netko ne bi ukrao. Ukoliko bi neka zagrizla i udala se za momka sa satom, ne znam kako bi joj on kasnije razjasnio situaciju. Ili, možda, kasnije već nije smjela ništa ni pitati«, sad već uz glasan smijeh priča Leko. Na pazaru se nudilo i prodavalo sve i svašta, a najbolje su prolazili gostioničari i dućandžije. »Srijedom su i jedni i drugi imali pune ruke posla. U dućanima su se prodavale sve vrste kućnih potrepština, a gostioničari bi na svaki način privlačili mušterije koje su se namjerile nešto pojesti. Kod jednih bi se pripremala jela za sirotinju, a kod drugih za one imućnije, koji bi se htjeli malo i pokazati. Tako bi jedan od njih srijedom oko podne pronio kroz tržnicu pečeno janje na ražnju i na vidnom mjestu bi stao i iz svega glasa obznanio puku da će se malo kasnije u njegovoj gostioni rezat na dasci. Na pazaru se ljeti prodavala čak i voda za piće, rashlađena grumenom biokovskog leda«, u dobroj volji završava svoju priču Leko i poruči po novu kavu i lozu, a uz to još i malo za nabosti. Veli, sutra se vraća u Njemačku, pa baš voli još malo guštat. Kako i pretpostavljate, vlak sam propustio, onim ću večernjim.

Ivan Andrašić

Taj čudesni životinjski svijet

Ptice pčelarice već po nazivu možete pretpostaviti da imaju veze s pčelama. Da, one ih jedu, a ne budu ubodene. Ptica prvo pčelu utrlja u zemlju kako bi joj otpao žalac, a zatim ju pojede. Zanimljiv bockasti obrok.

Tigrovi mogu hodati unazad, to svi znamo, a **kolibri** su jedine ptice koje mogu letjeti unazad. Vrsta

kolibrija *Mellisuga helenae* dugačka je skupa s kljunom i repnim perjem samo 6 cm, stoga se ovi kolibriji smatraju i najmanjom pticom na svijetu.

Jeste li ikada vidjeli zelena jaja? Ne mislim ovdje na pisanice nego prava životinjska jaja. Ptica **emu** u travnju, svibnju i lipnju izlegne između 9 do 20 tamno zelenih jaja, koja tijekom inkubacije postanu skoro crna.

Pelikani imaju vreću ispod kljuna koju koriste za skupljanje hrane. Naime, vreća pelikana se rasteže i rasteže, te u nju može stati više ribe nego što ju njegov želudac može primiti.

Čitam i skitam po deseti put

TEMA KVIZA - 15 godina Hrvatske riječi

Od jučer je i službeno! Počeo je novi kviz Gradske knjižnice Subotica *Čitam i skitam*!

Ovaj deseti, jubilarni kviz za poticanje čitanja svi smo očekivali s nestrpljenjem. U naredna dva mjeseca, tijekom veljače i ožujka, družiti ćemo se s izdanjima *Hrvatske riječi*.

Zašto?

Zato što tjednik *Hrvatska riječ* slavi lijepi jubilej – 15 godina postojanja i zato što je to tema jubilarnog X. kviza *Čitam i skitam*. Sve to doznali smo jučer na pressici u subotičkoj Knjižnici.

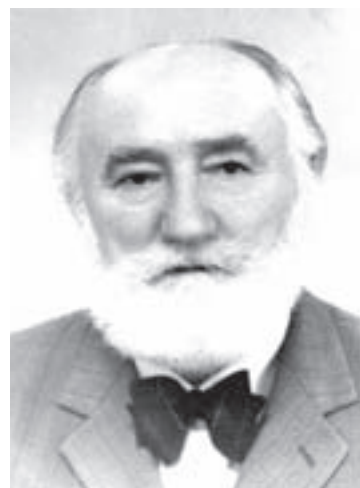
A doznali smo i sljedeće:

- Kviz traje od 1. veljače do 31. ožujka 2018. godine.

- Potrebno je pročitati ulomke iz knjiga *Hrvatske riječi* (**Katarina Čeliković: Izgubljeno srce**, **Vesna Huska: Dnevnik jedne cure i jednog dečka** i **Jakov Kopilović: Molitve vremena sadašnjeg**).

- Potom treba riješiti online upitnik na međnoj stranici subotičke knjižnice (<http://www.subiblioteka.rs/hr/kviz-citam-i-skitam/>).

- Pravo sudjelovanja u kvizu imaju učenici osnovnih škola koji su članovi Gradske knjižnice Subotica.

- Tijekom trajanja kviza omogućeno je učlanjenje ili produžetak godišnje članarine po promotivnoj cijeni od 300 dinara.

- Svi točno popunjeni upitnici sudjeluju u javnom izvlačenju nagrada.

- Javno izvlačenje nagrada bit će nakon proljetnog raspusta, 11. travnja 2018. godine (srijeda).

- Organizatori najavljuju preko 120 nagrada (bicikl, izlet, knjige, paketi slatkiša, majice sa znakom kviza, ulaznice za kazalište, ZOO vrt, kino, *McDonalds* obroci, školski pribor, USB memorije...).

- Očekujte u svojoj školi promociju kviza *Čitam i skitam*.

- Pratite *Hrckove* stranice u *Hrvatskoj riječi* i doznat ćete sve što je potrebno da točno popunite online upitnik.

- Sav potrebni materijal za čitanje možete preuzeti na Dječjem odjelu Gradske knjižnice Subotica i svim prigradskim ograncima.

Pa što još da vam kažem? Sretno! Uživajte u ponudnim tekstovima, čitajte... skitajte... pođite na putovanje jer vam knjiga daje znanje!

B. I.

Hrckov maskenbal

Znate li vi uopće koji je danas datum? *Hrckov maskenbal* nam se ozbiljno približio. Zapravo, samo što nije. *Hrcko* vas sve s nestrpljenjem čeka, iako se bojim da vas pola neće niti prepoznati. Vjerujem kako su maske spremne i da s nestrpljenjem čekate pokazati se u »novom ruhu«. Ukoliko još netko nema masku, evo nekoliko prijedloga što možete biti: fotograf, liječnik, gusar, kuhar, konobar, pas, mačka, miš, tigar, vatrogasac, kauboj, Indijanac, grožđe, cvijet, jabuka, TV, neki od tvojih omiljenih crtanih likova. Možeš biti i kraljevna, pjevačica, dobra vila, leptir, bubamara, maslačak, klaun... Uh, koliko prijedloga, sada više ne znam ni što ću ja biti.

Sve znate – 5. veljače u 16 sati, dvorana HKC *Bunjevačko kolo*. Čekamo vas!

**ZIMSKI
VAŠAR**

**SUBOTICA
024/ 551 045**

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem stroj šivače marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Naprodaj bunjevačka ruva od paje, sukna, sefira, satena, pregače, marama plišane, rojtoš svilen, delinske, kaputi muški i ženski, šepica, šeširi, čakšire, prusluk, čaršapi, ponjevice. Tel.: 024/528682.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

Tražim ozbiljnu žensku osobu za dvorbu bračnog para u Svetozar Miletiću za nekretninu. Tel.: 00385 32832310

Prodaje se stan na Radijalcu od 52 m². Tel.: 069 2887213.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, internet. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za stan ili kuću u Zagrebu (centar). Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Uziman zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 1488

Hrvat, katolik, 61 godinu, umirovljenik s dobrim primanjima, grad Slavenska Orahovica, kuća, automobil, vitalan, zgodan, traži ženu – katolkinju za brak, bez djece, koja ima do 57 godina. Pošaljite za početak SMS poruku na 063-766-88-08. Josip, Hrvatska, Slavenska Orahovica kod Osijeka.

U predgrađu Subotice prodajem trosobnu katnicu sa suterenom. Parket u svim sobama, dvije kupaone, legalizirano, sa svim priključcima. Plac 560 m². Moguća i zamjena za slično u okolici Zagreba. Tel.: 062-332-247.

Povoljno se prodaje legaliziran objekt na parceli od 510 m² u Somborskoj ulici br. 67. Kod dvije pruge, komplet opremljen za nastavak radova male privrede, trofazna struja, gradska voda, priključak na plin. Tel.: 063-551-871.

Poklanjam originalan Vilerov goblen »Tajna večera« komplet s okvirom, koncima i shemom. Tel.: 064-175-95-12.

Natječaj za regresiranje prijevoza studenata u međugradskom, odnosno, međumjesnom prometu u APV za 2018. godinu

Tajništvo za društvene djelatnosti Gradske uprave Subotica obavještava da je Pokrajinsko tajništvo za visoko obrazovanje i znanstvenoistraživačku djelatnost raspisalo natječaj za regresiranje prijevoza studenata u međugradskom, odnosno, međumjesnom prometu u APV za 2018. godinu. Pod međugradskim, odnosno, međumjesnim prijevozom studenata, podrazumijeva se prijevoz studenata između naseljenih mjesta dvije općine, općine i grada ili dva grada. Prigradske linije se ne regresiraju.

Uvjeti za stjecanje prava na regresiranje troškova prijevoza su sljedeći: da je stanovnik Grada Subotice, da svakodnevno putuje u međugradskom, odnosno, međumjesnom prometu, da nije korisnik usluge smještaja u studentskim centrima, da se školuje na teret proračuna Republike Srbije, da prvi put upisuje godinu osnovnih, master ili doktorskih studija na teret proračuna, da nije korisnik stipendije i kredita Ministarstva prosvjete, Fonda za stipendiranje darovitih studenata Sveučilišta u Novom Sadu, Izvršnog vijeća AP Vojvodine i drugih fondacija, organizacija i poduzeća.

Za reguliranje prava za regresiranu mjesečnu kartu studenti trebaju podnijeti sljedeće: presliku osobne iskaznice, potvrdu fakulteta da student prvi put upisuje godinu osnovnih, master ili doktorskih studija na teret proračuna, potvrdu o nezaposlenosti studenta, presliku štedne knjižice, odnosno tekućeg računa kod određene banke.

Napomena: Osim navedenih priloga, studenti popunjavaju obrazac izjave koji mogu naći na internetskoj stranici Grada, ili u Uslužnom centru Gradske kuće.

Zahtjevi za regresiranje mjesečnih karata predaju se u Uslužni centar Gradske kuće, Trg slobode 1, svakog dana u razdoblju od 30. 1. do 12. 2. 2018. godine, od 9 do 14 sati.

Informacije na tel.: 024 626 883.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji VAŽI DO 7.2.2018.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, Ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

SUBOTICA KARADORDEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

Ljubitelji hokeja na ledu uživaju na turnirima u Subotici

Veterani HK Spartak s Davorom Štefanekom

Gotovi početnici i veterani, slijede seniori

U tijeku je puna sezona za Hokej klub *Spartak* u kojem trenutačno trenira preko 100 sportaša. Led je i ove godine dočekan tek početkom prosinca, sezona će biti kratka, toplo vrijeme ne pogoduje ovim sportašima, pa se u *Spartaku* trude da u kratkom razdoblju sabiju sve obveze, kako one vezane za treninge, tako i za odigravanje utakmica.

I subotička publika koja voli ovu najbržu kolektivnu igru na svijetu mogla je uživati u nizu događaja. Naime, sezonu turnira u Subotici počeli su najmlađi, natjecatelji do 8 i do 10 godina, kroz turnir *Spartans* proteklog vikenda odigrani su mečevi trinaestog *Winter classica*, turnira za veterane, a za prijedstojeći vikend je zakazan peti *Kup Subotice*, turnir za seniore.

»Turnir za mlađe kategorije bio je izuzetno posjećen i uspješan, odigrano je blizu 100 utakmica u dva dana, a nastupilo je oko 300 djece. Sva djeca su pobjednici, svi su dobili nagrade i diplome, nije vođena natjecateljska evidencija. Svima je bilo lijepo. Što se tiče naših ekipa do 8 i do 10 godina, evidentan je napredak od početka sezone, lijepo su igrali. Ako nastave tim tempom i žarom, subotički hokej ima lijepu budućnost«, govori jedan od trenera *Spartaka* **Uroš Brestovac**.

Natjecanje veterana održano je u dvije starosne skupine, s gostima iz Slovačke, Austrije, Mađarske, Bugarske, Slovenije i Finske, odnosno gostujućih ekipa iz Srbije.

»Ovo je bila još jedna odlična prilika da se na jednom mjestu okupe stari majstori najbržeg kolektivnog sporta na svijetu i da demonstriraju svoje kvalitete, kroz natjecateljski dio turnira, ali i za međusobno druženje tijekom slobodnog vremena. Odigrano je skoro 30 utakmica u tri dana i zaista je bilo impresivno gledati sve ekipe na ledu. Na samom turniru je bio prisutan i hrvač *Spartaka* i osvajač zlatne medalje na posljednjim Olimpijskim igrama **Davor Štefanek**, koji je došao pružiti podršku veteranima našeg kluba u utakmici protiv HK *Vojvodina*«, nastavlja Brestovac.

Nakon što su svoje obveze odradili najmlađi i najstariji, subotičkoj publici će se prikazati igrači seniorske ekipe.

»Prvog vikenda u veljači, kada je pauza u svim natjecanjima zbog obveza reprezentacije, organiziramo turnir za seniore, peti među-

narodni *Kup Subotice*. Nastupit će četiri ekipe, igrat će se po sistemu svatko sa svakim tijekom tri dana, a rezultati će biti bodovani i za Balkansku hokejašku ligu. Bit će ovo lijep način da i našim seniorima priuštimo kvalitetne utakmice, jer oni, na žalost, zbog nesuglasica s Hokejaškim savezom Srbije po pitanju sustava natjecanja, već 2-3 godine ne igraju domaću ligu, pa se snalazimo na druge načine«, kaže sugovornik.

Osim ovih turnira, selekcije *Spartaka* igraju domaće Prvenstvo Srbije, osim seniora, a kroz odličnu suradnju s klubovima iz Mađarske, nižu se nastupi na brojnim turnirima u susjedstvu. Posebno dobra suradnja ostvarena je s ekipom *Kiskőrösa*. Naime, selekcije do 12 i do 14 godina nastupaju zajednički kako u Prvenstvu Srbije, tako i Prvenstvu Mađarske.

»Imamo odličnu suradnju s ekipom *Kiskőrösa*. Ta djeca su na ledu od rujna, produžena im je na taj način sezona«, govori sportski ravnatelj *Spartaka* **Zlatko Bošnjak**, pa se osvrće na trenutačne uvjete na Stadionu malih sportova.

»Funkcioniramo uz financijsku pomoć Grada, te uz pomoć roditelja. Imali smo pomoć lokalne samouprave i pri organizaciji turnira, na čemu se zahvaljujemo članu Gradskog vijeća za sport i omladinu **Nemanji Simoviću**. Imamo i dobru suradnju s ljudima iz JKP-a *Stadion*, imaju razumijevanje za nas, izlaze nam u susret za termine, utakmice, turnire... Uvjeti su takvi kakvi jesu, mi bismo prvi voljeli da imamo led šest mjeseci. Tako bi naš rad bio efektivniji i svrsishodniji, ali se prilagođavamo onome što imamo. Čekamo krov nad glavom, nadamo se da će uskoro doći i to na red, jer je i to sigurno među projektima koje sportska Subotica čeka. Nije to samo potreba hokejaša, rade na ovom istom ledu još tri kluba, a i u Subotici postoji duga tradicija klizanja. Dok se to ne dogodi, mi moramo našu sezonu sabiti u prostor koji imamo. Zato se trudimo da maksimalno iskoristimo svaki dan; dok je trajao raspust, djeca su dolazila dva puta na treninge, a i sada su treninzi gotovo svakodnevno. Od sedam dana u tjednu, djeca su u prosjeku šest dana, jer su, osim treninga, tu i utakmice. Potrudili smo se da svaka selekcija, od najmlađih do veterana, ima dovoljan broj utakmica«, zaključuje Bošnjak.

D. Vuković

ŽRK Sonta se priprema za proljetnu sezonu

Žal za odsutnima

Poslje zimskih blagdana u sportsku dvoranu OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti prve su ušle rukometašice ŽRK Sonta. Na treninge ih dolazi osamnaest, mlađanim prvotimkama priključila se nova generacija polaznica školske rukometne sekcije nastavnika tjelesnog odgoja **Vinka Željka**.

Sara i Nikolina Kalanj

Definitivno s domaćim snagama

Iako su iz kluba najavljivana eventualna pojačanja u zimskoj pauzi, ekipu će i dalje tvoriti isključivo domaće snage. Za dovođenje ozbiljnijih pojačanja sa strane novaca nema, a u situaciji u kojoj je ŽRK Sonta to bi možda bilo i kontraproduktivno.

»Dovoljno je sjetiti se muške ekipe od prije nekoliko godina. Tadašnje čelnništvo dovelo je devet odličnih igrača iz Apatina i Prigrevice, s ciljem da se klub plasira u drugu ligu, ali od njih nikada nisu napravili dobru momčad. Došli su porazi u nizu, zvijezde su morale igrati, a domaći igrači, teško razočarani nepružanjem prilike da zaigraju, redom su odustajali od rukometa. Krajem te sezone pojačanja su otišla, Sončani se nisu vratili i muška ekipa se raspala. Ne bih želio da se to dogodi i sa ženskom«, kaže predsjednik i prvi trener ŽRK Sonta **Stevan Mihaljev**.

Na prvom treningu uočeno je i jedno poznato lice, ali u civilu. Svoje mlađe kolegice posjetila je bivša vratarka *tajfunke* **Silvija Fabijanov**, za kojom i danas uzdišu navijači.

»Iskoristila sam blagdane za mali zimski odmor u Sonti. Prije svega, iako sam otišla iz sela i prestala trenirati, želja za igrom i ljubav prema rukometu i klubu još uvijek traju. Sve što sam naučila, svi usponi i padovi dogodili su se upravo u toj dvorani, na tom parketu i u tom klubu. Sad kad imam malo manje obveza na fakultetu, odlučila sam se negdje posvetiti onome što volim raditi i u čemu uživam. To je upravo rukomet. Kad sam ušla u dvoranu i vidjela djevojke na klupi, srce mi je bilo puno. Kao da sam gledala onu staru ekipu *tajfunke*. Najviše me je obradovala moja nasljednica **Elvira**, koja je doslovno s pet treninga neustrašivo preuzela dres broj 1. Iskreno, još uvijek nemam dovoljno vremena da se maksimalno posvetim ovome, ali ću se truditi da svaki put kada dođem, obiđem djevojke, Elviru možda malo posavjetujem, i naravno potruditi ću se da u narednom razdoblju okupim staru ekipu *tajfunke* kako bismo možda odigrale neku revijalnu utakmicu protiv novopečene ekipe trenera Mihaljeva«, kaže nam Silvija, u šali nazvana Hobotnica.

Silvija Fabijanov i trener Stevan Mihaljev

Rukomet u srcu, prioritet škola

Na parketu mlade rukometašice broje krugove. Prednjače kapetan **Tanja Šegrt** i rođene sestre **Kalanj, Sara**, maturantica apatinske gimnazije *Nikola Tesla* i dvije godine mlađa **Nikolina**, učenica Srednje ekonomske škole Sombor. Kalanjeve su među najstarijim prvotimkama. Sara, zamjenica kapetana, najstarija je među igračicama i jedina punoljetna.

»Rukomet sam počela trenirati u školskoj sekciji, kao jednu od aktivnosti koje su mi istinska relaksacija od učenja. Školskih obveza je puno, ali dobrom organizacijom vremena uspijevam biti redovita i na klupskim treninzima. Poput svega ostaloga i rukomet sam shvatila vrlo ozbiljno, pa sam upornim i sustavnim radom došla na pozicije na kojima sam danas. U početku sam trenirala, na utakmicama sjedila na klupi i upijala svaki potez iskusnijih suigračica. No, u vrlo kratkom vremenu došlo je u tri navrata do smjena generacije, pa sam maltene preko noći od vodonoše postala po godinama najstarija i jedna od ključnih igračica u ekipi. Ne znam koliko ću još dugo igrati, sve ovisi o obvezama u daljem školovanju. Koliko god volim rukomet, škola će mi uvijek biti prioritet«, u dahu nam priča Sara i uključuje se u trening.

»I ja sam poput sestre počela u školskoj rukometnoj sekciji kod profesora Matića. Kao mlađa, imala sam veliku želju za dokazivanjem, pa sam brzo prebačena i u natjecateljski pogon

Trener Stevan Mihaljev prezadovoljan je radom sestara Kalanj.

»Za početak moram istaknuti njihov perfektan kućni odgoj. Na neki način, dakako u pozitivnom smislu, poprilično odudaraju od svojih generacija, prije svega nisu robovi tehnike. Užitak je s njima raditi, a u razgovoru su ozbiljne i pričaju vrlo razložno i argumentirano. Imaju visokorazvijene radne navike, treninzima pristupaju s istom ozbiljnošću kao i utakmicama. Zbog toga njihov napredak i jest očit. Sve u svemu, pravi su uzori za cure iz naše vrlo mlade ekipe«, kaže Mihaljev.

ŽRK Sonta. Sada sam malo i pod pritiskom, jer umjesto da ja gledam starije igračice i učim od njih, sada kao jedna od najstarijih po godinama, često preuzimam punu odgovornost na sebe, pa tu dolazi i do grešaka. No, to je naša stvarnost, toga je svjestan i naš trener i po igri je evidentno da stasavamo kao ekipa«, dodaje Nikolina, pa se i ona priključuje treningu.

Ivan Andrašić

POGLED S TRIBINA

(Cro)Australian Open

Prvi Grand Slam turnir sezone prošao je definitivno u znaku Hrvata. **Marin Čilić** je izbio u finale singla protiv najboljeg svih vremena, **Rogera Federera** i nakon velike borbe izgubio u pet setova (2:6, 7:6, 3:6, 6:3, 1:6). Švicarac je uzeo svoj 20. GS naslov, a Marin je stigao do najboljeg rankinga karijere, trećeg mjesta na ATP ljestvici. Plus, veliki udio pobjedi magičnog **Fedexa** (prema njegovom osobnom priznanju) ima i njegov trener, još jedna živa legenda hrvatskog tenisa, **Ivan Ljubičić**.

Nekoliko sati prije velikog finala Splitsanin **Mate Pavić** (još uvijek hrvatskoj teniskoj javnosti malo poznat, ali nakon ovog Australian Opena zasigurno više ne) je u paru s Kanađankom **Dabrowski** uzeo naslov u finalu mješovitih parova. Možda to ne bi bila neka velika vijest, 2016. osvojio je US Open s Njemicom **Siegemund**, ali bez većeg medijskog odjeka, da samo dan prije nije skupa s Austrijancem **Marachom** trijumfirao u natjecanju muških parova.

Odavno se to nije dogodilo da jedna mala nacija (Hrvatska ima samo 4,5 milijuna stanovnika) na jednom Grand Slam turniru ima predstavnike u sva tri velika finala. I ne samo to, što je već samo po sebi golem uspjeh, nego je Cro tenis u svoju povijest upisao 2 igračka i 1 trenerski naslov.

Svaka čast, majstori!

E, sad kad je Australija deponirana u povijesne anale, odmah slijedi novi teniski izazov. Već danas, u petak, 2. veljače, u Osijeku započinje susret prvog kola Svjetske skupine Davisova kupa u kome Hrvatska dočekuje Kanadu.

Finalist AO trebao bi nastupiti u najvećem gradu Slavonije (dosada se uvijek odazivao), a uz njega bit će još i **Borna Ćorić**, **Viktor Galović**, **Ivan Dodig** i **Franko Škugor**.

S obzirom na to da je najbolji Kanađanin **Raonić** otkazao nastup, dolazi njihova velika mlada nada **Shapovalov**, duel u osječkoj dvorani bit će prilika za atraktivan tenis i novi uspjeh hrvatskog bijelog sporta.

Na krilima senzacionalnog rezultata u Australiji, hrvatski tenis ima golemi potencijal za još veći napredak. Za najbolju ilustraciju neka to budu riječi najboljeg hrvatskog tenisača i aktualnog svjetskog broja 3 Marina Čilića s tiskovne konferencije nakon velikog finala:

»Moj cilj je doći do broja jedan, za to radim i treniram. Posljednjih godinu-dvije jako sam napredovao, prošle sezone na svim razinama, a osjećam da sam i u posljednjih nekoliko mjeseci upisao veliki napredak. Svladao sam **Rafu**, igrao ravnopravno s Rogerom, sve mi to daje veliko samopouzdanje za budućnost. Treće mjesto je velika stvar, znajući da sam odmah iza Rafe i Rogera. Znam da sam napredovao i da još uvijek napredujem te vjerujem da su velike stvari ispred mene.«

Neka tako i bude...

M. D.

U NEKOLIKO SLIKA

Proslava u Hrvatskoj riječi

Iz Ivković šora

Prelenje

piše: Branko Ivković

Faljnjs, čeljadi moja. Jevo, ja i Joso zasili ode kod mene u litnju kujnu. Ja kuvam sitan krumpir u kori za svinje, a Joso mi pravi društvo da mi nije dosadno a pomalo se i sićamo kako je kadgod bilo. Čitali smo u novinama niki dan, svaka treća strana ima reklamu za kojikaka prela, te se odvija ode, te se odvija onde, a sve nika skupa mista, gospocke mijane, pa vake salvete, naki stoci, skupa i svečana večera... »Jeto kaki smo svit postali«, veli Joso dok miša krumpir da se ne uvati za dno kotla. »Jel se ti sićaš, moj Braniša, kadgodašnji prela? Ta ni izblizo nisu bila vaka nakindurena, svit se skupio na čijem salašu, svako je pono od kuće šta će radit na prelu; majke i mame najčešće ponele preslice i vunu, jal već ispredenu pa je samo tribalo namotavat u klupko. Muška čeljad se latila pa pripravlila kuruza za mrvljenje, nije onda svaka kuća imala mrvljačicu, bila je lipo šamedla, na njoj ukovan gvozden, zvali ga »češalj« i na njegovu strugu klip kuruza a zrna padala u košar. E, tek kad se poso poradio, onda se pripravila večera, najčešće krumpirača a digdi i suva rana; poilo se, pripovidalo i šalilo do kog doba, bilo je i pisme i svirke jel na svakom prelu je svit bio izmišan. Ni se dilio kugod sad. Sad mladež ni da čuje da ode di ima stariji. Sve njim sramota, sveca njim dičijeg, stide se svoji. Zato nam tako i ide i svako na nas baca balac«. U pravu je moj rodo. I ja se dobro sićam naši prela, bilo je nji dvi vrste, bilo je i oni »zvanični«, ta se obično pravila nediljom posli disnotora i bila su samo za rođene. Tako sam i ja dobio od moje tete Cilike za prelo lipu košulju, a Jela štof za ruvo. I dan-danas mi košulja u životu. Taka prela se pravila obično kad se kogod blizak rod oženi jal uda. Sad tog ima vrlo ritko, izumrlo nažalost, došlo moderno vrime, ni svatovi nisu kaki su bili. Nikad neću zaboravit kad smo kod jedne sestre očli na litnju kujnu srušit odžak pa propali u tavan zajedno sa svircima, došli doli sve uprašeni, na tavanu se nakupili buva, al ništa nam nije falilo, veselje se nastavilo do posli podne. Sad kad sam bio posljednji put u svatovi, nika svečana sala, lipo iskićena, svi gledimo jedni u druge, valjdar izgledanje ko je koliko potrošio na ruvo; pondak mal-koc doli, i cipele triba izgledat, svirci kunjali u njevoj čoši, svaki po sata pauza... Ili i pili, pa posli ponoći kući i gotovi svatovi. Eeee, kadgodašnji svatovi, čeljadi moja, pod šatrom! Svirci sviraje od gosta do gosta, sve njim drago jel znadu da nije zabadavad. Veselo i staro i mlado, popilo se akov vina, al pak, taki je red, ta jel su svatovi jel nisu. Jedan moj stričko je kad sam se ja ženio krenio čerez sebe ispod šatre i valjdar se izgubio. Po Ivković šora smo obašli dok ga nismo našli, baš je fajn bio veso. Sad ne smiš ništa jel tiraš limuzinu, kazne velike, bodovi. Ni za čeg nemamo kada, samo letimo ko muve brez glave a posli kad se pitamo di smo bili – nigdi, šta smo radili – ništa. Jeto, to je ovo naše moderno vrime: ne smiš ovo, ne smiš ono... I kerovi imaju više prava neg čovik. Ajd, zbogom.

Bać Ivin štodir

Ima dvi matere a siroče

piše: Ivan Andrašić

Ako bi kogod sa strane gledao bać Ivine i slušao koliko ji na koi-kakima konferencijama svojatu i odvud i isprika, reko bi blago njima, ti izgledu ko janješće što sisa dvi ovce. Jedino malo kordavije. Va država u koje živu, svudam divani da ji pazi ko rođena mater, ako ne i bolje. Vladari se nadu, ako se prikažu dobri sprom nji, svi će ji samo falit i tapšat po ramenu, a možda će ji i primit u tu njevu zajednicu i priko reda. Vi ope, priko, već davno primiti, pa mislu da se i oni štogoda pitu. Velu, neće vi sove strane Dunova u tu njevu zajednicu dok ne budu kaki triba sprom bać Ivini, mada on vidi da se najvišeračuna vodi priko novina. Velu, oni su jim jedina prava mater, pa ako jim maćuva ne da sisat, znadu ku će. Bać Iva priko sokočala svako jutro iščitava novine i sove i sone strane Dunova. A zabardo, još mu kadgoda pokojni dada reko da ako se pitaš šta štodiru vladari, pročitaj sve novine, oma š znat. A ima i dosta dobri sone strane Dunova, pa i o nji svašta čuje. Malo malo, pa se i obidu. O nji čuje, ka ji obide i vidi kako se tamo živi, a i ositi kako je vamo di je. Izgleda mu da je za sirotinju svudam jednako. Bome i za vladare. Vidi, kogod ošo u politiku, makar bijo i iz najveće bede, za dram se otripo i već ima ni sam ne zna koliko. Šta će mu bolja slika, neg njegov rođeni kum Tuna i njegovi? A njegovi dobri isprika kažu mu da i ko nji ide tako. A po novina vidi da i vi odavud i ni isprika, najviše volju razglabat o noga što davno prošlo. Još uvijek vuču klipak iz velikoga rata, nisu ni raspravili ko je komu i šta i oca i mater, došli i novi ratovi. Za nekoliko godina ratovi se svršili, al onda vladari zaratili priko riči. Otkako se rat svršijo, bilo već puno izbiranja i vamo i tamo. Na vlast svaki put dođu drugi, al vladanje ostane isto. I uvijek svima samo puna usta ni drugi, al ne po dobromu. Misto da pušću žandare, fiškale i istoriju da najdu ko je kaka čuda radijo i prisudu mu i da sve što se dešavalo pošteno natrakuju u knjiga, pa da mladi to uču u škula, stali se ratovat priko novina i televizija. Ratuju i danas, što dalje, sve više. Svako brani svoje, makar bili i najgorji, a za svakoga o nji, naj drugi, samo nek se drugim zove, oma najgorji. I to i mladi i stari čitu u novina i gledu na televizija, pa se već po malo i naslađivu takim divanom. I polako se svrstavu na jednu jal drugu stranu. Eto, onda se svi čudu što se ti isti mladi ljudi znadu potuč i izviđat nako kako ne bi tribali. A možda ni ne bi da to o stariji nisu naučili. Vladari oma na sva zvona, vi su naše što nisu njevi, drugi, ope, ni isto tako naše pri nekoliko miseci i tomu priganjanju nema kraja ni konca. A što bać Iva najviše boli, što dalje, države sve više ratuju priko leđi vi što po novi regula ni u jedne ni u druge države nisu više narod, neg su nikaka manjina. Ne gledu oni stvarno toliko na nji, najvažnije jim da iz svega izvuču asnu za se. Ka se malo bolje proštodira, bude mu samo gorko usti. Kraj dvi žive matere osića se ko najjadnije siroče.

NARODNE POSLOVICE

- Ako si krojio sad si dokrojio!
- Bolje ikad, nego nikad!
- Čovjek snuje, Bog određuje!
- Mudroj glavi jedno oko dosta!

VICEVI, ŠALE...

Kaže tata Perici:

- Ako danas iz matematike dobiješ jedinicu, ja i ti se više ne poznajemo!

Kada se Perica vratio iz škole, tata ga pita:

-Što si dobio iz matematike?

A Perica će:

- Tko si ti?

Pita baba taksistu:

- Koliko sam dužna za vožnju?

-10 eura baba.

Baba daje 5 eura.

Taksist kaže:

- Nije 5 nego 10.

Baba će njemu:

- Pa što hoćeš, i ti si se vozio.

DJEČJI BISERI

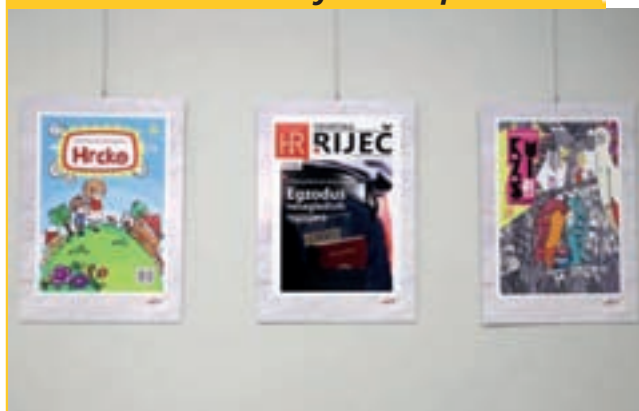
* Ne znam koliko imam godina. To se stalno mijenja.

* Jako sam se uplašio kad se mama razboljela. Pomislio sam da će nam tata kuhati.

* Volim sve, a najviše grah s dokoljenicom.

FOTO KUTAK

Naš tjednik i podlistci

**PETAK
2.2.2018.**

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Dr. Bergmann
11:10 Riječ i život
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Klinika
12:26 Zaljubljena u Ramona
13:13 Dr. Oz
14:00 Normalan život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:50 Zagonetni slučajevi
dr. Blakea
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:14 Vrijeme
17:15 HAK - promet info
17:20 Kod nas doma
18:10 Daj pet
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Harry Potter i Princ
miješane krvi, film
22:40 Dnevnik 3
23:01 Vijesti iz kulture
23:15 Hrvatska za 5
00:05 Nijanse plave
00:45 Zagonetni slučajevi
dr. Blakea
01:40 Don Matteo
02:30 Dr. Bergmann,
seoski liječnik
03:15 Dr. Oz
03:55 Skica za portret
04:02 Normalan život
04:52 Kod nas doma
05:37 Zaljubljena u Ramona

05:40 Regionalni dnevnik
06:22 Džepni djedica
06:51 Pjesmice i brojalice
07:52 Tip i Tipi, crtana serija
07:58 Pustolovine Vilka i Tile,
crtana serija
08:09 Vedranovi velikani:
Marko Babaja
08:20 Artur
08:45 Vidrić, dokumentarna
serija
08:50 Navrh jezika:
Mim ili mem
09:05 Notica: Renesansa 2
09:20 Čudesne pustolovine
Julesa Verne
09:50 Degrassi,
serija za djecu
10:11 Vremeplov,
serija za mlade
10:46 Kućni ljubimci Marca
Morronea

11:08 Ubojstvo,
napisala je - serija
11:53 Cesarica - hit godine
11:56 Hestonova odlična
britanska jela,
dokumentarna serija
12:42 Dizajn interijera u
rukama amatera
13:42 Cesarica - hit godine
14:00 Tenis, Davis cup 2018.:
Hrvatska - Kanada
21:35 Dolina sreće
22:30 Svjetska boksačka
liga: Italia Thunder -
Croatian Knights
00:00 Stipe u gostima
00:35 Seksi i grad,
humoristična serija
01:05 Susjed koji me vrebao,
američki film 85'
02:30 Noćni glazbeni
program - spotovi

**SUBOTA
3.2.2018.**

06:23 TV Kalendar
06:35 Klasika mundi: Sharon
Isbin - Trubadur
07:40 Johnny Gitara, film
09:30 Dobro jutro, Hrvatska
11:10 Kućni ljubimci
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:25 Veterani mira
13:15 Sigurno u prometu
13:45 Duhovni izazovi
14:20 Prizma,
multinacionalni magazin
15:10 Svijet aplikacija
15:40 Zdrav život
16:05 Bonton
16:15 Potrošački kod
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:20 Manjinski mozaik:
Karanfil iz zagorskog vrta
17:40 Lijepom našom:
Gospić

19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Terminator: Spasenje
22:00 Dnevnik 3
22:22 Vijesti iz kulture
22:34 Seksi i grad 2, film
00:57 Kuća na putu, film
02:47 Johnny Gitara, film
04:32 Ovo nije još jedan
sretan kraj, film
06:07 Veterani mira
06:52 Prizma

05:50 Regionalni dnevnik
06:32 Džepni djedica
07:01 Pjesmice i brojalice
07:52 Pustolovine Vilka i Tile
08:04 Ručice čarobnice:
Zaljubljeni Fleki
08:11 Volim životinje: Ris
08:17 Laboratorij na kraju
svemira:
Zvučnik za mobitel
08:30 Artur, crtana serija
08:55 Vidrić,
dokumentarna serija
09:00 Čudesne pustolovine
Julesa Vernea,
serija za mlade
09:25 Vrtlarica
09:58 Dubrovnik: Festa
sv. Vlah - misa
11:45 Kratki dokumentarni
film
11:52 Auto Market Magazin
12:22 Cesarica - hit godine
12:30 Špica, riva, korzo
13:25 Kokice
13:50 Osijek: Tenis, Davis cup
2018 Hrvatska - Kanada
17:45 Cesarica - hit godine
17:50 Regionalni dnevnik
18:15 Smogovci,
serija za djecu
18:45 Magazin
nogometne LP
19:15 Marko Tolja & Ladies,
snimka koncerta
20:05 Obitelj slonova i ja
21:00 Kennedyji povjerljivo
21:45 Grčka sa Simonom
Reeveom
22:50 Motel Bates
23:40 Anđeo iz pakla,
humoristična serija
00:10 Životne priče,
serija za mlade
01:00 Seksi i grad

**NEDJELJA
4.2.2018.**

07:44 TV Kalendar
08:00 Zabava u
Acapulcu, film 93' -
Zlatna kinoteka
09:40 Biblija
09:50 Portret Crkve i mjesta
10:00 Cavtat: Misa
11:07 Pozitivno
11:40 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Pula: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Špijun u divljini -
Inteligencija
16:30 Sigurno u prometu

16:35 Bonton
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:30 The Right Girl, film
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 'ko te šiša, serija
20:40 Mistika uspjeha:
Dragan Živadinov
21:40 Priča o Bogu s
Morganom
Freemanom - Izabrani
22:35 Dnevnik 3
23:03 Vijesti iz kulture
23:15 Maratonac, film
01:15 Nedjeljom u dva
02:10 Zabava u
Acapulcu, film
03:45 Reprizni program
06:06 Pula: More

05:55 Regionalni dnevnik
06:22 Džepni djedica
06:51 Pjesmice i brojalice:
Blistaj, blistaj
07:59 Čarobna ploča -
Školica: Brojevi 9 i 10
08:20 Artur
08:45 Vidrić
08:50 Priča o igračkama 2
10:20 Poirot
11:50 Cesarica - hit godine
11:55 Luka i prijatelji
12:45 Cesarica - hit godine
12:50 Sjedni, odličan
13:15 Vrtlarica
13:45 Cesarica - hit godine
13:50 Osijek: Tenis, Davis cup
2018.: Hrvatska - Kanada
20:05 Viktorija, serija
21:00 Svi predsjednikovi
ljudi, film
23:20 Graham Norton i gosti
00:10 Stonesi u egzilu, film
01:10 Seksi i grad
01:35 Noćni glazbeni
program - spotovi

**PONEDJELJAK
5.2.2018.**

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Dr. Bergmann
11:10 Treća dob
11:35 Sigurno u prometu
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Klinika
12:23 Zaljubljena u Ramona
13:10 Dr. Oz
14:00 Plodovi zemlje
15:00 Dobar dan, Hrvatska

15:55 Zagonetni slučajevi
dr. Blakea
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Više od riječi
21:00 Počivali u miru 3,
dramska serija
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:11 Vijesti iz kulture
23:25 Romano Bolković
00:05 Zagonetni slučajevi
dr. Blakea
00:53 Don Matteo
01:43 Dr. Bergmann,
seoski liječnik
02:43 Labirint
03:08 Treća dob
03:33 Dr. Oz
04:18 Dobar dan, Hrvatska
05:13 Kod nas doma

06:00 Riječ i život
06:32 Teletubbyji
07:01 Pjesmice i brojalice
07:32 Ninin kutak za male
07:38 TV vrtić
07:50 Tajni dnevnik patke
Matilde
08:02 Pustolovine Vilka i Tile
08:15 Tip i Tipi
10:30 Vremeplov
11:05 Sjedni, odličan
11:35 Ubojstvo, napisala je
12:24 Hestonova odlična
britanska jela
13:09 Cesarica - hit godine
13:12 Kratki dokumentarni
film
13:22 McBride: Pasji život,
film
14:47 Cesarica - hit godine
14:55 Dizajn interijera u
rukama amatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Cesarica - hit godine
16:45 Lov: Igra skrivača,
dokumentarna serija
17:38 City Folk 2017 Best of
18:15 Cesarica - hit godine
19:00 Cesarica - hit godine
19:03 Kronike Matta Hattera
20:05 Stadion
21:00 Što ćemo s Bobom?,
američki film
22:40 Zločinački umovi
23:25 Brooklyn 99
23:55 Uvijek je sunčano u
Philadelphia
01:50 Seksi i grad
02:15 Noćni program

**UTORAK
6.2.2018.**

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Dr. Bergmann, seoski liječnik
11:10 Glas domovine
11:35 Informativka
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Klinika, sponzorirana emisija
12:23 Zaljubljena u Ramona, telenovela
13:10 Dr. Oz
14:00 Znanstveni krugovi
14:25 Zdrav život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 U svom filmu
21:00 Invazija na Zemlju
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:11 Vijesti iz kulture
23:25 Nijanse plave
00:05 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
00:55 Don Matteo

03:35 Dr. Oz
04:20 Koktel-bar
05:10 Kod nas doma
09:30 Čudesne pustolovine Julesa Vernea

10:00 Degrassi
10:30 Vremeplov
11:35 Ubojstvo, napisala je
12:24 Kuhinja za aktivne s Donalom Skehanom
13:14 Cesarica - hit godine
13:22 Ljubavnik Lady Chatterley, film
14:47 Cesarica - hit godine
14:55 Dizajn interijera u rukama amatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Cesarica - hit godine
16:45 Lov: Glad na moru
17:33 Cesarica - hit godine
17:38 U istom loncu
18:28 Stipe u gostima
19:03 Cesarica - hit godine
19:06 Kronike Matta Hattera
20:05 Koktel-bar
21:00 Jučer rođena, film 97'
22:40 Zločinački umovi
23:25 Brooklyn 99
23:45 Stipe u gostima
00:20 Seks i grad
00:50 Jučer rođena, film 97'

SRIJEDA 7.2.2018.

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Dr. Bergmann
11:10 Eko zona
11:35 Bonton
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Klinika
12:23 Zaljubljena u Ramona
13:10 Dr. Oz
14:00 Potrošački kod
14:25 Pogled preko granice - Hrvati u BiH

15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
19:47 Tema dana
20:05 Mijenjamo svijet: Kraj istine
20:58 Dhrub Baker:
21:26 Pola ure kulture
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:11 Vijesti iz kulture
23:25 Nijanse plave
00:05 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
00:53 Don Matteo
01:43 Dr. Bergmann, seoski liječnik
02:28 Eko zona
02:53 Potrošački kod
03:18 Skica za portret
03:58 Pola ure kulture

05:50 Regionalni dnevnik
09:00 Školski sat
09:30 Čudesne pustolovine Julesa Vernea
09:55 Degrassi
10:25 Vremeplov
11:00 Luka i prijatelji
11:30 Ubojstvo, napisala je
12:19 Kuhinja za aktivne s Donalom Skehanom
13:09 Cesarica - hit godine
13:17 Jane Doe: Neraskidive veze, američki film
14:42 Cesarica - hit godine
14:50 Dizajn interijera u rukama amatera
15:55 Regionalni dnevnik

16:35 Cesarica - hit godine
16:40 Lov: Na brisanom prostoru
17:28 Cesarica - hit godine
17:33 U istom loncu
18:23 Stipe u gostima
18:58 Cesarica - hit godine
19:01 Kronike Matta Hattera
19:25 POPROCK.HR
20:00 Što je muškarac bez brkova
21:00 Ničiji sin, američki film
22:30 Zločinački umovi
23:15 Brooklyn 99
23:35 Stipe u gostima
00:10 Seks i grad
00:40 Asovi s Aljaske, film
02:35 Noćni program

ČETVRTAK 8.2.2018.

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Dr. Bergmann
11:10 U Drežniku, na poklade
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Klinika
12:23 Zaljubljena u Ramona
13:10 Dr. Oz
14:00 Sigurno u prometu
14:25 Prometej
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Zagonetni slučajevi dr. Blakea
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Šifra, kviz
21:00 Milijarde, serija

22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:11 Vijesti iz kulture
23:25 Nijanse plave
01:00 Don Matteo
01:50 Dr. Bergmann
03:35 Dr. Oz
04:20 Žene, povjerljivo!
05:10 Kod nas doma
05:55 Zaljubljena u Ramona

05:50 Regionalni dnevnik
06:32 Teletubbyji
07:01 Pjesmice i brojalice
08:00 Mišo i Robin:
08:06 Njama, njam:
08:13 EBU drama:
11:05 Pozitivno
11:35 Ubojstvo, napisala je
12:24 Kuhinja za aktivne s Donalom Skehanom
13:14 Cesarica - hit godine
13:22 Neostvareni poljubac
14:47 Cesarica - hit godine
14:55 Dizajn interijera u rukama amatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Cesarica - hit godine
16:45 Lov: Utrka s vremenom
17:33 Cesarica - hit godine
17:40 U istom loncu
18:22 Cesarica - hit godine
18:30 Dan paraolimpijaca
19:30 POPROCK.HR
20:05 Žene, povjerljivo!
21:00 Zabranjeno smijanje, hrvatski film
22:40 Zločinački umovi
23:25 Brooklyn 99
23:45 Stipe u gostima
00:20 Seks i grad
00:45 Policajac bez kontrole, američki film
02:30 Noćni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 sati na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati, a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati. Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasi Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

HRVATSKA PANORAMA NA TV SUBOTICA

Hrvatska panorama u produkciji UN Cro info emitira se na TV Subotica. *Cro info vijesti* mogu se gledati svakim radnim danom, od 15 sati i 30 minuta, 17 sati i 50 minuta, 22 sata i 30 minuta i pola sata nakon ponoći. Emisija *Motrišta* emitira se u premijernom terminu utorkom od 20 sati, te u repriznim terminima srijedom od 10 sati i nedjeljom od 21 sat. Polusatna emisija *Zlatna škatulja* je na programu premijerno petkom od 20 sati, a reprizira se nedjeljom od 17 sati i 30 minuta te utorkom od 13 sati i 30 minuta.

Kranjska Gora

Bijelim stazama Julijskih Alpa

Punili smo baterije knjigama i snježnim filmovima, podsjetili se igara na snijegu, nabavili, pa i naštrikali kape, šal i rukavice i sve to u nadi da će vrijeme u čekanju snijega proleteti i da će snijega biti. To niti je ubrzalo dolazak ove bijele dragocjenosti, niti se čini da će je skoro biti, pa bi valjalo ili prihvatiti sunčanu i toplu stvarnost ili potražiti snijeg na planinama. Bismo ovo drugo, pakiramo kofere i idemo u Kranjsku Goru.

Putem gora do lijepog odmora

Prije svakog putovanja dobro je istražiti mjesto na koje odlazite, vidjeti sadržaje koje nudi i uzeti najviše za to, nikad dovoljno vremena koje ćete tamo provesti. U istraživanju Kranjske Gore i sagledanju pregršt blagodati koje ona ima moguće da ćete pomisliti kako je bolje sačekati proljeće pa ponijeti i bicikl, ili možda pak ljeto pa se okupati ispod nekog divnog slapa ili jesen pa uživati u listopadnim dugim šetnjama. Prijedlog je svakako otići nekoliko puta i obuhvatiti sva godišnja doba. Dakle nema odgode, snijeg na Kranjskoj Gori nas čeka.

Kranjska Gora se nalazi na sjeverozapadu Slovenije, na domaću granicu s Italijom i Austrijom i ukoliko ne putujete u sklopu nekog paketa aranžmana ne morate brinuti jer je odlično povezana s ostalim zemljama u regiji autocestama i magistralama. Jedino su malo skuplje cestarine kroz Sloveniju ali tu svakako vrijedi ona da cilj opravdava sredstvo, pa na ovu informaciju žmirimo u ovoj priči. Kranjska Gora je dio Julijskih Alpa koji spadaju u južne Alpe, a njen najviši vrh je dobro poznati Triglav s nadmorskom visinom od 2864 metara. Ona je pravo planinsko mjesto, koje uz brojne hotele, wellness i spa centre uspijeva zadržati pitomost i prirodu ispred urbanizacije. Vidjet ćete kada doživite, nevjerovatan je osjećaj kada imate sve od barova, kafića, velikih kina, prodavaonica, a opet je cijela ta ponuda u sjeni prirode.

Raznovrsne ski staze

Upravo u Kranjskoj Gori se nalaze brojne ski staze koje su bile od poznatijih na teritoriju bivše Jugoslavije, a i danas vrijede za omiljene na ovom području. Dobra strana njezinih ski staza je svakako to što ima za svakog po nešto, pa će u njoj uživati kako početnici, tako i oni mnogo iskusniji, a super stvar je što su nam jezici slični, pa će i komunikacija s instruktorima biti laganija. Neke od poznatijih staza u dijelu od Kranjske Gore do Planice su svakako Kekec (730 m), Mojca 1 (230 m), Rožle (550 m), Mojca 2 (448 m), Dolenčev Rut (1000 m), Vitranc 1 (1229 m), Vitranc 2 (1048 m) i ostale.

Malo skijaških veličina

Jedna od najvećih atrakcija koja ima i svjetske razmjere, a nalazi se u blizini Kranjske Gore je ski skakonica Planica, koju Slovenci zovu i Velikanka. Upravo ovdje se svake godine održava natjecanje za svjetski kup u skokovima i događaju se obaranja svjetskih rekorda. U blizini Planice je isto tako poznata Bloudkova skakonica s koje je izveden prvi skok u povijesti preko 100 metara dužine, a izveo ga je Austrijanac **Sepp (Joseph) Bradl**.

Još po nešto

To što nije proljeće, ljeto ili jesen ne znači da svoje aktivnosti u Kranjskoj Gori treba svesti samo na skijanje. Pravi poznavatelji ove velike snježne ljepote i zaljubljenici u nju predlažu da svakako obidete slapove, prije svega Slap Peričnik i slap Martuljek, zatim prirodni rezervat Zelenci gdje se nalazi i izvor Save. Zima vas ne bi trebala spriječiti u obilasku okolnih sela, a jedno sa sjajnim mliječnim proizvodima je Srednji vrh, dok je u blizini i Belopeško jezero. Ovdje ćete sebi obećati ponovni dolazak u Kranjsku Goru.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pčelarstvo Sudarević

Vam nudi prirodni vrcani med.

*Od davnina poznat kao lijek, nezaobilazan dodatak toplim napitcima,
aktivni učesnik zdrave ishrane, najbolji prijatelj naše kože i kose -
njegovo veličanstvo, MED*

BAGREM MED - CVETNI MED - MED SA MATIČNIM MLEČOM
MED SA POLENOM I MATIČNIM MLEČOM - PROPOLIS - POLEN

Kontakt:

Sudarević Kalman: 064/21 31 871

Sudarević Ivan: 060/036 82 27

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

HD Riječ

XV. HRČKOV MASKENBAL

HKC »BUNJEVAČKO KOLO«
5. VELJAČE 2018.
U 16 SATI